

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum
Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant**

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

September.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

SEPTEMBER.

II.

Beatus homo, quem tu erudieris, Domine, & de lege tua docueris eum: Ps. 93. v. 12.

Considera in discipulis nihil ita accendere ardorem discendi quam bonitatem magistri, quis enim melior Magister unquam fuit in hoc Mundo, quam CHRISTUS JESUS? Iste est, qui tanto ante per Isaiam promissus fuit his verbis: *Erunt oculi tui videntes Præceptorem tuum.* II. 30. unde merito maximum ad eum scholam concursum esse oportebat, & tamen vix est, qui eo vadat, ne dum curat. Itaque ne mireris, quod hoc dicit Psaltes exclamet: *Beatus homo, quem tu erudieris Domine.* Nota, quod dicit *Homo*, non *Homines*, quia rarus omnino est, qui inducat animum ad discendum sub tali Magistro, quamvis tunc digno: ad eos libentius quotidie veniunt, qui sunt *prurientes auribus*, hoc est ad Magistros fallaces, qui tibi prouidentur, si ipsos auscultes, illico redduntos beatum illis suis dogmatis, quæ tradunt, ulciscendi, ambiendi, accumulandi, omnem sensibus indulgendi licentiam: & deinde te fallunt, reddendo obnoxium æternæ miseriæ. *Hospite meus, qui te beatum dicunt; ipsi te decipiunt.* II. 3. v. 12. Verè beatus est P. Pauli Segneri *Mamma Anima.*

erit, qui fiet discipulus Christi, sed fidelis, quia is solus consequetur summum Bonum. Gratiâs age Domino, quia tam facile frui nunc potes tanto Magistro, maximè in schola orationis lectissimâ, & si non audias, erubescere.

2. Considera supremos Legislatores equidem leges dare populis, sed non docere. Hanc curam Doctoribus permittunt, ut deinde Cathedram contendant, & doctrinam explicent, non ita hic Divinus Magister. Iste postquam in monte Sinai ore suo promulgavit legem, ipse descendit, ut conscensâ Cathedrâ explicaret legem jam datam, ostenderetque cuius modum eam adimplendi, quam fieri potest, perfectissimè, ne ullus superesset excusationi locus, si non impleatur. *Ego ipse, qui loquor, ecce adsum.* II. 52. v. 6. unde ipsi dicebat hic David, *Beatus homo, quem tu erudieris Domine:* non *tui*, sed *tu*. non inuidebat iis, qui Magistram sortiti sunt Moysen aliquem, Isaiam, vel Jeremiam, sed illis, qui aliquando JESUM Christum DEI Filium essent sortituri, quales videlicet nos sumus: cur igitur non toto corde

K k k k

SEPTE

inflammamur ad studium ? tanrôque magis, quod ceteri Magistri, qualescunque sint, auribus præcepta sua inculcare possint, sed non cordibus. Solus ipse est, qui *dat viam sonanti tonitruo*. Job. 28. v. 25. facitque, ut vox Ministrorum, præconum, Prophetarum suorum pertingat ad mentem, eamque suscitret, ac illuminet. ideo non solum dici cum veritate potest optimus in terra Magister, sed & unicus. *Ne vocemini Magistri, quia Magister vester unus est Christus*. Mat. 23. v. 10. nam omnes ceteri, qui se Magistros venditant, non intus, sed foris agunt. nullus alius facit, ut intelligat, quod dictum est, nullus, ut exequaris.

3. Considera, si alij supremi Legislatores etiam inducant animum ad docendas, quod rarum est, leges suas; eos non suscipere laborem tradendi scholaribus prima elementa, sed alijs relinquere curam erudiendi in scholis inferioribus per gradus, ipsi verò jam altioribus aptos disciplinis recipiunt. Non ita Legislator noster: *Ego eruditor omnium eorum*. Os. 5. v. 2. ipse docet eruditos, & ipse erudit. *Beatus homo, quem tu erudieris, Domine, & de lege tuâ docueris eum*. Imò quis explicet, quantâ patientiâ exerceat hoc imprimis erudiendi munus? *sicut homo erudit filium suum*, quando nempe filius incapacior, & ineptior est: *sic Dominus DEUS erudivit te*. Deut. 8. v. 5. Tu per te ipsum facillè potes intelligere, quantus labor fuerit exantandus à Domino in primis, quas tibi

tradidit, lectionibus, ut Spiritum tuum erudiret, hoc est, in erudiendo præparat illis propensionibus, quæ te impediunt ab addiscendâ ejus lege, ut tollendâ superbiam, tollendâ ambitionem, tollendo, qui tibi inerat, nimiam reverentiam proprio. *Eruditus sum*, hæc quoque dicere cum veritate potest. *Eruditus sum quasi juvenculus in matris gremio*. Jer. 31. v. 18. & utinam eruditus te satis erudiverit, postquam totam ejus scholam frequentas. Eruditus si non tradat lectiones illas fideliter propriè suas? causa est, quæ ad rudem invenit. Tu velles, in eruditio illis frui luminibus, quæ suscipiunt. facillè concesserim. Sed scilicet malum tuum est, quod docere velis à præceptore tam præclaro, non erudiri: sine, tibi primis nobis mium affectum, quo tuis adhaerent modis, tuos imperus sequeris, etiam non dubita etiam traditurum cuperes, lectiones. at nisi curam perfectè prius erudiat, nunquam docebit. Audi, quomodo loquitur Psalter: *Beatus homo, quem tu erudieris Domine, & de lege tuâ docueris eum* prius erudit, tum docet: non prius docet, deinde erudit.

4. Considera proprium esse Magistri non ea tantum docere, sed ad implendam ejus legem perducere, sed etiam altissima Fidei mysteria, hæc sunt illa de Trinitate, Personarum Divinarum, de Prædestinatione, Providentia, de Gratia, cetera nunquam antea audita. *Eruditus sum* scilicet à constitutione mundi.

plurimum occurrit, constanti pede
 progrediuntur in lege Divinâ. *Ambu-
 lavi in lege Domini.* quod si ita est,
 quis non videt, quanto majus studium
 ponendum sit in addiscendâ DEI lege,
 quàm omnibus Mundi disciplinis?
 quid tibi proderit scientia Poëtica, Ju-
 ris Civilis, & Canonici, Moralis, &
 Theologiae sublimissimæ, si damnari
 contingat? & tamen cum his omnibus,
 & alijs hujusmodi, ut sic dicam, infini-
 tis damnari potes: at non cum illa Le-
 gis Divinæ, si quidem scientiam ha-
 beas, quæ docetur, ut diximus proxime
 à DEO, & est scientia practica.
 Scientia legis speculativa etiam disci-
 tur è libris sacris, qui de ea disserunt,
 practica verò à solo DEO. Unde hic
 pariter Psalmista dicit: *Beatus homo,
 quem tu erudieris Domine, & de lege
 tuâ docueris eum.* quia nec in ista ma-
 teria tanti momenti, qualis est lex Di-
 vina, curabat ille speculativam, vole-
 bat practicam. cujus possessione glo-
 riari tu potes? fortè nec unius nec al-
 terius, bene autem scientiarum pro-
 fanarum, quas Mundus
 habet in pretio.

II.

Militia est vita hominis super terram. Job. 7. v. 1.

Considera verba ista jam cunctis
 esse notissima, sed non perinde
 veras esse sequelas utilissimas, quæ
 inde ducuntur. atque ideo tuo Spi-
 ritu profundius penetra ad eas cruen-

das: neque facias more quorundam,
 quibus satis est ita ponderasse scriptu-
 ras sacras, uti aurum jam cufum in
 monetam, etiam illas rimari, & inve-
 stigare convenit, quæ auro in terræ
 vifce-

Kkk k a

vifce-

visceribus abscondito comparantur. Si quaeris sapientiam quasi pecuniam, quod primi faciunt, & sicut thesauros effoderis illam, quod insuper faciunt secundi: tunc intelliges timorem Domini: qui sufficit ad continendum in officio voluntatem: & scientiam DEI invenies, quae dicit intellectum cum maximo emolumento ipsius voluntatis, quae ab illo dependet. Prov. 2. v. 4. Ut ergo revertamur ad propositum. Est vita hominis militia quaedam, cujus si Archistrategum quaeras, est is DEUS, duces inferiores sunt, qui ejus locum in terra obtinent, milites sunt homines obligati ad militandum per omnem vitam suam, ut ideo non dicatur: *Militia est in vita hominis: sed vita hominis est militia.* locus certaminis haec terra est, super quam in varios ordines pro suo quisque statu disponuntur. Insigne est pulchrum Christiani nomen: arma sunt preces, quibus in pugna utuntur, sunt scripturae, sunt Sacramenta, Castigationes assumptae, & alia ejusmodi adminicula spiritualia. hostes sunt cupiditates inordinatae, animatae à daemonibus infernalibus, qui cum ipsis foederantur: stipendia sunt solatia, quae recipiuntur à Gratia: jacturae sunt lapsus in peccatum: lucra parva actus praecleari virtutum: clades est damnatio: triumphus gloria Paradisi, quae denique victorem coronat, suam functum militiam. Sed ista cunctis sunt nota. tu in praesentiarum utiles illas expende sequelas, quas in majus tui commodum ipse pores eruere.

2. Considera, si vita hominis est militia, sequi ergo, quoddam sit laboris, & non otiosi, hoc est, quod Leges dicunt, *Nullas ferias admitti.* nam si in otio satur à conflictu, quod in spiritu militari, de qua loquimur hoc loco, perissimum est, non idcirco etiam labore cessatur, quando etiam non pergitur, quod hostes non lacessant, ber tamen quisque stare paratus conflictum: *stare ergo succumbite hostes vestros.* Eph. 6. v. 14. debet parere, & repurgare arma: neque potest hinc inde vagari, prout otiosi solent, sed vel domi, vel in statione sua, in excubijs standum est. *Semper cubam, meam stabo.* Abac. 2. v. 4. Quis vis ideo necesse sit exponi omnibus temporum injurijs, gelari frigus, consumi fame, & gravissimum quocumque laborem sustinere, quid ais ergo, quis in hac vita cupis circumfusus licijs? an hoc convenire videatur militiae? *Militia est vita hominis per terram, non voluptas.*

3. Considera, si vita hominis est militia, hinc inferri, non esse otiosi, praemii, uti vellent aliqui, sed magis quid mirum ergo, tot bonos super terram habere male? Prudens militum exercitus non solet genitosos milites arcere à grandine globorum: quos hostes maxime in prima acie hostilibus pervios exponit, & collacatoque ratione ostendit illos à se praecipue & estimari. Sufficit, quod eos obtenta plena victoria etiam per alios remuneretur. quid dicis ergo?

qui tam facile Divinam Providentiam
rescindas, quòd in hoc mundo tan-
tum det iustis patiendi materiam? In
monda pressuram habebitis. Jo. 16. v. 33.
Et fortes tractantur. *Militia est vita
hominis super terram.* finem expecta:
& videbis, an DEUS non magis sit re-
muneraturus eos, qui magis labora-
verunt. Hic nihil amplius requiritur,
quam ut stipendia largiatur æqua
laboribus impositis. *Quis enim
militat suis stipendiis unquam?* 1. Cor.
9. v. 7. & ut idcirco majora quoque
sua adjuventur gratia quam aliis.

4. Considera, si vita hominis est
militia, esse igitur tempus humiliter
vivendi, & non tuo vivendi arbitrio. &
quis nescit, quam exacta obedientia
semper requisita sit, & adhuc requira-
tur in Militia? non est in mundo obe-
dientia, quæ isti comparari possit. unde
miles exanimare non debet, iussa ducis,
sed exequi clausis oculis. *Habeo sub me
militem, & dico huic: vade, & vadit, &
Alii veni, & venit.* Mat. 8. v. 9. nec ista
obedientia locum tantum habet in fa-
cilibus, uti sunt vadere & venire, sed in
difficilioribus quoque: unde contin-
git quotidie atrocissimis pœnis casti-
gari milites, qui ausi fuerint Duci suo
resistere, cum ille sublatâ virgâ eos
percussit. Tu ergo quid dicis, qui
molles legem aliam in terra, quam ar-
bitrium tuum? *Militia est vita homi-
nis super terram.* si vita tempus est mi-
litandi, etiam tempus est obediendi
perfectè, nec inter verbera querendi,
quæ proveniunt à Duce, vel ejus partes
sustinentibus in terra.

5. Considera, quòd si vita hominis

militia est, præterea sequi vitam esse
tempus summi periculi non securita-
tis. & quis dubitet? *Communionem
mortis scito.* Ecce quid Sapiens denūtiat
omnibus, qui, dum nascuntur, velint, no-
lunt huic adscribuntur tam grandi mi-
litia, de qua agimus. *Communionem mor-
tis scito.* Intellegat quisque, dum
vivet, semper se victurum in periculo
damnationis perinde ac quemvis a-
lium. quare? *Quoniam in medio la-
queorum ingredieris, & super dolentium
arma ambulabis.* Eccl. 9. v. 20. causa
est, quia continuò mille imminet in-
sidia, mille imminet insultus. Infidie
sunt pericula pescandi, quæ non expe-
ctas. Insultus sunt, quos equidem
expectas, sed imparatus ad eos viriliter
repellendos. Illæ sunt formidabiles
multitudine, isti feritate: & ideo de
prioribus dicitur: *In medio laqueorum
ingredieris:* & de secundis: *& super
dolentium arma ambulabis.* O si ex-
alto posses despiciere terram vastissi-
mum illum locum certaminis, in quo
verfari? videres illam undique armis,
ut ita dicam, obsitam, quæ denique fœ-
dè exciderunt manibus miserorum,
qui frustra nunc in inferno suas plan-
gunt strages. & quid aliud sunt arma
ista, quam testes cladis, quæ in hujus-
modi insultibus quotidie accipitur?
Arma dolentium. & tu tamen securus
vivi non secus, ac si salutem tuam pu-
gno concluderes? multum falleris.
Militia est vita hominis super terram. &
ideo cautus esto, quia tu quoque perire
potes: *Favus est belli eventus, & nunc
huic nunc illum consumit gladius.* 2. Reg
11. v. 25.

6. Considera, si vita hominis est militia, sequi ergo, quod pariter sit vita probationis, non praesumptionis. Putas forte te ingentem virtutis apparatus intus in corde circumferre. at si ita est, ad experimenta veniendum. atque hoc est, ad quod praecipue quoque ordinatur Militia, quam hoc loco septuaginta Tentationem appellant. *Tentatio est vita hominis super terram.* ordinatur ad probandam alterius vel constantiam, vel recordiam. quippe quae nullo loco melius probatur, quam in acie, vel medio certaminis loco. Hinc est, quod 4. Reg. 25. v. 19. ubi dicitur: *Sephar princeps exercitus probabat tyrones de populo terra,* pro verbo probabat, in Hebraeo legatur, *militare faciebat.* hoc solum discrimen est, quod in illa militia alii non probabantur nisi Tyrones de populo terra: in ista vero etiam probantur Veterani. *Tentavit DEUS Abraham.* Gen. 22. v. 1. quia experimenta, quibus DEUS exercet homines tanquam milites suos, non finiuntur usque ad vitae exitum. quid agis ego, quod tam facile credas superbiae tuae, cum illa tibi dicat te jam attingisse sanctitatis fastigium: falleris: falleris. nondum est finis probationum. *Militia (hoc est Tentatio) est vita hominis super terram:* & in huius sine patebit, quis sis.

7. Considera, si vita hominis est militia, sequi demum, eam non esse tempus liberum, sed praefixum? quis sensus verborum? Erant è Philosophis audaces quidam, qui ut colorem illinerent fortitudinis desperationi

summa: aiebant ad vitandam caliditate in quandam vel ignominiam, vel firmitatis, vel alterius mali obsequium nimis difficilis, posse hominem laude necaro seipsum. sed hoc erat quid crassius? *Militia est vita hominis super terram.* quae igitur ratione loquitur militi deserere stationem, imo Ducis? imo actus iste semper palatatus est ab omnibus & iniquissimus & insolentissimus, & ut talis eximie die ab omnibus populis gravissimè dicitur. & si ita est, quomodo terribilis? Potest equidem miles, maxime cum longo labore iam effusus ardentibus votis contendere à Domino ut illum manumittere dignetur, potest sponte sua deserere militiam, atque hoc est, quod etiam homines stare potest respectu DEI. *Suffragor Domine: tolle animam meam: quia non melior sum quam Patres mei.* 3. Reg. 1. v. 4. Hinc est, quod Job videtur in micis suos graviter scandalizans, cum audiret ab eo tam instanter desideratam mortem quasi peccatorum am tolerandi graves suas miseras, & nique in ista verba proruperit: *Militia est vita hominis super terram.* designare quid voluit? nisi quod probe sciat suum in terra debitum, & militandi & consequenter periculi multum, sed hoc non oblitare suo desiderio moriendi citò, quia nullatenus prohibetur suspirare finem militiae, cumque postulare. id quod alibi expressit, cum diceret: *Quot diebus, quibus nunc milito, expecta, donec veniat immutatio mea.* Job. 14.

Quæro diu vivere in terra cui
ut faciant amatores mundi, quid
indicare? indicat se militem parum fra-

rum laboribus, quippe quos
studiosè declinaverit.

111.

Medium autem vestrum fecit, quem vos nescitis. Jo. I. v. 26.

Considera, quantus sit error ali-
quorum, qui DEUM querunt,
quasi ab illis procul abesset, & non sine
lacrymis, lamentis ad se
pertrahere nituntur, dum eum intra
habent. Istis profectò cum verita-
te dici potest: *Medium autem vestrum
fecit, quem vos nescitis.* faciunt isti mo-
nasticorum, qui cum fontem domi-
labeant, foras prodeunt ad haurien-
tum. imò si sunt foris, quampi inum
quis est redeundum intro, colligendus
nimis, recedendum à turbis: ita in se-
sum invenient, quod extra se frustra
quererent, per vias publicas vagando.
hoc vera est regula. tu ergo quid a-
gis, quod eà uti non incipias? si inve-
nire vis Dominum, ut illi faciliè unia-
ris, ne per imaginationem tantopere
ragens extra te ipsum. verum quippe
es, quod eum res creata demonstrare
tibi possint, sed sæpe etiam divertunt,
abstrahunt. deinde facere quid pos-
sunt amplius, quam ut certo tibi per-
suadeant eum esse intra te. Itaque
potius in intima cordis tui penetralia
te recipere, & ut rem indubitata cog-
noscere satage, ibi te habere totum
DEUM tuum, vivum & verum, quin
sit necesse eum alibi querere: & tunc
faciliè tibi erit semper in ejus præsentia

versari, ut faciant illi Justis, qui amuli
beatorum curant, ne unquam dimit-
tant è conspectu. nonne luminum est
probrum, quòd Dominus tanto tem-
pore intra refuerit, & tu vix eum nòsse
incipias? *Tanto tempore vobiscum
sum, & non cognovistis me?* Joan.
14. v. 9.

2. Considera verbum istud *Nescire*
in sacris paginis geminum habere sen-
sum. unus pertinet ad intellectum, &
non cognoscere significat. *Nesciunt
eum, qui misit me.* Jo. 15. v. 21. alter ad
voluntatem spectat, & significat non
curare. *Nescio vos.* Matth. 25. v. 12.
Utroque sensu potest accipi hoc loco,
quem meditaris. quippe Christus ver-
sabaturs quasi in centro Judææ, & ta-
men plerique illorum eum nesciebant:
qui verò cognoscebant, non curabant
æstimantes eum de vulgo hominem.
Idem tibi accidere videretur. continuè
DEUM habes in intimis cordis tui pe-
netralibus, & tamen *nescis illum. nescis,*
quia non cognoscis, & *nescis,* quia non
curas. quid mirum igitur, te tam pa-
rùm in virtute proficere? *Non est Deus
in conspectu ejus: inquinata sunt via
illius in omni tempore.* Pl. 9. v. 26. Co-
terùm si tu semper esses præsens DEO,
ut ille præsens est tibi, qui fieri posset,
ut

ut quidquam faceres, quod illi displiceat? quis est, qui audeat in ipso conspectu Regis committere actum non dico perfidiae, sed etiam irreverentiae, & incivilitatis alicujus? Itaque si vitam velis brevem consequendi perfectionem, hoc age, & exercitio Divinae Praesentiae te impende, quod omnes sancti adeo commendant, non solum ut utilissimum, sed necessarium: *Amul. coram me, & esto perfectus. Gen. 17. v. 1.* Quod si tamen distinctius cognoscere velis, in quo consistat tale exercitium, non est necesse longius illud petere, in eo consistit, ut oppositum facias illi, quod significat hoc verbum *Nescire.* consistit in cognoscendo Domino, & curando. consistit in applicando intellectu ad cognoscendum, quomodo revera intra nos sit, & in applicanda voluntate ad correspondendum illi iis affectibus devotis, quos illico ex intimis precordijs emittere, quisquis eum curaverit.

3. Considera, quomodo applicare debeas intellectum ad cognoscendum, quod Dominus intra te sit. applicare debes ante omnia ad cognoscendum per fidem, nempe firmiter credendo sic esse, quia fides hoc docet: *Non longe est ab unoquoque nostrum. Act. 17. v. 38.* haec via & multo facilior est, quam altera attentae imaginationis, atque etiam fructuosior. porro ut melius te disponas ad cognoscendum intellectu, quod credis, persuasum habere debes, Deum intra te esse, quemadmodum Rex est in Regno suo. Rex est in Regno suo, quoad substantiam personae, tum

per notitiam, quam habet de omnibus, tum per potentiam, quam habet in omnibus. & sic intra te versatur DEUS, potest esse modus per substantiam, quia DEUS est in te, uti Rex est in Regno suo, & non per aliquod Vicarium in Regno residet, nisi quod Rex non in quacunque sed in una parte regni residet, DEUS autem fideat in quavis parte tui. Alter modus est per notitiam, quia, uti Dominus scit, quae aguntur in Regno suo, ideo dicitur omnibus adesse: *in illis DEUS scit omnia, quae in te aguntur.* quod Rex, si tamen scit omnia, scit ex relatione aliorum, DEUS autem scit, quia propriis videt oculis. Potest etiam esse modus per potentiam, quod Rex disponere potest in Regno suo, ut liber, ita DEUS disponere in te potest: nisi quod Rex parum operari se ipsum possit. Deus autem curare potest. Et ecce id, quod probandum est, vult intelligi, qui dicit: *Medius vestrum stetit, quem vos nescistis.* *Medius* ad designandum solum eum, quem occupat, quia hic ex nomine scribi non potest, sed ad significandum dominium. dicitur esse in medio, ut ferri eodem modo in quacunque parte potest ad modum Regis, quod eorde Regni sui residet. Quod est, quomodo fieri potest, ut cum potest quam e conspectu tuo dimittas: ut quam benignus sit Dominus, te ostendit, sedes dicendo, quod superare te non queas, ad eum repertendum in Regno suo, intra te illud posuit: *Ecco Regno Dei intra vos est. Luc. 17. v. 21.*

4. Considera, quo modo pariter applicare debeas voluntatem ad demonstrandum, quod cures Dominum, nec eum velis relinquere solitarium in te ipso, quasi Regem in Regno suo desolatum. applicare debes frequenter affectus devotos, quos interdum erga ipsum elicere oportet, uti sunt affectus devotionis, amoris, oblationis, laudis, gratulii, gratiarum actionis, pudoris, contritionis, & alii his similes, maxime vero crebra invocationis. ita verè illum tractas ut Regem, quia sic demonstras, te ab illo summè dependere. Invoca illum, ut in viis tuis te dirigat. Invoca, ut in tentationibus corroboret, invoca, ut te confortet in laboribus, ut in pauperie tuâ te locupletet, in speciali modo assistere tibi in morte dignetur, quæ quavis horâ accideri tibi potest. Dominus ut bonus animus non desiderat quàm præstare gra-

tias, sed ut Rex, etiam vult rogari. Tale est exercitium illud Præsentia Divina, quod facillè usurpari potest ab omnibus. Duo ergo ad hunc usum impellere præcipuè te debent. unum est Gratitude, alterum necessitas. Gratitude quidem, quia DEUS semper est intus in corde tuo unice ad beneficia tibi facienda intentus. & hoc posito nonne æquum est, si ipse semper de te cogitat, te quoque cogitare de ipso, non dico, semper, quia tantum tibi non conceditur, ut ament indefessè? Necessitas verò, quia, ut primum è conspectu illum amiseris, instar terræ es, cui magnum quoddam obstaculum conspectum solis abstulerit. non es jam aptus ad producendos flores vel fructus, sed solas urticas. *Quasi hortus voluptatis terra coram eo: & post eum solitudo deserti.* Joël. 2. v. 2.

* * *

I V.

Vni estis Templum DEI vivi, sicut dicit DEUS: quoniam inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos, & ero illorum DEUS, & ipsi erunt mihi populus. Cor. 6. v. 16.

Considera, si DEUS universum existit in cordibus hominum per Essentiam, ut ajunt, Sapientiam, & Potentiam, prout meditatione præcedente fuit declaratum, modo quodam peculiariter existere in cordibus justorū, quia in his præterea inest per gratiam, & ideo si in omnibus est ceu Rex in Regno suo, in his est insuper uti Rex
R. P. Pauli Segueri Manna Anima.

in sua domestica Regia: id quod hoc loco intelligit Apostolus, cum ait: *Vos estis Templum DEI vivi.* sunt quippe Tempa quasi Regia, quas DEUS habet in terra, & ideo aptè adornantur ad nitorem, ut quæ destinantur Regi Regum pro habitatione magnifica. *Elegi locum istum mihi in domum.* 2. Par. 7. v. 12. Porro Justi Tempa nuacupantur,
L I I

cur, & Tempia DEI vivi. Tempia quidem, quia sunt receptacula consecrata Deo & Tempia Dei vivi, quia non sunt consecrata Deo falso, uti Tempia Gentilium, sed DEO vero, neque credas hæc esse nuda templa, si quis penetrare possit oculis ad cernendum pretium ornamentorum, & splendorem supellectilis, nec ille fateretur, tantam esse diversitatem inter ipsa & Salomonis Basilicam, quanta est inter typum, & quod eo adumbratur: *Homines droites in virtute*. Tales sunt Iusti, non dicit in actu, sed *in virtute*, quia in actu sæpe nihil habent: sed tanto magis in virtute thesauris omnibus abundant. Eccl. 44. v. 6. Quando igitur ad vivendum iuste aliud incitamentum non esset, quam quod per fidem scias te in coætu esse Templum DEI, nonne vel hoc solum sufficeret: *Dominus in templo sancto suo*, Ps. 10. v. 5. atque istud est Templum, quod verè sanctum dicitur, Templum spirituale, quia si sanctum est, tale non est sanctitate quadam externâ, uti est materiale, sed internâ.

2. Considera quatuor esse operationes DEI in Templis materialibus, que habet in hoc orbe terrarum. Prima est ibi habitare, altera est favere nobis peculiari quodam modo per visitationes suas interiores, tertia audire in ipsis itidem peculiari modo preces nostras, & exaudire, quarta est eodem modo recipere à nobis cultum illum, qui aliâ æqualiter ipsi alibi esset debitus. Atque ex his omnino quatuor operationibus probat Apostolus, quomodo Iusti sint Tempia DEI. *Vos estis Templum Dei*

vivi sicut dicit DEUS, & quæ rationes? Quoniam inhabitabo in eis. En primam. *Et ambulabo inter eos.* En secundam. *Et ero illorum DEUS.* En tertiam. *Et ipsi erunt mihi populus.* En quartam. sunt igitur Iustissimi Templum DEI, quia DEUS habitabat in ipsis per Gratiâ sanctificationis. *Dabo sanctificationem meam in membris eorum: & erit tabernaculum meum in eis.* Ezech. 37. v. 26. atque idcirco non ad ceteros homines rectè dicitur illis in illis esse, prout ubique est: *Non est omnis terra gloria eius.* Il. 6. v. 7. non dicitur in iis habitare, hoc est tabernaculum in Scriptura sacra receptum Iustis. *Psallite Dominus, qui habitat in Sion.* Ps. 9. v. 12. *Spiritus Dei habitat in vobis.* 1. Cor. 3. v. 16. *Spiritus sanctum, qui habitat in vobis.* 2. Tim. 4. v. 16. *Christum habitatem per fidem in cordibus vestris.* Eph. 3. v. 17. Ratio est, quia in ceteris est per se illam actionem propriam, quæ conjugitur, eos conservando, ut in illis dominando, eos discernendo, in redditione officii reciproca, quam ipsi accipiat. In Iustis præterea per actionem mutuam, quæ & ipsi aguntur DEO, eum amando, adorando, eum venerando, & sacrificando in se ipsis. hinc fit, ut si DEUS ubique est per essentiam, scilicet potentiam, esse in illis debet per maiorem, qui titulus stringit actum, quæ hoc est, quod ait: *Inhabitabo in eis.* non *ero in eis*, sed *inhabitabo in eis*. Rex dicitur esse in Regno, sed habitare

Regia. II. sunt Iusti Tempia Dei: quia modo quodam peculiari vilitate eorum animas, præstando quotidie novis illustrationibus, novas inspirationes, nova solatia spiritus, quibus excitat ad operandum bene. ista non durant æqualiter, sed abeunt, redeuntque. quæ causa fuit dicendi, DEUM nunc accendere ad animas suas dilectas, nunc ab illis recedere. *si venerit ad me, non ambulabo cum, si abierit, non intelligam.* Job. 9. v. 21. non quod habitationem eorum deserat, sed in ea se variè movet, ut in seundo scilicet ab intellectu ad voluntatem, & à voluntate ad intellectum per excitationes respondentes conditioni facultatis. Atque hoc est, quod DEUS significat, cum ait: *Ego ambulabo inter eos, non ambulabo, sed inambulabo*, quia semper eodem modo est intus, & quamvis moveatur per varia Regis sui Palatii conclavia, non discedit tamen. III. sunt Iusti Tempia DEI, quia modo quodam peculiari eorum preces aufcultat, & exaudit, pro occasione demonstrans se eorum Amicum, eorum Patrem, Protectorem, Liberatorem, & omnia. atque hoc est, quod significat, cum dicit: *Ego ambulo inter DEVS, non Ero inter illos DEVS, sed illorum DEVS.* quia ita sit ipsorum, ut velut de re propria possint disponere pro libito. ubi de Rege suo opportunè disponere potest Regia, quod non potest Regnum. IV. sunt Iusti Tempia DEI, quia Deus modo quodam peculiari ab illis recipit cultum sibi debitum, ubi alii vel

omnino illum negant, vel solum præstant materialiter, dum ab ea veneratione & obedientia separant, quam illi Iusti semper præstant ut sui. *Te elegit Dominus DEVS tuus, ut sis populus peculiaris de cunctis populis, qui sunt super terram.* Deuter. 7. v. 6. atque hoc demum est, quod DEUS significat, cum dicit: *Et ipsi erunt mihi populus.* non solum meus populus, sed mihi populus, quia in ipsis habet quasi populum servitio suo consecratum, qualis est ille populus magis selectus & illustris, qui in Regia aula Regi suo format. Ita sunt causæ, propter quas de Iustis omnibus dicitur: *Vos estis Templum DEI vivi.* Tu modò observa, quomodo eas in te agnoscas, & inde concludas, an Dominus nobiliore modo in te existat, quam esse in omnibus solet.

3. Considera, si verosimili ratione sperare possis te esse de fortunatissimo numero illorum, qui sunt Tempia Dei, tantò majorem esse obligationem tuam summam adhibendi cautelam & circumspeditionem, nequid in te admittas, quod vel minimum habeat profani. *Quis consensus Templi DEI cum Idolis?* 2. Cor. 6. v. 16. quia si vel ipsi Templis materialibus, quæ per meram denominationem, ut vocant, extrinsecam sancta appellantur, tantus est debitus respectus, quantum magis spiritualibus, qualia sunt Sancti vi Sanctitatis veræ, effectricis & substantialis, quam in illis parit gratia, in sanctificationem Spiritus. 1. Pet. 1. v. 2. Quod si ita est, quomodo finis ergo

mentitæ propinquare cogitationes vel inutiles, vel vanas, vel vitiosas, aut faltem terrenas potius quàm Cœlestes. *Dominus in Templo sancto suo.* quid hinc sequitur? sileat à facie ejus *omnis terra.* Habac. 2. v. 20. Tantò magis impendere te debes Exercitio Præsentiæ Divinæ, quantò magis peculiari

quodam modo DEUS in te vestitur in Regia sua. *In Templo* quò *dicent gloriam.* 1. 2. 8. v. 9. Torrens gnum agit cum Rege sed è longè magis. Regia liberum habet aditum, & cum eo conversatur.

* * *

V.

Sobrii estote & vigilate, quia Adversarius vester diabolus tanquam Leo rugiens circuit quærens, quem devoret: cui resistite firmi in fide. 1. Pet. 5. v. 8.

1. **C**onsidera, ne cedas insultibus adeo ferocibus, quales sunt diabolici, non expectandum, ut eos, cum venerint, fortiter repellas, sed eos etiam solerter prævertendos. Unde primò hîc dicit S. Petrus: *Sobrii estote, & vigilate.* quia cum negotium nobis sit cum inimico adeò formidabili, id quod primo loco requiritur, est, ne patiaris te improvisò ab ipso occupari. & ecce, quis sit sensus hujus vocis: *Vigilate.* sensus est, ut sis gnaviter intentus tibi, uti facit, qui latebras & insidias metuit tentas sibi, cum minimè putat. & sic vigilare spectat ad animum, verum tamen est, id obtineri non posse, nisi corpus quoque operam suam conferat. unde non solum dicit Apóstolus: *Vigilate,* sed *sobrii estote.* imò priùs dicit: *sobrii estote,* dein *vigilate.* quia id, quod maximè vigilem servare mentem potest, sobrietas est. *Cibi non sunt allati coram Rege,* & ideo quid

contigit? *insuper & somnus restat eo.* Dan. 6. v. 18. cum Intemperantia gravet, ut etiam necessitatem imponat altro somno claudendi oculos, porro *Holofernes jacebat in lecto suo, in mîa ebrietate sopitus.* Judith. 13. v. 10. Tibi verò quid videret in hac causa vigilasne, ut oportet? si non vigilas hoc est, si non excubas intentus ad res tuas examina, & certò videbis, quam præcipuam, unde hoc accidit, ad ventris studium. Cura, ut illum rifices, prout incredibili fervore fecerunt cor Sancti: *Prohibe illi panem tuo.* Eccl. 12. v. 6. & videbis, quanto magis us illi futurum sit vigilare. aliis plus boni illi feceris, tantò magis bebis malè: malè quoad corpus, malè quoad Spiritum. *Nano sapientia mala irruentes in omnibus bonis, quæque feceris illi.* ib.

2. Considera, si ejusmodi vigilantia aliquantum molesta sit, non desistat.

finē causa injungi. quia illa oppidō ne-
cessaria est. ō quam tremendo cum ho-
ste negotium nobis est ! nempe cum
lucifero. iste est, qui hoc loco adeo
hominis describitur coloribus: *Quia
adversarius vester diabolus tanquam leo
rugiens circuit quarens, quem devoret.*
quia quantumvis alligatus in profun-
do Abyssī non ipse terram circumeat,
circumit tamen per innumerabiles Mi-
nistros, quos hic habet. id quod tan-
to deterius est. Nota igitur, quod
tam sic illud, quod ipsum maximē for-
midabilem reddit. Est voluntas no-
tandi. quæ quanta sit, explicari satis
non potest. & ideo de ipso prius dicit
Apostolus: *Adversarius vester diabo-
lus.* dein dicit: *tanquam leo rugiens.*
Idemam: *circuit, quarens, quem de-
voret.* Primò dicit: *Adversarius ve-
ster diabolus*, ut intelligas dæmonem
non esse hostem, cui odisse sit satis. si
hoc foret, etiam Apostolo fuisset satis
cum nuncupare Inimicum, non Ad-
versarium. hostis est, qui semper ad-
versatur, semper insidiatur, semper te
infestat, semper intentus est, quoad
potest, in ruinam tuam. *Totā die im-
pugnans tribulavit me.* Ps. 55. v. 1.
atque ideo dicit Apostolus: *Ad-
versarius vester diabolus*, non dicit:
Inimicus. deinde hanc ipsam ob cau-
sam pergit dicere: *tanquam leo rugiens:*
non *tanquam leo*, quod multum foret,
sed *Leo rugiens*, ut intelligas dæmo-
nem non solum esse ferocem, robu-
stum, audacem, superbum, præ quo-
vis alio leone, qui reperiri in mundo
possit, sed insuper esse leonem fameli-

cum. Tunc rugit leo, quando in vi-
sceribus plurimum cruciatus à fame,
oculis prospexit prædam, quam desi-
derat, & eam jam jam spe devorat. &
hinc est, quod dæmon leo sit, qui sem-
per rugit, *Leo rugiens*, quia semper
torquetur fame animarum: semper
sperat, ut ut fugiant, eas assequi. inò
ideo rugit, ne fugiant: nam iste finis
est, cur rugiat visā prædā, cum potius
silendum videatur, ne se prodar. Fi-
nis, inquam, est, ita eum terrefacere,
ut subied Spiritum & vires perdat fu-
giendi. prout reverā hoc obrinet, quia
scribitur ad solum ejus auditum ferās
omnes quasi artonitas stupere. & hic
omnino est finis in tanto rugitu dæ-
moni propositus. ō quantum ille ter-
rere potest animas, maximē virtutem
sectantes, quas ille præcipue venatur,
tentionibus dissidentia, anxietati-
bus, angustijs, quas immittit! *Leo
rugiens, quis non timebit?* Amos. 3. v. 3.
& ideo ordinariè primò facit audiri
hos rugitus, qui eripiant animum, dein
molitur insultum dicendo melius pro-
in esse, ut quis delicijs indulgeat, dum
potest, genio suo vivat, & voluptati
liter, projectā scilicet cogitatione om-
ni operandi bene. & hoc est, quod
impulit Apostolum, ut tertio loco sub-
jungeret: *circuit quarens, quem devo-
ret.* ut constet dæmonem non esse con-
tentum inferre qualecunque malum,
sed semper anhelare ad pessimum,
quod facere quidem possit. *Circuit
quarens, non quem mordeas, non quem
mactet, sed quem devoret.* quæ vox in
dæmone vim aliam non habet, quam
ut

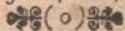
ut explicet summam rabiem, quâ ille stragem facit animarum. Sufficiat dicere, eum, si posset, simul omnes unius instar boli devoraturum. hinc fit, ut, cum leo bene pastus demum satietur, diabolus, quod plus devorat, eodem magis semper eluriet. famem habet insatiabilem, & ideo nulla spes est, ut unquam mitigetur, aut mansuescat, uti leo, cum satur est, at si ita est, nunquid opus erit vigilantia continuâ contra hostem, qui adeo ad nocendum semper aspirat?

3. Considera, si in sola voluntate nocendi consisteret vis terrendi, ferendum hoc fore. sed pessimum est, quod ad cupiditatem nocendi sagacitas accedat, solertia, & astutia, quâ id facit. Et ideo de ipso prudentissimè dicit Apostolus non solum, quod *quarar, quem devoret.* sed quod *circumeat quarens.* furiosus est leo: & nihilominus non apertè & directè prædam occupat, prout ipsum sua instigare posset audacia, sed ex insidijs aggreditur, quod exprimitur tortuoso illo circuitu. *Circuvi terram, & perambulavi eam.* Job. 1. v. 8. Verum est tres esse sensus præcipuos, quos SS. Patres ex hac voce trahunt. primus est, quod demon instar venatoris agat: qui ut meliùs decipiat feram, non semper eodem situ tendit rete, sed mutat situm, transeundo nunc ex aprico in obscurum, nunc ex alto in profundum. & ideo dicit Apostolus: *circuit,* ut intelligas, quod ubique sit quaesiturus, domi tuæ, in templo, per vias publicas, in aulis, in claustris, in hortorum

latebris, sed diversè: ut adeo effugiat sit divinare, ubi potius te expectet bene autem arguere hinc potest vigilantiam tuam necessariò ad quærendam porrigenam, quia ille *Circuit, quem devoret.* Secundus est, quod demon agat instar belluæ, qui ante insultum arcis, quem cognare cogitat, primò circuit per vias singulas observans, ut ea agnoscatur, quâ maximè debilis erit. ideo dicit Apostolus: *Circuit, ut intelligas eum usurum circuitu, ut ubique observet.* Imò quis dicitur, quin te continuo observet? Te observat in mente, observat in oculis, observat in auribus, observat in sinu, observat ex omni latere, & ubi debissimum advertit, ibi tentat insidiam. *Observabit Peccator justum, & habitabit super eum dentibus suis.* Ps. 37. ita ut tua contra ipsum vigilantiam quidem tui partem omittens, proximè verò illi attendere debeat, in consideratâ debilitate tuâ necessitatè major. Tertius est, quod demon agat instar latronis vel sicarii, qui noctem ingredi domum pollutam necandû, utique faceret ad obtinendam promissam sibi sceleris mercedem, eo, qui tuum sitit cruorem, ac quærit ne custodiris, foris expectat, & in cœniâ circumit, ut, quamprimum eadem domo extuleris, confestim rapiat vitam: & ideo de illo dicit Apostolus: *Circuit,* quia si intra porta tua conclusus maneat, DEUS plebs que non dat ipsi licentiam penetrare quid porrò? etsi proditor non

in fide. & hoc forrè persuasit Apo-
stolo, ut non diceret : *Resistite fide*
forti, sed potius : *Resistite fortes in*
fide. Oportet ergo, cum sentis te
impugnari à dæmone, illico excitare
in mente magna illa dictamina, quæ
Fidei vocantur. *Hæc est enim victo-*
ria, quæ vincit mundum, fides nostra.
1. Jo. 5. v. 4. veram gloriam esse con-
temptum, verum gaudium pati, ve-
ras divitias paupertatem, veram Sa-
pientiam placere DEO, unum esse in
terra alicujus momenti negotium, ser-
vare animam. & sic per reliqua dis-
curre principia fidei specialius oppo-
sita tentationi, quæ te infestat. tum
verò oportet stare fortem in fide, nec
audire, quid in contrarium dæmon
suggerat ad te decipiendum, sed quid
Christus dicat, qui stat Spectator cer-
taminis, ut vel remunererur, vel puniat
pro ratione meriti, per omnem æterni-
tatem. At quia fides etiam fiduciam
significat, eodem tempore recurren-
dum ad Dominum, qui te spectat, ut
tibi præstet auxilium. & hæc quoque
stare oportet fortem in fide, & pro in-
dubitato habere, dæmonem instar
leonis rugire posse, quantum velis, ex-
asperari, furere, perstreperere, sed reipsâ
nihil posse, modò illi resistas duplici
hac fide, quam diximus, & animosè
dicas : *apage in malam Crucem. Re-*
sistite diabolo, & fugiet à vobis.

Jac. 4. v. 7.

Animalis homo non percipit ea, quae sunt Spiritus DEI: statim enim est illi, & non potest intelligere. 1. Cor. 2. v. 14.

1. **C**onsidera duas esse beatitudines humanas, unam in caelo, alteram in terra: in caelo frui DEO, in terra pati pro DEO. In caelo hominis beatitudo est frui DEO, quia factus est, ut DEO fruatur, & ideo quantum id consequitur, fit beatus, quia finem suum consequitur, & finem suum ultimum, in quo solo potest acquiescere cum illa pace maxima, quam res omnes inveniunt, cum centrum suum attingunt. In terra est pati pro DEO, quia hoc est, quod maximam securitatem nobis praestat, nos eo fructuros in caelo. & ideo uti prima beatitudo est consequi suum finem, ita altera est cum fundamento ejus consecutionem sperare. quis autem majore cum fundamento speret, quam qui super terram patitur pro DEO? *Si sustinebimus, & conregnabimus. 2. Tim. 2. v. 12.* hinc Christus beatos pauperes vocavit, beatos, qui persecutionem patiuntur, beatos, qui lugent. tales vocavit ob artham salutis certissimam, quam habent. *Beati, qui nunc fletis, quia ridebitis. Luc. 6. v. 21.* & hac ratione, si penitius consideremus, videbimus, majorem in terra esse beatitudinem pati pro DEO, quam eo frui per suave in oratione commercium, locutiones, lumina, & extases dilectas, quia

cuncta ista sunt dona gratuita. Materiam, quod donum est, non facit securos Paradisi, quam securos facit quod est meritum. & tale est frui DEO. Jam vero idioma istud, quantumvis clarum, illi, qui vivit secundum partem, quam habet cum brutis & malibus communem, est barbarum idioma. & ideo hic dicit Apostolus *Animalis homo non percipit ea, quae sunt Spiritus DEI. non percipit, quae sunt in caelo, non percipit, quae sunt in terra.* quippe, ut nemo ignorat, sunt proprietates, quae Animal ab homine distinguunt. una est duci desiderijs ab Appetitu, non a deo. Altera regi in judicij ab appetitione, non a discursu. His potius animalis homo, qui vitam vivit immo animalibus propriam, non percipit, quae sunt Spiritus DEI in caelo, quae cum & ipse ducatur ab appetitu Paradisi fingere sibi nequit quantum Mahometis. & talis in caelo Paradisus non est, quia non sunt illae deliciae quam Spiritus. adeo ut corporis quoque voluptates, cum ea non habemus, quasi spiritualizanda sunt, illis, quae sunt Spiritus, similes futurae sint. *Seminatur corpus animale, resurget corpus spirituale. 1. Cor. 15. v. 44.* *Non percipit ea, quae sunt Spiritus*

DEI in terrâ. quia cum & ipse, qui vitam bruti animalis, apprehensione se regat, iudicare nequit nisi de eo, quod apparet. & sic capere nunquam potest, quantumvis auscultet, quomodo sint *Beati, qui lugent*. eos miseros putat, miseros pauperes, miseros, qui persecutionem patiuntur, quia apparent miseri. Deplora statum huius felicitatem, si tamen agnoscis, quod non agnoscas, deplora te ipsum, quia clarissimum signum est, te quomodo animam eorum esse, qui vivunt in hoc statu. *Animalis homo non percipit, quae sunt Spiritus DEI.*

2. Considera causam, ob quam dicit apostolus eum, qui vivit vitam animalis, non percipere, quae sunt Spiritus. Causa est, quia stultus est. *Stultitia enim est illi*, & si stultus existat, non solum res ejusmodi non intelligit, sed etiam inexpertis contingit, sed neque potest intelligere. Qui bono praecepto est palato, sed in omni vita sua nunquam gustavit saecarum, certe nescit, quid sit saecari gustus. sed et si nesciat, scire tamen potest, modo gustet. ut cui palatum stupet, ne scit, nec scire potest. Jam ergo haec est infelicitas ejus, qui deditus est vitae, quam apostolus animalem vocat. *Stultitia enim illi*. habet intellectum, qui est animalis palatum, obrutum, si non stupidum, quia assuetus non est nisi rebus saeculari delectantibus & carnem, quae adeo capax non est intelligendi Divina. *non potest intelligere*. quia gustare non potest: superant ejus sensum. *Plurima supra sensum hominum*.

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

ostensa sunt sibi. Eccl. 3. v. 25. quis verò nescit Divina aliter intelligi non posse, quam gustando saporem illorum absconditum? unde olim dicebat Moyses de suis stolidis Hebraeis: *Vitam sapientiam, & intelligentiam, ac novissimam providerent*. Deut. 32. v. 29. videtur fuisse dicendum: *Vitam intelligerent, & saperent*. non *vitam saperent, & intelligerent*. quia primum est intelligere, tum sapere, & non prius sapere, deinde intelligere. at ille non sic dixit. *studiosè dixit: Vitam saperent, & intelligerent*: quia verum equidem est, in naturalibus primum esse intelligere, tunc sapere: at in his, quae naturam transcendunt, qualia sunt, quae ad vitam spectant alteram, *Novissima*, primum est sapere, deinde intelligere. *Gustate, & videte*. Pl. 35. v. 9. Id verò quomodo fieri in eo potest, qui habet intellectum jam ab animali vita obtusum? quanquam quod ista non intelligant, non oritur à solo defectu potentiae, sed fortè magis, si ita loqui liber, à subtractione principij. quia Spiritus Domini nemini communicatur minus, quam his, qui vivunt more brutorum. o quomodo illos deserit, quomodo abominatur! DEUS sui fructificationem non concedit nisi ijs, qui in caelo omnino sunt mortui sensibus, in terra mortificati. *Non videbit me homo, & vivet*. Ex. 33. v. 20. ita disertè de se ille dicebat. cur autem dicebat, nisi quia, quisquis illo frui desiderat, omnino debet esse vel mortuus sibi, vel mortificatus. Vide ergo, quanto opere intersit vitam istam deponi, quae ut

M m m m

plurimum animalis est, hoc est, vitam, quæ te inclinat ad tam perditæ amandas voluptates tuas sensibiles, & æstimandas. nisi deponas, te reddis inhabilem Divinis delicijs, quia ista prorsus spirituales existunt: *Spiritus est DEVS: & eos, qui adorant eum, in Spiritu & veritate oportet adorare, non in Spiritu & voluptate.* Jo. 4. v. 24.

3. Considera, si necesse est deponere vitam, quæ sensibilibus delicijs plus æquo indulget, quantum magis illam oporteat deponi, quæ etiam carnis voluptates sectatur. Ista haud dubiè est vita illa animalis, quam hoc loco maximè damnat Apostolus, cum ait: *Animalis homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus DEI: stultitia enim est illi, & non potest intelligere.* quia si is, qui nimium deditus est sensibilibus, Divina capere non potest, Libidinosus ea credere vix potest. & sic Libido est, quæ paulatim fidem cordi eximit, et si falsò putes te eam retinere. Hæresarchas vide saltem ætate nostrâ celebriores. Omnes ceperunt à vita primùm Spureâ, dein sacrilegâ. imò ipse Apostolus ad Colossenses scribens per incredulos luxuriosos intelligebat, cum diceret: *Propter quæ venit ira*

DEI, hoc est, diluvium, super eos incredulitatis. Coloss. 3. v. 6. cur id esse debet. Libido hæc progressu facit, ut desperes contra alterius vitæ bonâ, dum audis continendis necessarium esse abstinere illis voluptatibus, illis communijs quibus magis affixus hæres, nec vultur cadaveri. & quemadmodum desperas, primum est, ut etiam eximendam molestiam tibi percontantia bona in altera vita protulisti, & frivola, esse falsa, & sic producat saltem tacitè in corde tuo, quantum satis advertas. Quare tantisper à ipso Apostolo, quoniam sint homines alienati à vitâ DEI propter carnem cordis ipsorum. dici tibi mox aude esse illos, qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitiæ. Epist. 4. v. 10. Miseros illos, qui ad talem vitam prolabantur! & tamen quot ex continuo prolabantur etiam inter Christianos? Tu si ab illo procul abestis, quid ages? Cave à voluptatibus etiam sensibilibus, quantum potest, quia ab his inmodicè amaris, nec contingit paulatim fieri Incontinentiam transitum ad Veneras.

VII.

Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequimini vestigia ejus. 1. Pet. 2. v. 21.

1. Considera tres fuisse fines altissimi, propter quos Christus Dominus noster venit in hunc mundum, & posthabitis gaudijs & honoribus

sibus, quos vindicare sibi iustissime
 poterat, vitæ se subiecit adeo plena
 doloribus. Primus fuit, ut sanguine
 sibi nos redimeret. Secundus, ut do-
 ctinâ suâ illuminaret. Tertius, ut
 careret simul & animaret exemplo
 suo sanctissimo. Unde videtur et-
 iam huc accommodare potuisse tres
 illi famosissimos titulos, quos sibi
 tribuebat, cum dixit: *Ego sum Via,
 Veritas, & Vita.* quippe exemplo Via
 nobis erit, doctrinâ Veritas, & Vi-
 ta demum, cum nos à morte redime-
 ret. Nihilominus ceteris omittis fini-
 bus quantum vis excelsis, censuit hic
 Apostolus solum memorandum Ex-
 emplum, quod in præsens magis est
 nobis necessarium: siquidem redemp-
 tum à Christo, & illuminati salutem
 consequi non possumus, nisi planè se-
 cuti illum statuamus per viam, quæ il-
 lerentur, dolorum. Id spectans Apo-
 stolus in hunc modum locutus est:
*Christi passus est pro nobis, vobis relin-
 quens exemplum, ut sequamini vestigia
 eius.* Enimverò, ut dicebat pro nobis
 passus, ita videtur dicere debuisse: *no-
 bis relinquens.* Verùm non ita dixit,
 sed *vobis*, quia Apostolis equidem de-
 dit exemplum Christus multa patiendi,
 sed non reliquit. *Exemplum dedi vo-
 bis, ut quemadmodum ego feci, ita &
 vos faciatis.* Jo. 13. v. 15. Reliquit ijs,
 qui postea succedebant, ut ideo dice-
 ret Petrus: *vobis relinquens*, id est, *re-
 linquens.* Propter nos ergo Sa-
 pienti prorsus consilio disposuit Do-
 minus, ut à quatuor accuratissimis
 Evangelij scriptoribus plenissimè con-

signarentur omnia exempla, quæ ille
 dedit, maximè patiendi: ut, cum ocu-
 lis nostris ea cernere non liceret, sicut
 Apostoli cernebant, saltem attentâ me-
 ditatione voluminum, quæ sunt adeo
 sacrosancta, illa disceremus. potè
 quid hoc juvat, si pro studio factorum
 voluminum, ab illis abhorres? ò
 quantum tibi creas præjudicium le-
 gendo potius toto die libros inutiles,
 libros ineptos, libros, qui blandientes
 sensibus corruptis non patiendi airo-
 rem, sed fastidium inspirant? Itaque
 si non animeris ad sequelam Christi,
 tua est culpa. ipse tibi reliquit exem-
 plum: si non accipias, tibi adscriben-
 dum est, qui sponte, ut ita dicam, hæ-
 reditati renuncias, quasi onerosa ma-
 gis quàm lucrosa sit. Sed ò quantum
 deciperis!

2. Considera ad removendum hor-
 rorem, quem incurrere tibi possit, si
 audias obligationem imitandi exem-
 plum Christi, tanta passi, sapienter
 subungere Apostolum, exemplum
 ejusmodi fuisse tibi relictum à Christo,
 ut sequaris, non ut assequaris. *Ut se-
 quamini vestigia eius:* non ait: *ut as-
 sequamini:* ut olim Tertullianus legit
 in suo Scorpiaco, c. 12. dicit: *ut sequa-
 mini:* quis enim nostrum illud æqua-
 bit? sequi satis est. quomodo verò
 sequi dicendus est, qui viam tenet sem-
 per contrariam? vitium tuarum de-
 bilitatem quereris. Sed immeritò:
 quia vires tuæ debiles probant equi-
 dem, te non posse pari passu ambulare
 viam patientis Christi, qui *Exultavit
 ut Gigas ad currendam viam:* sed non

M m m 2 pro-

probant, te per eam incedere non posse, si vel parum commiti velis cum auxilijs gratiæ, quæ tibi hunc in finem subministrat. Tu verò non vis sequi Christum ne quidem, ut in nocte passionis eum Petrus sequebatur, qui trepidus *sequebatur* quidem sed à *longe*. apertè illi obvertis dorsum, quæris pro viribus quæstam tuam, quæris luxum, quæris solatia, commoditates quæris immodicas. non est ergo debilitas virium, quæ à sequendo te impedit, sed mala voluntas tua. Si non pati potes, quantum Christus, solum patere cum Christo. *Præcedat Dominus meus ante servum suum, & ego sequar paulatim vestigia ejus.* Gen. 33. v. 14.

3. Considera quosdam verè incedere per viam, quæ Christus incessit, viam, inquam, passionis. & tamen dici cum veritate nequit, quòd etiam isti sequantur. quia incedunt quidem, sed coacti: patiuntur, quia aliter non possunt propter statum miserabilem, in quo versantur, vel paupertatis, vel infirmitatis, vel ignominie, vel alterius calamitatis, in quam inciderunt. ceterum ò quàm patiuntur inviti! isti profectò non sequuntur suum Dominum, quamvis ipsi quoque viam ejus ambulent, multa scilicet patiendi. Ideo Apostolo non satis erat dicere: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini viam ejus, sed vestigia ejus.* ita dixit, ita dicere debuit, aliud est ambulare per viam alicujus, &

aliud etiam ambulare per reliqua unde non sufficit, ut eas illi vestigia Christus tenuit, quæ sunt via patientiæ sed ire necesse est, uti per eam Christus incessit, cum ea religione voluntatis, cum ea patientiâ, pace, perseverantiâ, & si fieri poterit, lætitiâ hoc est, si advertis, ejus sequi vestigia.

Vestigia ejus secutus est per meum. Mat. 23. v. 11. Ita est, nunquam tantum pedem figes: sed in his tantum insistendum est. Quid juvat trita pati, si intus murmurare non desinas adversa, quæ DEUS immittit, non patiaris quidem, sed pro libidine, & ea facias penitentia opera, ut tibi placeant, ea jejunia, & flagitia scipias, ac nihil horum pati possis ad castigandos defectus tuos respicitur? Quod si ad ista animare te vult, uti par est, memineris, quam mecum patiaris, & dic intra te ipsum: *Christus passus est pro nobis.* ò dispartite nene voces! *Christus pro nobis.* Dominus tantæ majestatis pro vermiculo terræ vilissimo! *Herus pro servo.* *Princeps pro subdito!* *DEUS pro homine!* *Christus pro nobis!* & si Christus pro me passus est, quomodo ergo (perge dicere) quomodo ego non patiar pro ipso, & cum ipso pro ipso patiar? ita non solum totam viam, quam ipse tenuit, sed totam ipsam insistendo vestigijs. *Abbas Domini, & non recessit à vestigijs ejus.* 4. Reg. 18. v. 6.

VIII.

Nativitas B. Virginis,

Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret, à principio. Prov. 8. v. 34.

Considera verba ista, quæ Sapiens
 Juxta antiquissimam Græcorum
 Latiorum Patrum expositionem
 Christo tribuit Sapientiæ Incar-
 nate, fuisse deinde ab Ecclesia jam in
 à principio ex eorundem sensu at-
 tributa MARIE Virgini ob privilegi-
 um, quo fruuntur hæc Virgo etiam ceteris
 in tantis gloriosis Redemptricis, vitæ,
 pacis, lucis, spei, salutis, portus, qui in
 tantis propriè soli Christo conveniunt,
 lucis, velut ex ore Virginis hodierna
 sic tunc te accipere oportet verba ista,
 ut ad ejus anorem te excites respon-
 dens in amori inexplicabili; quo DE-
 US illam ab æterno est prosecutus, me-
 morie sufficiat illam ab æterno præ-
 destinatam, ut esset Mater filii sui be-
 nedicti, & sic pariter præelectam in eo-
 dem ordine, quem hi duo soli consti-
 tuunt superiorem altero reliquorum
 prædestinatorum, hoc discrimine; quod
 Christus propter se ipsum sit elec-
 tus, MARIA vero propter Christum.
 atque hoc est, quod paucis Virgo infi-
 nitæ, cum dicit: *Dominus possedit me*
in initio viarum suarum, antequam quic-
quam faceret, à principio. Indicat se fu-
 isse electam à DEO in initio non tem-
 poris, quia fuit electa antequam quid-

quam faceret, à principio: sed Divino-
 rum Decretorum, *viam suarum*,
 quod est illud ipsum initium, in quo
 electus fuit Christus, quin illo modo à
 ceteris dependeret. Jam verò ex hoc
 solo æstima magnitudinem amoris,
 quo DEUS ferebatur in Virginem. Ip-
 sam elegit præ infinitis alijs ad tan-
 tum dignitatis fastigium, quo gaudet
 super omnes prædestinatos, qui tan-
 tum ab illa distant, quantum illorum
 Ordines, Apostolorum, Prophetarum,
 Pastorum, Doctorum, & quotquot
 sunt alii, distant ab eminentissimo or-
 dine, in quo Christus summum eorum
 caput existit. & hinc tu quoque ad
 eam, uti par est, amandam movearis.
 non satis est amari Virginem ob ea be-
 neficia; quæ continuò ab illa recipis,
 quia hoc est te potius amare quàm ip-
 sam. oportet amare propter id, quod
 ipsa per se est, propter doctores & digni-
 tatem ipsius: quia hoc est verè ipsam
 amare.

2. Considera, quomodo imprimis
 Virgo dicat *Dominus*: non dicit *DE-*
US, quod in radice sua sonat nescio
 quid severi, sonat Justum, sonat Judi-
 cem. dicit *Dominus* ad denotandum
 hanc esse peculiarem illam perfecti-
 onem

Mmm m 3 onem

onem, quæ DEO serviebat ad exaltandam Virginem, nempe Dominii. quia in ipsa noluit adstringi ulli ex legibus, quas in ceteris ut DEUS servandas sibi duxit. vide proinde, quantis illam privilegiis ornârit. Mulier & ipsa formata ex carne humana, sed absque fomite. Infans sed cum usu arbitrii cum ratione, cum sensu. Impeccabilis, sed cum merito. Incorrupta sed sine sterilitate. fecunda, sed sine violatione, cum conciperet, sine onere cum gestaret, sine dolore, cum pareret. Pulchra, sed ut pudicitiam videntibus aspiraret. moribunda, sed sine cruciatu: mortua sed sine putrefactione. peregrinata super terram etiam ultra annos septuaginta, sed nunquam lassâ, nunquam languida, imò semper apta operi perfecto, quod solum est beatorum Cælitum. Itaque velut ad pedem montis Sinai contractæ sunt tabulæ Legis à DEO descriptæ, ita dici potest ad pedes Virginis, quæ mons ille fuit adumbratus à Sina. *Mons, in quo beneplacitum est DEO, habitare in eo.* Pl. 67. v. 17. dispensatum esse in legibus, quæ erant aliis communes. adeo DEUS cum illa agere ut Dominus voluit. Tu quid agis, si non jubilas, gaudesque summè ob tantas prærogativas, quibus præ omnibus ditatam vides Dominam tuam? Et ô te beatum, si id aliquando obsequiis tuis impetres, ut ejus gratiâ potiaris! securus eris. nam sicut DEUS in ea exaltanda nullis esse voluit subiectus legibus, ita neque in illa exaudienda. *Dominus.*

3. Considera, quomodo poterit dicar: *Possedit me*, ad demonstrandum se fuisse semper DEI non solum proprietate, sed possessione. id quod incepto Christo de nullo alio dicitur mortalium electorum ad gloriam. Ceteri mortales, qui sunt electi ad gloriam, omnes reducantur ad duos terminos progenitores, & ad eos illi posteros, qui salutem consequuntur. Posterorum, si ab his Virginibus, fuit demon prius possessor, DEUS, quia demon omnes DEUS puit antè quàm nascerentur. Proventum fuit equidem prius possessor DEUS quàm demon, sed hoc quod citò sunt illi erepti. solus vero semper DEUS fuit possessor. Dominus; quia demon nunquam illam ipsi eripere potuit nec antequam DEUS illam possideret in carne mortali, nec post. non antè, quia DEUS fortissimo suo brachio illam ab omni labe præservavit, à qua ipsam voluit ut absolutus Dominus immutabilis non post; quia eodem brachio antè deinde ab omni actuali noxiâ liberatus est. Gaude cum Virgine tantum hoc honorem tam præclaro, quem illa illi habuit, ut semper esset sua tota, propter proprietatem, sua per possessionem. & simul erubescere ipsum, quod cum DEUS tot titulis sit Dominus, tam parùm tamen ab illo possessione finis. Quod prius ipso te dicitur possideret communis prædo, tua infirmitas fuit. sed quod hic ipse prædo possideat, postquam ab illo te DEUS

pedem, est singularis tua perversitas.
 Considera, quomodo subjungat Virgo in initio viarum suarum. Ita sunt Decreta Divina, uti jam diximus, porro Divina ista Decreta ordinantur ad duo genera operum, Misericordiae, & Justitiae. huc omnia referuntur. *Universa via Domini Misericordia & Veritas.* sed ea lege perpetuantur opera Misericordiae semper antecedunt operibus Justitiae, quia uti Dominus naturam suam ad miserandum infirmis, & tardus ad irascendum, ita ipse incipit operari, semper ab iis operibus incipit, quae sunt ipsi spontanea, quae sunt opera Misericordiae. Jam ergo quid dicit Virgo, cum ait: *Dominus possedit me in initio viarum suarum:* dicit, quod Dominus tantopere commexaltavit, mirum non esse, quia iam ab aeterno dignatus est adire ejus possessionem discernendo, ut ederetur illi haec lucem, usus est via Misericordiae, non est usus via Justitiae. non speravit, quid exigeret Justitia in ea, quae nascitura erat etiam ipsa ex Adamo, ut in plebea, paupere, iniqua, solum spectavit Misericordiam: & sic accendit ad libertatem operandi, quam habet Dominus absolutus, propensione benevolendi, ipse concludit, quantos

gratiae thesauros in ejus sinum effuderit. sed aliud superest. quia Dominus non solum tunc cepit ab iis operibus, quae sunt Misericordiae, *ab initio* (quod jam alias ipsi commune est) sed cepit tunc facere talia opera *in initio*, quia primum opus Misericordiae, quod decrevit DEUS, fuit, quod veller Christum, & eodem momento Mariam veller, tanquam Matrem Christi, atque huic adjunxit alia opera similia, quae dein tanto numero voluit, & ipsa Misericordiae opera, sed secundaria tantum. atque ideo quid mirum, si primum illorum omnium operum, a quibus semper DEUS incipit, fuit ex genere suo tam perfectum, hoc est, tam perfectum in ratione Misericordiae? Roga Virginem, ut, quemadmodum ipsa tantam in se sensit Divinae Misericordiae copiam, tibi quoque dignetur hoc beato suo natali obtinere vel modicam ejus portionem, quanquam Misericordiae, quam tu indiges, multum ab ea differt, quam Virgo erga se usurpari sensit. Tu illam misericordiam indiges, quae tibi det veniam. Ipsa usurpari erga se sensit Misericordiam, quae ab indigentia tam infelici eam liberavit.

* * *

Ubi zelus & consensio, ibi inconstantia. & omne opus pravum.
3. v. 16.

1. **C**onsidera zelum, de quo hic sermo paulò ante idem Apostolus amarum vocavit. *Quodsi zelum amarum habetis* &c. n. 14. ut adeò aliud hic non significet quàm Invidiam. quæ cum factis crebrò zelus nuncupetur, inde est, quia hoc nomine appellatur ejus genitor, nempe zelus proprii honoris, semper hoc inter eum, qui invidet, & alterum, qui odit, intercedente discrimine, ut ambo verè tristentur bono alterius, sed is, qui odit, tristeretur directè ob malum, quod vult adversario: invidus autem ob amorem, quo fertur in seipsum, cum putet alterius exaltationem in sui cedere depressionem. *Iratus est autem Saul nimis, & dixit: Dederunt David decem milia, & mihi mille dederunt. quid ei superest nisi Regnum?* 1. Reg. 18. v. 8. hinc est, uti agebat S. Augustinus, ut æqualis invideat æquali, quia parem sibi videt, & inferiori superiori, quia videt se illi impari, & superiori inferiori, quia si parem sibi non videt, ne videat aliquando, metuit. Hæc invidia subinde tota later in animo, & tunc est simplex invidia. aliàs in actus prorumpit externos, & tunc transit in contentionem tantò feodiorem, quanto ambitiosior apparet. quippe quod contentio aliud non sit, juxta eundem Sanctum, quàm obstina-

tum quoddam studium emineat, in cunquo modo licito vel illicito. Invidendo pro fine non meritum, sed prævaleat, sed se ipsum. Ubi invidiosus hospitatur invidia tam effrons. Dicit profectò pronuntiat Apostolus, *inconstantiam, & omne opus pravum. inconstantia est in intellectu, opus pravum in voluntate.* O quàm necessarium te ad statum tam miserum hominum concuti! Et ideo roga Dominum, ut ejus mala bene tibi repræsentent, ne in eum te consicias, vel malis exeat, si in eo verferis.

2. Considera, ubi est ista invidia, quam supra diximus, ubi primo est inconstantiam intellectus. ubi inconstantiam, quia Invidia non solum in intellectu, uti faciunt ceteri affectus, sed in voluntate, uti pervertit: *Non rectum ergo visum aspicebat David à die illa* &c. 1. Reg. 18. v. 9. ita ut qui primò videbatur dignus omni bono, postquam illi cæperis invidere, jam videtur imminò diversus ab eo, qui erat. Quod in ipso prius videbatur devotio, postea cenetur hypocrisis: quod erat modestitas, jam est audacia: quod mansuetudo, est affectatio, & sic de ceteris prærogativis, quibus quando ornatus videbatur. non est ille in se mutatus sit, sed quia tuus est animo erga ipsum. Non rectum

illud alicujus cum virtutibus habent. Exem-
pli causâ cum Principi astuto dicunt
esse prudentem, avaro, esse providum;
arroganti, esse generosum; crudeli, esse
justum. tu è contrario dicere soles de
adversario, si justus existat, eum esse
crudelem; si generosus, esse arrogan-
tem: si providus, esse avarum: si pru-
dens, esse astutum, & sic abuteris affi-
nitate, quam habent virtutes & vitia,
ad colorandam malignitatem affe-
ctûs, qui te perturbat. *Quare hoc
unguentum non vanit trecentis dena-
riis, & datum est egenis?* Jo. 12. v. 5. Ex
his, quæ hæcenus diximus, colliges, an
in corde tuo radices egerit invidia a-
liqua; hæc quippe creduntur esse cer-
tiora signa, quæ foris possint appa-
rere.

3. Considera sicut ubi est Invidia
toties jam memorata, ibi est inconstan-
tia in intellectu, ita esse in voluntate
Omne opus pravum. Ad hoc explican-
dum communiter dicitur Invidia ra-
pere hominem ad quemvis alium ex-
cessum malitiæ. quippe cum is videt
se non posse jam verbis derogare exi-
stimationi Adversarii, id factis præstat,
& sic transit ad imposturas, fraudes,
proditiones, furores, & atrocissima,
quæ unquam fuerint, latrocinia. *Fa-
ctusque est Saul inimicus David cunctis
diebus.* 1. Reg. 18. v. 29. sed aliam ob
causam dici adhuc potest, ubi est Invi-
dia, ibi esse omne opus pravum, non
solum fore sed esse; quia Invidia est
quoddam compendium iniquitatis.
fera pessima. Gen. 30. 20. Et sic, lice-
tera vitia examinas, videbis eorum sin-

illud alicujus cum virtutibus habent. Exem-
pli causâ cum Principi astuto dicunt
esse prudentem, avaro, esse providum;
arroganti, esse generosum; crudeli, esse
justum. tu è contrario dicere soles de
adversario, si justus existat, eum esse
crudelem; si generosus, esse arrogan-
tem: si providus, esse avarum: si pru-
dens, esse astutum, & sic abuteris affi-
nitate, quam habent virtutes & vitia,
ad colorandam malignitatem affe-
ctûs, qui te perturbat. *Quare hoc
unguentum non vanit trecentis dena-
riis, & datum est egenis?* Jo. 12. v. 5. Ex
his, quæ hæcenus diximus, colliges, an
in corde tuo radices egerit invidia a-
liqua; hæc quippe creduntur esse cer-
tiora signa, quæ foris possint appa-
rere.

3. Considera sicut ubi est Invidia
toties jam memorata, ibi est inconstan-
tia in intellectu, ita esse in voluntate
Omne opus pravum. Ad hoc explican-
dum communiter dicitur Invidia ra-
pere hominem ad quemvis alium ex-
cessum malitiæ. quippe cum is videt
se non posse jam verbis derogare exi-
stimationi Adversarii, id factis præstat,
& sic transit ad imposturas, fraudes,
proditiones, furores, & atrocissima,
quæ unquam fuerint, latrocinia. *Fa-
ctusque est Saul inimicus David cunctis
diebus.* 1. Reg. 18. v. 29. sed aliam ob
causam dici adhuc potest, ubi est Invi-
dia, ibi esse omne opus pravum, non
solum fore sed esse; quia Invidia est
quoddam compendium iniquitatis.
fera pessima. Gen. 30. 20. Et sic, lice-
tera vitia examinas, videbis eorum sin-

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

Nnn n

24

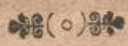
gula singulis opponi virtutibus, sed contrariis tantum, ita ut quod opponitur uni, non etiam opponatur alteri. Gula opponitur Temperantiæ, sed non Liberalitati: ferocia opponitur Misericordiæ, sed non pudicitia: Ira opponitur Mansuetudini, sed non parumonia: fraus opponitur sinceritati sed non patientiæ; idem est de ceteris vitiis, quorum sunt. sed non ita Invidia. hæc sola est, quæ opponitur omnibus virtutibus, quia ex omnibus, dum eas videt, affligitur, quasi omnes essent sibi contrariæ, & sic omnes cupit vel extenuare, vel extirpare, vel commutare in vitia. *Ob hoc iridentes ei Palastini omnes puteos, quos foderunt servi patris illius Abraham, illo tempore obstruxerunt, implentes humo, Gen. 26. v. 15.* Eodem modo quodcunque vitium, si unum facit malum, necessariò impedit aliud, quia dum facit avarum, impedit, ne sit prodigus: dum facit audacem, impedit, ne sit pusillanimis. & sic de ceteris loquendo, non ita Invidia: hæc enim nullum impedit vitium, sed potius universa conciliat. unde vides ipsam fuisse, quæ cuncta intulit in hunc mundum. *Invidia Diaboli mors introivit in orbem terrarum. Sap. 2. v. 24.* & sic invidi agunt ad instar diaboli, nam sicut iste tristatur bono, quod inest hominibus, & gaudet malo, sic illi faciunt. hinc Apostolus non dixit: *Ubi zelus & contentio, ubi inconstantia, & omne opus malum, sed opus pravum,* quia malum illorum operum, ad quæ transeunt invidi, non est malum fortuitum, sed artifi-

ciosum, à malitia elaboratum, à malignitate virulentum: & sic est malum quod nascitur à voluntate peccantis storta, qualis est diabolica. & sic malo accessum in corde tuo mittis?

4. Considera, quantum vitium difficile sit cura, ut ideo coarctetur putredini latent in ossibus: *Per ossum invidia. Prov. 14. v. 50.* quod hilominus opè gratiæ Divinæ curari. sed in tempore sunt optanda remedia: aliàs de gangrena hæc stula, à qua perlanari sine cura nemo potest. quæ causa est, curatio, cum attingit perfectum malum gradum, annumeretur peccatum, ut dicuntur contra Spiritum sanctum quem æquum non est bene fieri qui dolent de bono, quod faciunt. Jam verò mediocum duo sunt generum in cognitione alteri in insistent. primum est, ut cognoscatur fatagas summum illud damnum, quod tibi ipsi inferit invidia, quippe, si res gaudere bonis alterius, curatio na aliena verterentur in bonum proprium, id præstante pulcherrimo caritatis actu: ita ut tu quoque bono DEO posses non sine immenso gaudio. *Particeps ego sum omnium & cum omnibus. Pl. 118. v. 63.* At è conerario cum male fers, cuncta bona aliena stultè vertuntur in malum, & malum quod gravissimum, malum corporis, quod affligit, quod te agitat, quod te committit, sed absque ullo emolumento malum animi, quod DEO reprobis odiosum quasi diabolicum persequitur.

per boni, quod DEUS in mundo fa-
cit. numquid hæc est stulta negotiatio
omnia alterius bona vertere in malum
bonum, cum tam facile posses converte-
re in bonum? In bono oculo adinveni-
entem facio manuum tuarum, quoniam
dominus retribuens est, & septies retri-
buet tibi. Eccl. 35. v. 12. Alterum re-
medium est, ut sis promptus ad reprimen-
dos primos motus vitii tam mali-
ge, ita ut, si dæmon instar serpentis
communitur insidietur calcaneo, hoc
est extremo cuiusque operis boni, ne
aliter finem suum attingat: *Insidi-
deris calcaneo ejus.* Gen. 2. v. 15. tu
contra studeas illico contere caput
occurrendo principiis ejus tentatio-
nis, quam suscitavit: *Ipsa conteret caput
tuum.* Gen. 2. v. 15. Idque in casu
nostro facies tribus modis. corde,
verbo, & opere. corde, saepe precan-
do DEUM pro illo, adversus quem

dæmon tuam vult stimulare invidi-
am. & omnem illi augurando prosperi-
tatem, ac gratiam, omnem gloriam,
& satisfactionem. Verbo, loquendo
de illo bene, cum occasio tulerit, magis
autem non repugnando, cum ægrè au-
dis alios de illo bene loquentes. O-
pere, conferendo aliquid, si potes, ad
ejus exaltationem quamcunque intra
limites honesti. hoc fac, & erit perfa-
nata gangræna, quia ferrum applica-
veris & ignem. ferrum erit primum
remedium, quod ab intellectu proveni-
nit, & penetrat ad aperiendum pus om-
nie, quod in plaga tam fœda clauditur.
Ignis erit secundum, quod ad
voluntatem pertinet, & per actus cha-
ritatis tantò salubriores quantò
ardentiores pus istud exic-
cat.

X.

*Ego igitur sic curro, non quasi in incertum, sic pugno, non quasi aërem
verberans, sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne
foris, cum aliis predicaverim, ipse reprobus efficiar. 1. Cor.
9. v. 26.*

Considera vitam Christiani, si be-
ne consideres, aliud non esse,
quàm cursum quendam continuum,
pugnam assiduam: cursum ad bravi-
um, pugnam contra hostes, qui nitun-
tur nos impedire à cursu. Bravium
est illa perfectio, ad quam DEUS in
statu nostro nos vocat: *Bravium su-*

perna vocationis DEI. Phil. 3. v. 14. ho-
stes sunt appetitus illi inordinati, quos
sinu nostro circumferimus. *Inimicus
hominis domestici ejus.* Mat. 10. v. 37.
oportet ergo ad utrumque animari
viriliter, ad cursum scilicet & pugnam.
sed nota artem, quam nos docet Apo-
stolus. quæ in eo consistit, ut non quasi
casu

Nan n 2

casu opereris, sed tibi in particulari præfigis terminum, ad quem currendo pertingas, & hostes, quos pugnando subjicias. In incertum currit, qui cum ad perfectionem tendat, quæ est ultimus terminus, non designat sigillatim virtutes, quas desiderat consequi. Pugnât quasi aërem verberans, qui vult equidem subigere affectus incompositos, sed non hunc potius quam illum. Tu quomodo in eo negotio te geris? si facere bene velis, vide, qualis sit virtus, quâ maximè indiges, & ad hanc dirige cursum. vide, quale sit vitium, quod præ ceteris dominatur, & contra istud ordina pugnam. neque hoc tantum, sed bene perpende etiam modum in utroque servandum, in cursu, & pugna. *Ego igitur sic curro, ego igitur sic pugno.* non solum curro, non solum pugno, sed sic. hæc est vera regula faciendi profectum, non sumere negotium quasi in abstracto, sed in forma sua, ut loquimur, individuali. *sic decet nos implere omnem justitiam.* Mat. 3. v. 15. non solum decet implere, sed sic.

2. Considera finem, quem sine dubio sibi præfixit Apostolus in cursu suo, hunc fuisse, ut animas traheret ad Christum: ut idcirco sine ulla quiete tam vastas regiones percurreret. & tamen ad id consequendum sumpsit pro medio præcipuo pugnam contra corpus suum, malè illud tractando, mactando, flagellando, hoc enim significat vox illa *castigo*. idem nempe est, quod *contundo*. quod non est absque plagis & verberibus, quasi non sufficiat cor-

pus suum adeò fatigasse, nisi etiam contunderetur. quis autem hic non dolens sciat? videtur quilibet commiserationis motus tot gentium pereuntium horri- ri debuisse Apostolum, ut illarum non parcat sibi, nec sanctitatem desiderat nec vigorem enervet, nec vitæ ipsius contrahat. & tamen ille opprobrium censuit. ad obtinendum finem hunc hoc judicavit apertissimum medicamentum carnis mortificationem. *Castigo corpus meum.* *Castigo*, non occido, quæ talis mortificatio eatenus alligata est, quatenus conducit ad finem, *castigo*, quia id sperandum non est, quasi virtus tyronibus propria. *castigo* etiam post tot annos vitæ spirituales non solum *castigavi* in principibus, sed inter labores, *castigo* inter itinera, *castigo* in predicationibus, *castigo* in proximis charitatis operibus, quæ se sufficere videantur ad salutem. *castigo* dicebat. & tu quid dicis? tu, quam, qui continuo tibi blanditur, adularis sub specioso pretextu conservandi ad majorem DEI gloriam, fortè magis necessarius es generi humano, quam quondam esset Aposto- lus?

3. Considera horrendum magister se audire, quod subjungit Aposto- *ne fortè cum aliis predicaverim, quæ probus efficiar*: quasi negligere mortificationem carnis ipsi allaturum damnationem æternam. *Quid facis Agnus, ubi Aries timet & tremat?* Jerem. 21. de Ver. Ap. tu fortè feceris es, neglectum talis mortificationis tantundem mali tibi allaturum certum

quicunque levis suspicio, qua tibi
 habere sollicitum, ut ideitico dicat A-
 postolus: *ne forte*; quia agitur de re
 momenti: agitur de salute.
 et quid iuvat universum servare mun-
 dum, si demum ipse percas? *Quid pro-*
dest homini, si mundum universum lu-
craverit, anima vero sua detrimentum
inciderit? Mat. 16. v. 26. an credis te
 potius ad infernum non posse, post-
 quam ipse multos caelo transmisisti?
 hoc est, non dixisset Apostolus:
et forte cum alijs predicaverim, ipse
peritus efficiar. quis unquam tot ho-
 minibus ac ipse salutem attulit: &
 tamen non fidebat sibi, qui si à DEO
 esse confirmatus in gratia, certam ejus
 opinionem non habuit. o quam
 vitulum etiam tenue formidandum
 est, cum de reprobatione agitur! *Su-*
per hoc expavit cor meum, & emotum
est de loco suo. Job. 37. v. 1.
 Considera hanc reprobationem
 semper esse possibilem, quia in nobis
 ipse laboratur. à DEO est, quod si-

mus approbati pro gloria: à nobis,
 quod reprobati. unde non dicit Aposto-
 lus, *ne forte reprobus evadam*, dicit *ef-*
ficiar: quia quis sibi faber est mali
 sui. *Perditio tua ex te Israel.* Os. 13.
 v. 9. at si intra nos ipsos elaboratur re-
 probatio nostra, quis est, cui non plu-
 rimum sit timendum? Hoc sane por-
 tentum est, quod Apostolus timeat
 damnari, postquam tantum laboravit
 pro DEO, & ideo male tractet, & ma-
 ceret seipsum, tu interim salutis secu-
 ritate tibi spondeas, cum adhuc vi-
 vas totus propiis addictus commodita-
 tibus. Inter has vis à me credi carnem
 tuam esse Spiritui subjectam magis,
 quam inter labores suos illa fuerit A-
 postoli? Non persuadebis. Audi, ut
 ille loquatur ad eorum probum, qui
 tam facile sibi fingunt se impeccabiles
 esse. *Castigo corpus meum, & in ser-*
vitutem redigo: non dicit *in servitu-*
te retineo, sed *in servitutem redigo*.
 Signum ergo est ejus rebellionem et-
 iam sentiri à perfectis, & in fi-
 nem ulque sentiri.

XI.

Patris à Patre diabolo estis: & desideria Patris vestri vultis facere,
 Jo. 8. v. 44.

Considera quatuor modis dici
 consuevit aliquem alterius fi-
 lium, quamvis ab illo proximè geni-
 tum non sit. Primus est per naturam:
 & juxta hunc quondam gloriabantur
 Hebraei habere patrem Abrahamum:

Pater noster Abraham est. Jo. 8. v. 39.
 neque Christus se opposuit, solum ad-
 junxit: *Si Abrahæ filij estis, Abrahæ*
opera facite. nu. 40. Secundus est
 per adoptionem. & hoc sensu in ordi-
 ne naturali Moyses renuit esse filius si-
 N a n a 3 l i x

lia Pharaonis, qua illum adoptaverat: *Negavit se esse filium filia Pharaonis.* Heb. 11. v. 24. Et in ordine supernaturali omnes iusti verè dicuntur Filij DEI. *Prædestinavit nos in adoptionem filiorum per JESUM Christum.* Eph. 1. v. 5. Tertius est per doctrinam, & hoc intellexit Apostolus, cum suis Corinthiis scripsit: *Non ut confundam vos, hac scribo, sed ut filios meos carissimos monco.* 1. Cor. 4. v. 15. quia ipsos adduxit ad fidem Christi. Quartus est per imitationem: & huc spectat, quod idem Apostolus dicebat Ephesijs: *Estote ergo imitatores DEI, sicut filij Charissimi.* Eph. 5. v. 1. & adjunxit: *Charissimi*, quia similitudo est, quæ ut plurimum filios patri facit chariores, dum ergo in sententia, quam tibi meditandam propono, ait Christus ad perversos Hebræos, atque in his ad omnes etiam miseros peccatores, quod patrem diabolum habeant, non est animus dicendi eos esse filios diaboli per naturam, vel adoptionem, qui sunt duo priores modi, sed per doctrinam & imitationem, qui sunt posteriores. daemon quippe est, qui dat ipsis exactissimam disciplinam & normam mali: & ipsi tanquam filij maligni prompti sunt ad utramque discendam. nihil ergo ad horrorem peccantium reverè dici posset probrosius quàm istud: *vos ex patre diabolo estis.* Qui patrem habet carnificem, comparere non potest in cætu civium honestorum absque rubore. & tu sine rubore audes comparere tui inter DEI servos, dum Patrem habes diabolum? Ah quàm parum

cognoscis patris tui probrum imitatoris. 2. Considera, quomodo peccatores, ut se demonstrent geminos diaboli filios, in omnibus studium per se ipsis illi se conformare. Atque circò dicit Christus: *Vos ex Patre diabolo estis, & desideria Patris vestri facere.* non solum opera, quæ vestris foret, sed desideria. adeo affinitas peccatores similitudinem cum patre non in externis tantum, sed internis quoque, & hinc sæpe evenit, ut in mali opere ipso peccare non possunt saltem corde præsent. atque in cogitatione carnalibus desiderijs, odiorum, invidia, malignitatibus, quæ non habent, quamvis Dominum fortè intelligere voluit, quia hæc non dixit: *Desideria Patris vestri habere: sed vultis facere.* & quare sic dixit? ut inferat filios esse vos allaborare, ut etiam superent patrem suum. quippe ubi demon non potest nocere Mundo nisi diabolo tantum, ipsi supplent cuncta dando, quod ille desiderat. Quæ zizania cuperet daemon seminare in genere humano, si posset? quot latrocinia committere? quot obscenitates propagare in ipsis claustris, & his etiam manibus obferatis? sed non potest inferre. DEUS illi manus ligavit. hinc, ut vires Patris pertingere non possint, cedunt filij, & faciunt desideria Patris sui: opere præstantes illam naturam, eas strages, latrocinia, impudicicias, quibus vel diabolum quærentem

deret naturæ suæ excellentiam vi-
 liti reddere, ob feuditatis excessum,
 quam in ipsis agnoscerit, neque pures ad
 curanda mala tam gravia hos suos fi-
 lios tam sedos à demone vi trahi.
 Unde sanè coguntur, sed sponte suâ
 faciunt, unde non aiebat Christus:
Peccata Patris vestri facitis: sed vul-
ta facere. quia propria eorum volun-
 tate ad id faciendum instigat. hac au-
 tem ratione quid monstrant, nisi hoc
 agere, quod sunt? agunt in genere
 eorum filij, tantò magis infames, quan-
 ti magis voluntarij. an igitur in mun-
 do invenies deteriores filios, quàm
 quos hoc loco descripsi? quid si tu ipse
 eorum esses è numero?
 3. Considera, quantò sit melius re-
 lio ita constitutis repudiare Patrem
 atq; abominabilem, & commutare
 cum alio honorato, imò honoratissi-
 mo, quippe sicut discendo malum à
 diabolo, & eum imitando filius effice-
 ris diaboli; ita si malles bonum discere
 à DEO, & eum imitari, momento
 faceres Filius DEI. *Dedit eis potestatem*
Filios DEI fieri. Jo. 1. v. 12. Ac-
 cedunt, quòd si fias DEI Filius duobus
 modis jam dicèis, talem quoque futu-
 rum alio modo, scilicet adoptionis
 (nam qui est natura, soli Christo ser-
 vatus est) & hac adoptione tam bea-
 ta ed celsitudinis extolleris, ut ean-
 dem possessurus sis gratiam, eandem
 gloriam, quæ est propria filio ejus na-
 turali. *Si filij, & heredes: heredes*
quidem DEI, coheredes autem Christi.
 Rom. 8. v. 17. numquid ergò summa

foret dementia, si recusares, cenferi in
 numero filiorum DEI, ut maneat in
 sorte filiorum diaboli? hoc verò facis,
 quoties non vis deserere peccatum.
Ecce nationem filiorum tuorum repro-
bavi. Pl. 71. v. 15. sic planè in hoc
 casu DEO dicis. dicis te nolle esse ejus
 filium, ut maneat filius non inquam
 carnificis, quod coram DEO nihil af-
 ferret ignominia, sed alicujus, qui ejus
 est proditor, ejus Rebellis, transfuga,
 in perpetuum relegatus exilium tan-
 quam reus læsæ Majestatis. an non vi-
 detur hac esse impudentia, quâ enor-
 mior adversus DEUM nequeat usur-
 pari? si te sufficienter non moveat re-
 spectus illi debitus, moveat huic jun-
 ctum damnati proprium. & ideo co-
 gita tantisper differentiam, quæ erit
 in die Judicij eos inter, qui compare-
 bunt ut filij DEI, & eos, qui compa-
 rituri sunt ut filij execrandi diaboli.
Nos insensati, dicent hi miseri visis il-
 lis, *vitam illorum estimabamus insa-*
niam, quia paupertatem amabant, am-
 biebant dolores, anhelabant ad sui
 contemptum, & *finem illorum sine ho-*
nore, quia sæpe obtinebant, quem eli-
 gebant, contemptum. nunc verò ò
 quæ differentia! *Ecce quomodo com-*
putati sunt inter filios DEI: cum quo
 proinde gaudendum illis erit omni-
 bus seculis. & *inter sanctos fors illo-*
rum est. Sap. 5. v. 5. hoc cogita, & vi-
 debis, an sit operæ pretium velle esse
 inter filios DEI, nòsti, quomodo alias
 in sacris paginis vocentur hi miseri
 dia-

diaboli filij: vocantur *Filij Gehenne*, nari, ut illâ hereditate fruatur, & gaudet illorum Pater in abyſſo.
Facitis eum filium Gehenne duplo quam vos. Matt. 24. v. 15. Id quod aliud non ſignificat, niſi ipſos quoque deſti-

XII.

Videte, quomodo cautè ambuletis, non quaſi inſipientes, ſed ut ſeruetes, redimentes tempus, quoniam dies mali ſunt. Eph. 5.

1. **C**onſidera dies præſentis vitæ donatos nobis à DEO ad finem maximi momenti, nempe ad tractandum ſummum æternæ noſtræ ſalutis negotium. Sed ideo negari non poteſt, etiam ad negotium tam grave ut plurimum illos nobis malè ſubſervire. ſunt enim pauci, inſtabiles, incerti, & ex his ipſis paucis oportet vel invites multū cedere illis neceſſitatibus, quæ ratione originalis peccati nobis dominantur. Proinde ſicut instrumentum, quod non ſatis aptè ſervit ad finem, malum dicitur, ita dies noſtri dicuntur *dies mali*. Mali dicuntur, quia minimum eſt, quod illis ineſt boni, ut uſui eſſe poſſit ad finem convenientem. *Dies peregrinationis meæ parvi eſt mali.* Gen. 47. v. 9. qui eſt locus, ad quem hic alluſit Apoſtolus. & tamen huius minimi, quod in diebus noſtris reperitur, boni, quis eſt, qui ſummam habeat æſtimationem, quam habere par eſſet? Multi id perdunt in rebus iniquis, plurimi in inutilibus, rari ſunt, qui integre impendant fini, ad quem datum eſt. Et ideo vide, quid hic velit Apoſtolus. vult ut in pretio tempus ha-

beas, impendendo totum, quomodo teſtes, in bonum. Examina te, & expende non nihil, an non periculum ſoleas perdere.

2. Conſidera, quomodo præſentem Apoſtolus habeat, te ſaltem didiſſe jam multum de præſentibus plerique ſolent: ideo peccat, ut redimas. *redimentes tempus.* ut huiusmodi eſt, quomodo redimes te cogitando in illo exiguo, quod huiusmodi eſt, omnia damna, quæ incidunt multo, quod eſt perditum: augere ſolitudinem, perfectius operando multiplicando preces, dupliciter conſuetum penitentiæ rigorum. *participaverunt vigiliis oculi mei.* Ps. 134. v. 5. ſic illi faciunt viatores, qui non ſe cunctari in via plures perdunt horas diurni itineris. Eas accelerando gremium: ut incolæ, ita opifices, ita omnes, qui quod fecerunt diſpendium obſcuris jaſturam, tanto amplius diſpendium redimendo laborant. & tamen ergo quid ages, qui feciſti tantum oculos tantisper demitte ad

Et tibi quare, quid faceret damnatus, si revelli huc posset, & reddere sibi tempus elapsum? an credis dicturum, se velle vacare somno, uti tu facis, jocis, confabulationibus, factis nugis? in id verò quantum esse laboraturum sponderet, ut multum restauraret in modico. Quid agis ego, quod vitæ tuæ rationes hinc hinc non expendas? an minus fortitudo obstringeris, quòd pro eo, ut in inferno te extrahat, quem culpis tuis merebatur, in illum incidere non permisisset? Itaque redime tempus, tantoque magis, quia plurimumque culpe id perdidisti, spreveristi, distulisti magis, aut saltem à prædonibus non custodisti, hoc est ab ijs, qui pro nullo, illo te spoliaverunt.

4. Considera redemptionem non esse solum rerum perditarum, sed eam quoque, qua sunt in perditionis periculo. ita qui pecuniã vitam à latronibus recuperat, quam jam jam tollere ferro parant, eam redimere dicuntur. Et hoc quoque Apóstolus præcipit, cum vult tempus redimi: redimatur tempus. vult, ut à prædonibus tantè custodias, & ut recuperes. an scies omnes, qui tibi suffurantur tempus, prope dici posse illud prædari? quantum temporis, tantum etiam vitæ subtrahunt, non temporalis duntaxat, sed æternæ. Hic oculos ex inferis ad vitam atolle, & tibi quare, quomodo beatorum quilibet tempus illud impenderet, quod tu non curas, quia vane, neminem cognoscit, quantum gloriæ, quantum magnitudinis, & gaudij

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

addere sibi potuisset vel unico momento etiam brevi. Si luctus in Paradiso locum haberet, hæc unica foret porta, qua intraret infelix, non superesse tempus merendi. Et tu tempus istud cum habeas tam pretiosum, effluere tibi sinis? In statu versaris, quem ipsum cæli tibi invidetur, quia versaris in statu merendi. *Dum tempus habemus, operemur bonum.* Gal. 6. v. 10. ne finas ergo à quoquam tempus tibi eripi. *Conserua tempus.* Eccl. 4. v. 23. tantò amplius, quòd, si perdas, geminum incurras malum, lucri cessantis, & damni emergentis. Lucrum cessans est ille fructus, quem poteras acquirere in cælo bono usu temporis præsentis, & non aquiris. Damnum emergens est poena, quam incurris ob exiguam curam credite tibi sortis. *Vocavit adversum me tempus.* Thir. 1. v. 15.

4. Considera, qui sunt isti prædones, à quibus deinceps redimere tempus debes, ne id perdas. Sant illi ipsi, qui jam toties idem tibi ante rapuerunt: sunt homines, inter quos vivis. isti in duas classes univertim dividuntur. quidam sunt amici: alij inimici. primi sepe tibi eripere tempus nituntur invitando ad relaxationes inutiles. tu verò redime quocunque impendio, etiam permisa incivilitatis nota. Secundi auferre illud tibi volunt te persequendo, movendo lites, turbando, infestando, quasi vi compulsi, ut multum temporis perdas in tui defensionem; & ab his quoque id redime, quamvis cum notabili honoris

O o o

aut

aut facultatum jacturâ. *Perde aliquid*, ut crebrò dicere solebat Augustinus, *perde aliquid, ut redimus tempus, quo vacas DEO.* hom. 10. inter 50. hoc est redimere tempus. & ò quàm sapienter agit, quisquis sic agit! sed pauci intelligunt. Plerique quodvis aliud temporale bonum magis æstimant, quàm ipsum tempus: & tamen hoc pretiosius est quovis alio temporali bono: quia ab homine sanæ mentis sine quovis alio emi denique bonum æternum potest, sine tempore non potest.

5. Considera, quemadmodum, ne sit necesse magno sumptu redimere vitam, solerter caves incidere in manus prædonum, ita agere oportere, ne redimendum sit tempus. Unde primò dicit Apostolus: *Videte, quomodo caute ambuletis.* quia hoc est primum, quod facere convenit, nempe cautè incidere, ut te ab illis custodias, qui furari tibi tempus volunt: quando deinde te custodire non potes, illud recuperare, quanquam non solùm dicit: *Videte, ut caute ambuletis*, sed dicit: *quomodo.* quia excogitare oportet etiam modos aptiores declinandi offensas, ita faciunt sapientes, ubi stulti se sponte ingerunt manibus prædonum, quæ causa est, cur, cum dixisset Apostolus: *Videte, quomodo caute ambuletis*, mox subjungat, *non quasi insipientes, sed ut sapientes.* Insipientes sunt, qui nec quidem cognoscunt

præsens malum. *Vix insipientes cognoscet.* Pl. 91. v. 7. Sapientes enim qui etiam prævident futurum, & lud evitant. *Sapienter timet, & declinat à malo.* Prov. 14. v. 16. & ceteris omnino te quoque esse convenit providendo occasiones, quarum malis possunt occurrere perdendi tempus & eas dextrè declinando, ne spectes hac re, quæ majoris est momenti, quæ credi possit, ne spectes, quid fiat: quia *stultorum insipientes est merum.* Et tales sunt, qui non amant tempus, viventes otiosi, & stulti, vel ut melius dicam, *stultissimi.* *Qui sectatur otium, stultissimus est.* Prov. 12. v. 11. Id potius spectare fecisse optabis in mortis articulo, quantum tunc gaudij tempus bene impensum! quantum verò ætûs acerbi, quod ita impensum non fuit! sed cui bono? redimere non licebit. *Tempus non erit empta.* Ap. 10. v. 6. nam si ipsi dies vite malè nobis serviunt ad agenda, ne, uti par esset, qui idcirco dicitur, *li dicuntur: dies ille mortis horum nobis nil poterit, qui idcirco temporis vocatur quàm dies.* *Perit enim quando nemo potest operari.* Jo. 9. v. 4. que hoc est, quod intendit Apostolus, cum dicit: *Videte, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.*

* * *

XIII.

*Nunc Judicium est mundi: nunc Princeps hujus Mundi ejcietur foras:
 & ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum.*
 Jo. 12. v. 31.

Considera duos fuisse effectus for-
 tunatissimos, qui obrinebantur
 per mortem Christi. Unus erat spolia-
 tum demonem Principatu, quo domi-
 nabatur universo generi humano: al-
 ter vero Christum ipsum in illius prin-
 cipatus possessionem introducere. Sed
 repares id casu aut temere factum. fa-
 ctum est ex justa sententia, quam Deus
 tulit ut summus Judex in æquissimo
 judicio, quod Christum inter & dæ-
 monem instituit. atque ideo Christus
 morti vicinus ista verba protulit:
Nunc judicium est Mundi. atque his
 dictis postea subjecit: *Nunc princeps
 hujus Mundi ejcietur foras: & ego si
 exaltatus fuero à terra, omnia traham
 ad me ipsum.* ô quos pios sensus eruere
 poteris ex his verbis tam sublimibus
 in utilitatem animæ tuæ, si ijs velis at-
 tendere: ideo illa profundè scrutare.

1. Considera, quomodo homo ul-
 timo sit passus se vinci à dæmone, pra-
 bendo consensum malo: atque ideo
 iusto DEI judicio subito fuerit damna-
 tus ad infelicem servitorem ejus crude-
 lis tyranni, quem sibi elegerat. Nec
 potuisset miser unquam ab illa exime-
 re se ipsum: imò summâ vecordiâ suc-
 cedentibus cedens tentationibus, quo-
 tidie cumulasset peccata eò usque, ut

in ijs moriendo pœnas daret, que
 tunc in igne æterno illi parabantur.
 Hinc ergo potestas dæmonis in homi-
 nem, ut ait Augustinus l. 3. de lib. arb.
 c. 10. in se erat justa, quamvis perfidus
 eam exerceret intentione injustis-
 simâ. At si justa fuit, talis non fuit,
 quòd ullo titulo juris illi deberetur, so-
 lum erat justa, quia DEO placuit eam
 illi concedere: sicut justa est potestas,
 quam carnifex habet in Reum, post-
 quam illam accepit à Principe. Po-
 terat ergo DEUS, si placuisset, facere
 gratiam homini: & sicut jam ultro
 dedit in manus dæmonis, ita poterat
 etiam inde eruere, quin per hoc mi-
 nimam illi injuriam faceret: eo ferè
 modo, quo quivis Princeps cum vult,
 potest eripere reum de manu carnificis,
 quin isti ulla fiat injuria. At DEUS
 in hunc modum agere renuit: *DEVS
 judicij Dominus.* II. 30. v. 18. & ideo
 voluit causam istam absolvi, ut ita id-
 quar, non in tribunali gratiæ, sed Jus-
 titiæ. In hunc finem disposuit, ut
 JESUS Christus suus Filius, Sanctis-
 simus, Innocentissimus, Illibatissimus,
 & solus inter homines non subjectus
 servituti dæmonis, in terram descen-
 deret, & in se ipso eorum culpas ex-
 olveret. Vidit dæmon in mundo Vi-
 rum

rum tam sanctum, & nimis audax exercere in ipsum pari factu voluit illud suum Dominium. ausus est in deserto ad eum tentandum impudenter accedere, & vel ipsam suadere Idololatriam: illum persequatur, impugnabat, pecebat insidijs, demum efficiebat, ut furore summo damnaretur ad mortem non fecus, ac si & ipse tanquam peccator eam dignus foret. Voti sui damnatus est perfidus, temeritate usus vehementissimam ad concitandum populum Hebræum in exterminium Christi. Christus iustissimè provocavit ad Patrem suum dilectum. *Exurge DEVS, iudica causam meam.* Pl. 73. v. 22. audivit Pater, uti par erat, contra dæmonem pronuntiata sententiâ, quam ille fremens accepit instar fulminis horrendi de cælo ronanem. *De cælo auditum fecisti iudicium.* Pl. 75. v. 9. & quoniam injustè tentavit dominium suum extendere in Christum, quamprimum illo quoque fuit privatus, quod in reliquos homines illi erat concessum, fuitque declaratum dictum dominium jure debitum esse Christo, qui abunde satisfecisset pro peccatis universi generis humani: non dæmoni, qui illa solum augere cuperet abutendo potestate licet iustâ ad facienda injusta. Ecce igitur, quid voluerit Christus exprimere, cum Passioni suæ vicinus dixit: *Nunc iudicium est Mundi.* Expressere voluit, nunc demum appropinquare horam, quâ sit ferenda sententiâ, ad quem pertineret dominium totius Generis humani, significati per

nomen Mundi, an ad se, cuius fecisset ad illius salutem afferret, an potius ad dæmonem, qui tam riosè illud esset persecutus. Quis ad ista, qui credis te, ut dicitur opere exiisse servitute diaboli? potius, quantis id steterit, & quæ immensis arumnis, quas vel in dæmone accepit DEI Filius, ac si ipse quoque fuisset homo tui similis. *Tentatus per omnem multitudinem absque peccato.* Hebr. 4. 15. Et tibi cura non erit, ut contaceam, exercere erga DEI Filium lam gratitudinem, ad quam perquam obligaris, persequendo & impugando diabolum, qui, si posset, videret illi strueret insidias.

3. Considera, quomodo sententiam tam æquam primo loco non sit spoliatio, quæ, ut paulo antebam, facta est tollendo Principatum dæmoni, qui illi in omne generis humanum culpæ obnoxium concedebat. Atque hoc Christus intelligebat, cum adjungens dixit: *Nunc Princeps huius Mundi eicietur foras.* Princeps huius Mundi (nescio quàm splendida sit dætonomalia) dæmon dicitur pluribus scripturæ locis. *Venit Princeps huius Mundi.* *Et in me non habet quæquam.* Jo. 14. v. 3. *Princeps huius Mundi jam iudicatus est.* Jo. 16. v. 11. de quo re hoc illi nomen tribuitur, nisi propter auctoritatem, quæ illi data est à Mundi malignum? *Ipsè est Rex per universos filios superbia.* Job. 1. v. 25. Jam verò tali auctoritate privatus est per expressam sententiam

maximè ob injurias, quas Christo in-
tulit. Ideo Christus dicebat jam esse
tempus, quo Princeps tam malus de-
mum expectatur foras, non quidem ex
Mundo (id enim iustis de causis fieri
debet) at è suo Principatu. *Nunc
Princeps huius Mundi ejicietur foras.*
hoc est, foras à ditione, foras è domnati-
one, foras è regno. Unde sequitur eos,
qui nihilominus remanent sub pote-
state demonis, uti sunt tot Idololatræ,
tot Hebræi, tot Ethnici, tot Mahome-
tani, & tot etiam Catholici nimis quàm
multi, non remanere, quasi dæmon ha-
beat in ipsos eam potestatem, quam
haberet, si Christus non esset mortuus
pro ipsis: sed manent, quia stultè ma-
nere volunt, hincque vilissima, que
possunt esse, mancipia, quæ voluntaria
vocantur. Verum siquidem est, ho-
mines non potuisse unquam exire de
potestate demonis absque gratia,
quam illis Christus morte suâ prome-
tuit, atpositâ hac gratiâ aliter res ha-
beret, hac enim potestâ poterant, si vel-
lent, exire omnes. *Nunc enim soluti
sumus à lege mortis, in quâ detinebamur.*

Rom. 7. v. 6. atque idcirco, si dæmon
adhuc est Princeps, quatenus eos sibi
subiectos habet, solum est Princeps e-
orum electione, quia illi obedire ma-
lunt quàm Christo. Quid interim vi-
detur tibi de scelere perduellionis tam
audaci, quod adhuc committit pars
ranta generis humani? numquid meri-
tò videtur tibi deplorandum, & dete-
standum, & quoad vires tuæ permit-
tunt, omni studio funditus extirpandû?
Quid foret igitur, si è contrario tu
quoque unus esses è conjuratis, ad eam
magis exaugendam? Restaret confi-
derandus alter effectus, qui sequeba-
tur sententiam datam à Patre æterno
in favorem Christi, nempe ut is adiret
possessionem ejus Principatûs, qui au-
ferrebat dæmoni. Quem effectum
Christus verbis illis expressit: *Et ego
si exaltatus fuero à terra, omnia traham
ad me ipsum.* Verùm ut ista commo-
diùs & pro merito possint ponderari,
placeat transmittere in sequentem
diem, quo opportunè cele-
bratur Exaltatio S.
Crucis.

XIV.

Exaltatio Crucis.

*Ego, si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum. Jo.
12. v. 31.*

1. Considera morem esse satis pro-
prium Scripturæ sacræ, ut dicat
Omnia, quando vult designare omnes

homines. sic legitur uno loco: *omne,
quod dat mihi Pater, ad me veniet.* hoc
est, *omnis homo.* Jo. 6. & alio: *Con-*
clusit

Ooo o 3

clusi DEUS omnia sub peccato. Gal. 3. & alio: *Ut omne, quod dedisti ei, des eis vitam aeternam.* Jo. 17. quasi homo sit quidam microcosmus, seu compendium omnium. Unde cum hic audis dicentem Christum: *Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum.* scito per vocem omnia non voluisse exprimere propriè umbras Veteris Testamenti, aut Prophetias, aut Prodigia, aut Elementa in sua morte commota, quemadmodum Sanctorum quidam doctè sunt interpretati; neque solùm exprimere voluit omnia genera hominum, uti sunt Judæi, Græci, Romani, & alii ejusmodi: sed exprimere voluit reverà omnes homines sigillatim & sic clarè apparet ex autographo, in quo leguntur voces istæ expressæ. at quâ ratione verum efficitur, quòd Christus in cruce moriens traxerit omnes homines ad se modo, quo diximus, hoc est etiam sigillatim? Illud est, cujus cognitio nunc quærenda ad ducendas inde eas consecutiones, quæ sine dubio in magnum comòdum redundent. ideo roga Dominum, ut illud tibi probè demonstrat.

2. Considera, quomodo Christus morte suâ (quam ipse exaltationem vocavit pluribus ex causis ad tertium Majus notatis, præcipuè verò, quia accidere debuit ex loco sublimi, qualis erat ille Crucis) tractos ad se dixerit omnes homines; hoc est, individuè singulos: quia cum dæmon spoliatus esset Principatu, quem in ipsos obrinebat, & is traditus esset Christo, prout præcedenti meditatione diximus, con-

sequens erat, ut omnes etiam in seculo viduo spectarentur ad Christum, in seculo factò, quæ est contumacia maledicta, saltem jure. Ista est solutio dubii præmissi. Videtur tamen capro diffinitione quomodo Christus voce tam libè gloriatur se tracturum ad se omnes homines, cum tot essent repugnantia quamvis sponte suâ, ne illos traheret quos proinde ipse quidem meritis non traxit. nihilominus meminerit applica, & videbis Christum locutione omni rigore veri. Omnes homines uti constat, in duas classes dividuntur quidam sunt devoti Christo, alii non devoti. inter hos non sunt medici. Devotis Christus verum dixit, dum vi mortis suæ trahendos ad se, quæ eam omnes facturus erat sui sequens. Pariter verè id dixit de inde vocatis vi ejusdem mortis suæ saltem etiam sibi redditurus subiectos in die judicii, faciendo, ut trepidi pedibuscum dant non ut sequaces, quia hoc homines digni non erant, sed ut Rei à lictoribus tracti. Omnes enim stant in tribunal Christi: non solùm omnes in genere, sed omnes in individua. factus est enim: *Vivo ego, dicit Dominus, quia mihi stectetur omne genus.* Rom. 11. 10. Negari non potest, illam ratione ad se quosdam fuisse tracturum per amorem, alios per vim. hoc non obstante verissime omnes tracturus. *Ad te omnis caro venit.* Ps. 64. v. 3. At ò quàm diversa sunt duo genera trahendi! Tu iterum opportunè ad te ipsum hic redi, & tantisper, an tibi expediat procedi

Christo. Ad ejus pedes aliquando adorandus es sive per amorem, ut magistri, sive per vim: sive ut discipulus, sive ut Reus; nullum hic est effugium, & tu magis trahi ut Reus, quam ut discipulus sequi? o malum consilium! dic potius DEO semper te mori malis, quam trahi modo tam turpi. *Ne sentias me cum peccatoribus, & cum operantibus iniquitatem ne perdas me. Pl. 27. ne trahas vocando ad iudicium: ne perdas condemnando finaliter iudicium.*

Considera hac intellectuâ interpretatione verum potius videri, quod Christus eos ad se trahat, qui post mortem ipsius manent in devoti, quam ceteros qui sunt eidem devotissimi. nam illi si bene perpendimus, non trahuntur, sed ultro veniunt. trahuntur illi, quos duci necesse est, prout in Iudicio Reus continget. sed non est, cur repugnes, quia quantumvis ambo trahantur, nihilominus majore jure trahi dicuntur, & quidem nobili proorsus modo, qui ex amore vadunt, quam qui compelli per vim. Ratio est, quia, qui ex amore vadunt, sequuntur potentissimum ex omnibus impetum, nempe propriae voluntatis. trahit sua quaeque voluptas. observare ergo oportet homines non perinde ut bruta trahi: trahuntur modis conditioni naturae, hoc est, libertati suae proportionatis: unde ubi dicit DEUS: *In foveiculis Adam traham eos*, alii legunt, *in foveiculis hominum*. hoc est, in iis foveiculis, in quibus attraxi mihi Abraham, Isaac, Jacob &c. quod semper fie-

bat in foveiculis charitatis. *Os. 11. v. 4.* Isti modi deinde sine dubio multi sunt, sed demum reducuntur ad ternos. ad vim persuasionis, ad vim beneficiorum, & ad vim sympathiz. & tribus his modis, qui sunt vehementissimi, mirabiliter in Cruce sua usus est Christus, ut tot ad se homines traheret: quantumvis plurimum reverà promoveret interiore virtute gratia, quae dari ab ipso solo potest. Primus modus trahendi homines est virtute persuasionis, quae duplex est, una verbis, altera operibus. qui novit persuadere verbis, subito trahit dulci quadam violentiâ multa hominum millia. & longè magis trahit, qui persuadet operibus, quae sunt quasi lingua ab omnibus intellecta. *Loquere cum omni imperio. Tit. 2. v. 15.* Altera est vis beneficiorum, quae bifariam dividitur: nempe beneficiorum, quae facta sunt, & beneficiorum, quae sunt facienda. vi beneficiorum, quae facta sunt, trahuntur homines à gratitudine. & vi beneficiorum, quae sunt facienda, etiam magis trahuntur amore lucri. *Qui dat munera, animam auferit accipientium. Prov. 22. v. 9.* Tertia est denique vis sympathiz, quae & ipsa duplex est. una latius sumpta, & est illa, quae de similitudine nascitur, quia simile appetit simile: *omnis homo simili sui sociabitur. Eccl. 13. v. 20.* alia strictior, quae procedit ab intima quadam propensione naturae, qualis est illa, quam habet palea ad succinum, ferrum ad magnetem, flamma ad caelum, & res omnes ad suum centrum, ad quod sanè majore impetu

ten-

tendant se ipsis, quam in quamvis aliam partem funibus trahi possint. *Descenderunt in profundum quasi lapis.* Exod. 15. v. 5. Jam si enucleatius nôsse cupias, quomodo Christus à cruce tot ad se traxerit sequaces, & verè traxerit, omnes pondera tres modos hætenus recensitos. I. Eos traxit vi persuasionis per prædicationem, quâ ita multos, ut sic loquar, quasi iucantavit, ut abstrahi ab illo audiendo nullo modo possent. *Domine, ad quem ibimus? verba vis a eterna habes.* Jo. 6. v. 69. Adjunxit exemplum, dum mortuus est nudus in stipite inter duos latrones, tantâ humilitate, tantâ patientiâ, tantâ pace, tantâ resignatione, ut amorem sui inspira verit vel ipsis carnificibus, qui de Calvario descendebant tam diversi ab his, qui ascenderant. *Percutientes pectora sua revertebantur.* Luc. 23. v. 48. II. Eos traxit vi beneficiorum, tam præteritorum, quam futurorum. Præteritorum, quatenus eos solvit à servitute inferni: *Congregabo illos, quia redemi eos.* Zach. 10. v. 8. & futurorum, quatenus illis aperuit portas Paradisi. *Donum bonum tribuam vobis, legem meam ne delinquatis.* Prov. 4. v. 2. III. Traxit denique etiam vi sympathiæ: quia in Cruce Christus est agnitus verus homo Deus: nam ut homo sustinuit mortem, ut DEUS de eadem triumphavit. Ideo ut homo traxit homines leviore sympathiâ, quam parit similitudo, & ut Deus

traxit ad se homines illâ fortiori sympathiâ, quæ res omnes rectâ dicit ad se trahit. quippe cum aliud centrum humana corda non habeant, quam DEUM, qui fieri potest, ut illi non noscant, nec curent: si res illi trahendi etiam singuli & seorsim, etati adeò sunt fortes, tu judicium sint effecturi simul juncti. Et tamen simul junctis usus est Christus, ut traheretur, & porro uterque usque ad hunc mundi in utilitatem eorum, traheretur, & oculum in eo figent: à Cruce traheretur, & hoc posito numquid ipsi non similè dixit: *Et ego si exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad me ipsum.* igitur foret, si nihilominus omnium modi frustra hætenus laborasset, nisi uno trahendo? si verbis non credis, exemplis cede. si non cedis exemplis, cede beneficiis, tam his, quæ præstitit, quam illis, quæ præstare sperant. si neque beneficiis cedis, cede saltem summæ illi propensionem, quæ vel sola te debet ad eum pertrahere, non solum quia similis est tibi, sed super, quia in eo solo tanquam centro tuo quiesces. *Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis: in mundo non est extra centrum: pressuram habetis.* Jo. 16. v. 33. si nulli horum seorsim traheretur, hætenus cedere sustinetis, sed tem omnibus cede simul.

anitis.

* * *

XV.

Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Mat. 5. v. 16.

Considera hanc admonitionem à Christo primò factam Apostolis, & cum his æqualiter omnibus, qui Apostoli erant successarij in munere vel prædicandi, vel prædicandi. atque ideo horum lucem, hoc est, doctrinam ita splendere iussit coram hominibus, ut resperceretur unita operibus contentantibus, & sic cuivis daretur occasio laudandi DEUM. *sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona.* id est, esse bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Per lucem aperte significari doctrinam Evangelicam, non est dubium: Nunc ergo mittere, ita Paulo quondam dicebat Dominus, *aperire oculos eorum, hoc est, insipientium, ut convertantur à tenebris ad lucem.* Act. 26. v. 18. Jam ergo, quando ad lucem tam manifestam apparet, eum, qui illam spargit in populo, etiam opere exercere, quod dicit, *operam simul omnes accenduntur ad laudem DEI!* arcum apparet contrarium, quod quantum potius scandalizantur, eum videant opere ipso simul duntaxat doctrinam, quam verbis audire celebrari! Nec mirum, vellemetalis doctrina potest ab hominibus molli creta compositis executioni dari, vel non potest: si non potest: cur ergo docetur: si potest: cur eam non

adimplet, qui docet? ita populi discunt: & ejusmodi discursus, qualiscunque sit, tantam vim habet in eorum animis, ut malint ipsi quoque agere, ut illorum agit instructor, quam agere, ut loquitur. Unde dicitur in Psalmo: *Peccatori dixit DEUS, quare tu enarras iustitiam meam, & assumis testamentum meum per os tuum?* Pl. 49. v. 16. non ait *Penitenti*, quia qui respicit, prædicare magno fervore potest, imò debet, ut compenser offensas, quas DEO fecit, illi obsequio, quod procurat ab aliis. quæ causa est, cur in tali statu diceret David: *Docebo iniquos viam tuam.* Psal. 50. Neque dicit *Peccanti*, quia qui subinde per fragilitatem labitur, non debet illico deserte prædicationem, quasi minus sibi convenientem, sed ab ipsa prædicatione debet potius resumere novas vires: ad resurgendum viriliter, & demonstrandum, quòd ex eo pharmino, quod aliis porrigit, ipse sibi utilem possit parare medicinam. *De fructu oris viri replebitur venter eius.* Prov. 18. v. 20. sed dicit *Peccatori*, quia qui ex proposito vivit malè, habet obligationem strictissimam tacendi, alias quis dubitet, quantum melius dicit, tanto pejus facturum, quia magis demonstrat, se pro fabula habere legem, quam tam bene de-

Ppp p

sta

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

clarat, & tam male observat. si à te danda sunt aliis præcepta vitæ; ecce quantum tibi incumbat onus vivendi, ut loqueris. *sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est.* Non requirit hic Christus à quocunque verbi sui præconce opera omnia ad singularem perfectionem exacta: hoc enim esset os occludere innumeris. sed etiam non requirit in suo genere perfecta, exigit tamen bona, cum non deceat eum, qui alios reprehendit, dignum esse reprehensionem.

2. Considera hanc admonitionem à Christo secundo loco fuisse directam ad omnes, qui gerunt nomen Christiani, multò magis Religiosi, Regularis, vel alio speciali modo consecrati servitio Divino: omnibusque præcepisse sic agere, ut nomini tam splendido, quale hoc est, respondeant facta, non solum coram DEO, sed coram hominibus, ut hi tantò majus inde sumant argumentum laudandi DEUM. *sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est.* Nomini Christiani covenite titulū lucis tā speciosum, res est è sacris paginis manifesta. *Evatis aliquando tenebre, nunc autem lux in Domino.* Eph. 5. v. 8. sed quid juvat & hos & illos tam multos appellari hoc nomine, si deinde dissentiant opera? Hoc qui vider, aliud facere non potest, nisi criminari legem, quam ipsi profitentur. Hinc Christianis jam inde à principio nascentis Eccle-

sia semper fuit inculcatum, non solum ut sint boni, sed ut tales se etiam ostendant. *Modestia vestra nota sit vobis hominibus.* Philipp. 4. v. 1. Falsum hoc est, quia aliàs redarguitur, nisi illico redundabat in probitum. Quia ubi clare apparet omnium admodum integritas, necesse est, ut, quisque accit filios tam bene moratos, aut utrum laudet: unde Christus tantum tē dixit hoc loco: *Ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est.* non DEUM vestrum, sed Patrem vestrum, ad inferendum gratū debitum, quod omnes habent. Cuius animi suis moribus honorandi. Ita tam bene meritum. Ecce igitur, ut maximè Christus dicto isto operaretur, nempe vetare scandalum, ut mare omnes ad probitatem excitaret, ita quidem, ut istud non servaret stimulo propriæ gloriae, sed Deo, unde non dixit, *ut glorificent vos, ut glorificent Patrem vestrum.* Ita enim in operando intentionem tam rectam si non habes, nā tu degeneras in tantum in gratias, dignus sane, quia die Judicii condemnentur. Tales filii Diagonæ & Rhodij, qui res bene gestas à populo coram in circo ludorum Olympicorum, nō tres concordibus animis, sed detractas capitibus Patri suo tantum senti imposuerunt. si ames exequi proprium lucis, sume illud à stellis quibus scribitur: *vocate sunt, quos parerent in tenebris, & dixerunt, sumus.* tanti fuit earum prope, & lux erunt ei cum jucunditate, quod

non lucerent sibi, sed ei: nam in hoc consistit obsequium. Bar. 3. v. 31.

Considera quosdam tam procul esse à sensu tam pio, ut etiam abuterentur hac Christi sententiâ ad suam lucem et colorandam vanitatem: hanc solum ejus accipiunt primam partem: sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona: aliter omittunt: Et glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est. unde vides esse facere boni nihil posse, quin ostentent, adeo ut nec Templo donaturi sint autem exigui pretii, non pallium Sacerdotis, non vestem altaris, quin opera Phrygio in illis spectentur gentilitia: sic sic qua vis aliâ occasione bono, quod faciunt, studiosè procurant conjungere gloria, quantum possunt, non Christiano nomini sed propter, quod ubique vanè resplendere debet in auratis metallis, vel datis marmoribus. Isti proinde càm solum mandant ad primam partem sententiæ Christi, nec ultra progrediantur, sed bene advertant ad id, quod ibi dicitur. Dicitur omnino: sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona. hoc est, ut videant opera vestra esse bona. sed non dicitur: ut videant opera bona esse vestra. Quid amplius ad horum confusionem requiritur? Hæc postro, tibi quidem omni studio allaborandum est, ut advertant omnia tua opera esse bona: sed non esse laborandum, ut dicta opera advertantur essetna. sunt hæc duo diversissima studia. primum est profusè ad ambulationem alienam, alterum illi

maximè obnoxium: quia primum omnibus præbet occasionem laudandi DEUM, alterum laudandi te. dixi laudandi te: quia hodie lingua hominum admodum est perversa. olim, si videbatur vir sanctus e.g. visum cæco restituere, omnes concordibus animis incipiebant laudare DEUM: *Omnis plebs, ut vidit, dedit laudem DEO.* Luc. 18. 43. Hodie è contrario omnes potius incipiunt extollere virum illum sanctum, quia non satis advertunt, bonorum nostrorum omnium autorem DEUM esse. *Omne datum optimum, et omne donum perfectum de sursum est.* Jac. 1. v. 17. Ideo necesse est hodie oppidè cautè procedere, quando non solum volumus demonstrare, opera nostra esse bona, sed insuper esse nostra. verum est, id sapissimè non esse studiosè dissimulandum: hoc enim foret velle lucernam condere sub modio, quod Christus improbavit, cùm diceret: *Nemo accendit lucernam, et ponit eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt.* Mat. 5. v. 15. sed neque laboriosè ostentandum est, hoc enim esset lucernam non tantum ponere super candelabrum, sed etiam sub oculos eorum, qui non querunt, aut videre non curant. Atque hoc est, quod sæpe propositum videtur iis, qui suis sive insignibus, sive inscriptionibus ubique volunt relinquere memoriam cujuscunque vel levis boni, quod præstiterint Mundo. omnino videri volunt vel ab invitis, id, quod Christus nunquam suasse legitur. unde dicebat etiam: *sic luceat lux vestra coram*

Pop P 2

Hor

hominibus, ut videant opera vestra bona, non ut cogantur videre. Hinc est, quod nonnulli Evangelici Praecones aliquando magno ardore reprehenderint morem istum adeò hodie in Ecclesia vulgarem, non reprehenderunt, quasi nullo modo deceat relinquere Postteris honoratam memoriam bonorum, quæ illorum probi Majores quondam fecerunt: sed reprehenderunt, quia sæpe non relinquitur talis memoria causâ boni, quod factum est alio san-

ctiore fine, sed quia sit bonum, relinquatur memoria. Verum ut adeò esse facile definire, quod dicitur celare bonum, quod hoc non celare. ideo hinc rei protracta consecrabis meditationem: nam si jus notitia multum facit, ut in negotio eâ procedamus liberatius, sine qua haud unquam factum est cum gustu operemur.

* * *

XVI.

Attendite, ne Justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in Cælis est. Mat. 6. v. 1.

CONSIDERA nomen Justitiæ hic esse genericum ad designanda omnia opera bona, quæ deinde à Christo proximè sunt divisa in tres species, Eleemosynam, Orationem, & Jejunium, quasi ad has omnes ceteræ referantur. Nec mirum est: quia Jejunium opponitur Concupiscentiæ carnis: Eleemosyna Concupiscentiæ oculorum: Oratio, quæ nostrum nobis nihilum representat, superbiæ vitæ. Jejunium speciali modo nos ordinat respectu nostri: Eleemosyna respectu proximi: Oratio respectu DEL. & sic Jejunium servit ad continentiam, quæ est virtus propria partis concupiscibilis: Eleemosyna ad Commiserationem, quæ est propria Irascibilis: Oratio ad Devotionem, quæ est propria

partis Rationalis. Et quanto hæc opera semper in se habent iuncta meritum, satisfactionem, & impetrationem, uti est omnibus commune, Jejunium tamen vim maximam ad merendum, Eleemosyna ad satisfaciendum, Oratio ad impetrandum. Quibus patris opera, hinc Christus loquatur. Non dicitur: *Attendite, ne Justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis*: sed adiungit: *ne videamini ab eis*: quippe nihil est mali Jejunii, Eleemosynas, & orationes tuas videtur hominibus: malum est illa recitari hoc fine, ut videantur. imò nec hoc est malum, si ea videri velis pro gloria, quæ inde DEO refertur pro test. Malum est, cum vis illa recitari

pro tua gloria. Unde sapienter Christi non dixit: *Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis, sed ut videamini.* nam in hoc est periculum, contra quod maxima attentione est opus, habere pro se non ostentationem operis, sed sui. Ceterum o quantum continuo obtruncat niteur demon, ut parum illud bene, quod fit in mundo, clam fiat, non secus ac si illa viveremus tempora perimorum persecutorum, quorum membra Christiani nunc cavernas, nunc circacumbas quarebant. Scriit ille, quanta vis sit exempli ad excitandum in hominibus fervorem boni, & ideo quod potest id tollere allaborat. & quam ob causam putas ipsum aliquando tam crudele bellum contra sacras imagines suscepisse? causa fuit, quia ad illarum conspectum omnes vehementer incitabantur hic quidem ad martyrium, alius ad pietatem, iste ad penitentiz opera, alij ad alios virtutum actus magnificos. Jam bellum illud, quod demon inter nos contra inimicos Sanctorum imagines gerere non potest, id vivis indicit imaginibus, hoc est, laudabilibus eorum exemplis. Conatur varias pratexens causas apparentes profus subtrahere luci publicæ, ne sint probro peccatoribus, incitamento animis pusillis. potius semper esse Spiritum humilitatis, & bona tua opera occultes? non raro est tentatio inimici, qui tibi invidet bonum, quod parere in alijs polles non occultando. *Universi ca-*

nes muti non valentes lacrare. Il. 36.

v. 10.
 2. Considera univertim loquendo duo esse genera operum bonorum. quædam sunt ordinaria, & communia in orbe Christiano omnibus, qui volunt vivere ut veri observatores status sui, sive Laici, sive Clericalis, sive Religiosi qualiscunque sit: uti sunt Penitentiz opera tali statui consueta, crebra confessio, frequens Communio, quotidiana & devota in Divinis Officijs presentia, & alia hujusmodi, quorum defectus imperfectioni adscribitur. Alia non ordinaria, sed singularia. proinde quoad ista suadent Sancti ea plerumque clam fieri, ad vitandam admirationem: sed non ita suadent etiam quoad priora. imò dicunt nobis, satius esse illa palam fieri cum omni apparatu tali statui hominum, qui sunt observantiores, usitato. & id quidem non sine causa. vel enim in eo statu es persona privata, vel publica. Si publica, hoc est, Præful, Princeps, Superior, non solum rectè agis ita palam apparendo, sed ita agere necesse est, quia vita tua debet alijs esse norma vivendi. *In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum. Tit. 2. v. 7.* Si privatus fueris, melius quoque agis amando publicum quam secretum, nò solum ob utilitatem, quam diximus in alios derivari, sed quæ in te redundat: quia eâ ratione declaras te ipsum. & quam ob causam credis te bene agere, si abscondas bonum? ex vanæ gloriæ metu? haud sanè. Sed facis, ne obstringas

PPP p 3

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

stringas te ipsum. nam si illi Congregationi adscribi te patiaris, si quovis octiduo peccata confitearis, & ad facram Mensam accumbas, videris ubi jam non esse liber in admittendis amicorum invitationibus, cum ad theatra, ad circos, ad convivia tendunt; ne sint deinde, qui te inter alios presentem digito monstrant. Sed numquid melius est ob hanc ipsam causam facere generosum propositum? *Ufquequo claudicatis in duas partes?* 3. Reg. 18. v. 21. Tu horres declarare quam partem teneas, DEI an Mundi: & ego denuncio melius tibi fore, si declares. quamdiu enim non declares te tenere partes DEI, sæpe contingerit iniquissima à te peti, quibus consenties ex respectu humano: cum contra futurus sit nemo, si te declares, qui vel audeat tentare. Sufficit ergo in omnibus, quæ agis, retineri semper eodem modo intentionem rectam soli DEO placendi. Atque hoc est, quod indicare Christus voluit, cum de Eleemosyna dixit: *Nesciat sinistra tua, quid faciat dextratua.* De oratione: *Intra in cubiculum tuum.* De Jejunio: *Unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans.* Certè noluit eâ ratione interdiceret, ne ejusmodi opera fierent etiam publicè, cum toties ea ipse publicè fecerit. Sed modo loquendi figurato dicere voluit, ut, si etiam fierent publicè, eâ fierent nihilominus rectitudine intentionis, quâ illa facit, qui omnibus utitur memoratis artificijs, ut dissimu-

let. Ceterùm an nôsse caput, quod opere Dominus semper amaret, istam libertatem aperta fronte ostendi bene? Dicebat quoniam in Rahamo universalem à se indulgentiam se veniam toti Civitati infamis Sodomæ, si in medio tot mi quorum vellos quinquaginta justos inveniret, *in medio civitatis, dimittam omnia propter eos.* Gen. 18. v. 16. Nôsti? non dixit *in civitate Sodomæ* sed *in medio civitatis*, fieri enim voluit, quorundam sententiâ, ut sceleratorum millia saltem ob quinquaginta, qui clam procerum servarent, sed qui idem faceret publicè in aliorum conspectu, non *Abulens.* in Gen. 18. Atque isti Justii, qui sufficient placando DEI, qui non tantum sibi sunt, sed paribus se declarant. *In medio Laus laudabo te.* Pl. 21. v. 23. *In medio sceleratorum laudabo eum.* Pl. 108. v. 1.

3. Considera declarationem tuam externam tantò esse majoris, quanto major est intus intentio: & sinceritas, jam supra memorata non querendi per opera, quæ gloriam propriam, sed Divinam, verò deficiente quis dubitet, ipsam declarationem tam publicè parùm demique esse posse acceptam DEO? Ideo dicebat Christus: *rendite, ne fustisam vestram faciat coram hominibus, ut videamini; hoc est, ad hoc, ut videamini, alioquin mercedem non habebitis.*

vestrum, qui in Caelis est. Et
 quomodo vis, ut Pater tuus Caelestis
 remuneretur in caelo bonum, quod
 fecisti, fronte quidem aperta, sed non
 causa? Iner potius, ut id ho-
 mines tibi remunerentur, quorum re-
 muneracionem praerulisti Divinae. Un-
 de veritas hic non dicere Dominum :
*mercedem non habebitis à Pa-
 tre vestro, qui in Caelis est.* Sed dicit :
*quod feceris studio vanitatis, da-
 bitur equidem saepius remuneraciones
 carnis propter utilitatem, quae inde
 accipitur in mundum : sed non dabit
 Caelestes.* Ad istas habendas oportet
 intentionem omnino esse defec-
 tam, omnino sanctam: non enim coe-
 ram remuneratur solum *materiale* o-
 pus, qui est cortex, sed *formale*, qui
 est nucleus, quis ergo satis explicet,
 quantum momenti sit haec intentio?
 quid? an igitur omnis actus vanita-
 tis, qui se infelicitate nostrâ actioni-
 bus miscet cetera DEO tam gratis,
 tollit meritum? haud sanè, sed so-
 lum tunc tollit, quando actus ille va-
 nitatis instar vermis interni eas actio-
 nes potest inficere. Explicabo: si-
 quidem hinc Spiritui tuo nasci aliqua
 quies potest, vel desiderium placen-
 di hominibus (qui est actus vanitatis)
 est antecedens opera illa bona, de
 quibus sermo est, v.g. Eleemosynam
 aliam publicam, vel est Concomitans,
 vel Consequens. Si Consequens,
 tollere meritum non potest, quia actus
 vanitatis aliud illi non est quam ver-
 mis quidam externus, qui cum dente

suo maligno corrumpere molitur o-
 pus, jam reperit absolutum, adeoque
 in tuto collocatum. Si Antecedens,
 sine dubio tollit, quando scilicet finis,
 quem spectas in Eleemosyna facienda,
 alius non est, quam ut hominibus pla-
 ceas. tunc enim vermis occupat me-
 dullam operis. Verum est, hoc ipsum
 studium placendi hominibus posse a-
 liquando dirigi ad majus obsequium
 Divinum, uti in viris Principibus &
 Praelatis contingit, qui Eleemosynis
 etiam abundantibus solent obtinere
 affectum & amorem subditorum, ut
 eos deinde servant DEO magis de-
 voros, & tunc sicut actus iste est licitus,
 vermis non est, & consequenter per se nec
 minimum praerudicare potest valori
 operis, qui ponitur habere pro ultimo
 fine honorem Divinum. Si denique
 talis actus vanitatis est Concomitans,
 tunc & tollere potest valorem operis,
 & potest non tollere. Tollit, quando
 caprum est opus, studio placendi Deo,
 sed antequam compleatur, mutato fi-
 ne potius quaerimus placere homini-
 bus: sic quippe vermis, ut corrup-
 pat, adest in tempore. Non tollit,
 quando quis non prosequitur opus, ut
 hominibus placeat, sed eodem tem-
 pore, quo insistit operi, v.g. eroganda
 eleemosyna tam liberali, studio se de-
 tinet in vano gaudio, quod in animo
 oboritur, dum videt multos circum-
 stare spectatores: quia quantumvis
 gaudium tam vanum etiam peringat
 ad venialem noxam, ponitur esse actus
 omnino distinctus ab illo ultimo fine,
 qui praefixus est operi, nempe dandi
 DEO

DEO

DEO gloriam, & sic vermis foris manet, quia elemosyna antè dicta equidem conjungitur cum actu vanitatis, sed ab eo minimè dependet. Atque idcirco in eo casu non est, cur desistas ab elemosyna etiam publicè faciendâ. soli repugnandum est vanitati, cam repellendo, reprimendo, vel certè aliò animum divertendo. hoc si facias,

illibata stat merces. Quæ cum sint, en ut Pater tuus Cælestis Patri officio fungatur. Non aliter non viribus majora exigit. Sed vult, ut te geras tanquam obsequium filium, hoc est, vult longè cari in pretio tibi esse estimatum suam, quàm suorum tumulorum.

XVII.

Sanctissimum Nomen MARIÆ.

Ave Maria Gratia plena. Luc. 1. v. 28.

Considera, quantumvis Archangelus Gabriel, quando salutavit Sacratissimam Virginem dicendo *Ave* (quæ vox erat augurans magnitudinem, & annuncians gaudium) non illico expresserit ejus nomen, prout deinde consuevit Ecclesia; id tamen præmississe, cum diceret: *Gratiâ plena*. quippe si Maria fuit gratiâ plena, quare fuit? utique ob summam conjunctionem, quam habuit cum illo Oceano, unde gratia derivatur, adeo ut velut subditum in potestate haberet. Itaque si Maria fuit gratiâ plena, ideo fuit, quia fuit Maria: quod juxta præcipuam tam digni nominis Etymologiam significat *Dominam Mariam*. Nota igitur, Archangelum in sermone suo nullum posuisse tempus: & sic non dixit: *Ave, qua fuisti gratiâ plena*: *Ave, qua es*: *Ave, qua eris*: sed absolutè dixit: *Ave gratiâ*

plena, ut sic melius omnia compleheret. Unde sine dubio triplici plenitudine gratiæ loquutus est de illa, quæ Virgo accepit de marito: de illa, quam accepit de parentibus, & de illa, quæ ipsi servavit etiam in futurum. Si nosse vellet sint istæ plenitudines; ajo illas esse, quas deinde omnes Doctores etiam in ea agnoverunt. nempe plenitudinem sufficientiæ, plenitudinem uberantiæ, & plenitudinem excellentiæ. Prima videtur Virginem plenam in se. Altera didicit plenam in se, & plenam pro alijs. Tertia reddidit plenam in se, & plenam pro alijs, & plenam pro alijs, & plenam pro alijs. raris tantas plenitudines? Mirum si in tempore occurrat, si in se Mariam, hoc est, *Dominam Mariam* habet in suo fundo Oceanum.

Quæ cetera
Cælestium
Non alia
cogit. Sicut
nam oblat
le longe tra
estimarum
tum ha-

Non ergo, si illa tam dives existat?
Est velut civitas Domina Maris, quæ
legè superat alias, quæ tales non
Numquid melior es Alexandria
Nunquid melior es Alexandria
Unum est, quod mirari de-
bet, cum sis mendicabulum aded
egrum, in ista Civitate sedem stabi-
non non figere.

Confidera primam plenitudi-
nem sufficientiæ, quæ in Virgine sum-
me tantum à primo suo exortu. ut
dixit non dixerit Angelus: *Repleta*
gratia, sed *plena*, ne vel umbram daret
suspicandi etiam momento fuisse va-
cua. Ista Virginem plenam in se
habet, & sic fecit, ut primò esset gratiâ
plena quoad omnes sui partes, quæ
est, ut ajunt, plenitudo subjecti. Ple-
na in intellectu, plena in affectu, ple-
na in Appetitibus, plena in sensibus,
plena in omnibus facultatibus anima,
quæ semper erant perfectissimè subje-
ctæ DEO. II. Fecit, ut esset plena
quoad renovationem contrariorum re-
pugnantiæ gratiæ, quæ in ipsa locum
non habebant, nam illa sola inter om-
nes Sanctos nullam unquam habuit
umbram maculae, non offuscationem
matris, non ignorantiam, non impru-
dentiam, non repugnantiam contra
quodcumque genus boni, non excita-
tionem phantasmatum, non sugges-
tionem fomitis, non aliud, quod re-
pugnaret, quò minus evolveret ad San-
ctitatem, ita factum est, ut exclusis
contrariis esset capacior gratiæ. III.
Fecit, ut esset plena etiam quoad
S. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

actus, quos producebat semper cum
plenitudine virtutis, vigoris, & san-
ctitatis commensurata luminibus à
DEO acceptis. IV. Fecit, ut esset
plena quoad omnes gratiæ species,
quæ hominem in se perficiunt, & qui-
bus jam inde à principio abundabat.
Tales sunt Gratia gratificans, hoc est,
ea gratia, per quam jam antè DEUS
sibi complacuit in anima Virginis plus
quàm in re quavis aliâ merè creatâ.
Gratia habitualis, quæ nos sanctificat:
Gratia actualis, quæ sustentat: virtu-
tes infusæ, tam Theologicae, quàm
Morales, quæ in Virgine non erant
divisæ, ut in ceteris Sanctis, inter quos
iste præcallebat in Fide, ille in Humi-
litate, hic in Obedientia, alius in alia
istarum virtutum; sed erant simul u-
nitæ: & denique dona Spiritus San-
cti, quibus operamur modo Heroico:
eorum Fructus, qui sunt opera dele-
ctabilia, quæ ab illis gignuntur: &
eorum Beatitudines, quæ sunt opera
summè suavia & jucunda. V. Fecit,
ut esset plena respectu officij, hoc est,
plena illo proprio gratiæ genere, quod
conveniebat Virgini, quæ destinaba-
tur, ut esset DEI Mater, & per conse-
quens *Domina Maris*, ut ejus nomen
demonstrat: quæ est gratia non solum
omnes complexa supra recensitas, sed
eas elevans ad ordinem quandam su-
periores, quàm concipere mente pos-
sumus: cum dignitas Maternitatis Di-
vinæ speciem quandam habeat infini-
tatis, quam illi tribuit, ut ajunt, affi-
nitas cum ipso DEO. Ista fuit pleni-
tudo sufficientiæ, quam inde à princi-
pio

pio Virgo habuit. id verò non impedit, quin eam in dies perpetuis exaugeret incrementis: si cogitemus semper fuisse Viatricem, semper indefessam. Dicitur tamen illa *gratia plena*, quia vox ista plena in vase ordinario, quale foret catinus, vel concha, terminum designat; in vase amplissimo, qualis est lacus quasi æmulus maris, eum non designat. Tibi hac plenitudine sufficientiæ summè gaudendum est: quia fieri nequit, ut, quæ ad eam in se plena est, non libenter opes suas effundat in alios. Ita Nutrix facit, cum plena sunt ubera: ipsa quaerit infantem, qui lac concupiscat. *Transfere ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini*, hoc est, *ab uberibus meis*. Eccl. 24. v. 19.

3. Considera secundam plenitudinem, dictam Exuberantiæ, quæ caput in Virgine, cum suis purissimis visceribus concepit Verbum æternum: eamque reddidit exuberantem in se, quia omnis illa plenitudo sufficientiæ, quam hæctenus Virgo retinebat intra alveum animæ, quasi ruptis aggeribus etiam redundavit in corpus; quod dignum fuit, ut esset habitaculum Altissimi, imò de suo subministraret primam illam materiam, quæ opus erat Altissimo, ut sese humanâ carne vestiret, dein alimenta, & adminicula cetera pro omni ætate infantili. Exuberantem in utilitatem aliorum, non solum, quia illo momento Virgo adijt possessionem omnium gratiarum, quas dicimus gratis datas, & eam perficiebant in bonum aliorum, uti sunt dona

linguarum, Prophetiæ, prolegomena sanitarum, & hujusmodi, quæ in gradu bio in ipsa eminenti gradu utuntur, quamvis parum illis uterentur. Sed longè magis, quia eodem momento aliam adijt possessionem longè nobiliorem Mediatricis DEUM, uti hominem, vi cujus deinde tandem sublimissimos titulos, quibus non gaudet, Restauratrici nostrorum sanctorum, Reparatrici Mundi, Dispositricis proximæ eorum thesaurorum, qui in nos à Divina manu delectationis quippe quæ eodem tempore puncta facta est, quod ejus illustre nomen clarat, facta est MARIA, facta est *mina Maris*. unde jam de ipso dicere poterat eam facilitate, eam sicut quæ Regina Mater disponit, cum dilecta, de Rege suo quidem Dominum sed & Filio. Tu si gaudebas de plenitudine sufficientiæ ob spem beatitudinis à Virgine in te derivandi; de illa exuberantiæ etiam jubila ob certitudinem. hæc enim fuit, quæ fecit officio beneficam.

4. Considera tertiam plenitudinem Excellentiæ, quæ reddidit Virginem non solum in se plenam, sed etiam pro alijs, sed plenam eam superaret omnes, quotquot fuerunt unquam, beatos Spiritus sanctos sumptos. Ista cepit saltem circa eam finem: sed verosimile est, eam capisse prius. Nam omnes conveniunt, eam primo infante Sandæ momento dono accepisse à Deo majorem gratiam, quam habuerat prius Seraphinus Paradisi, quæ est

ta ineffabilis. Huic gratia illa mox
 ipso respondit, utpote dotata o-
 mni illi plenitudine sufficientia, quam
 super descripsimus. & sic cum omni
 opere & conatu operando saltem pro-
 meruit (quæ jam est pervulgata do-
 ctina Theologorum) promeruit, in-
 quam accessionem tantæ gratia, quan-
 ta erat illi prius liberaliter donata: at-
 que ita mox duplicavit sortem. De-
 inde cum nunquam pateretur feriari
 nec in somno quidem, uti vo-
 lunt nonnulli, novos colligebat fru-
 ctus, quos Divino adjuta auxilio per
 sexaginta duos annos non omni ho-
 ra clamaxat, sed quovis horæ minu-
 to, quovis momento ita multiplica-
 bat, ut mente nequeant comprehendi
 quædam illi thesauri, quos cumulabat,
 nisi per actum quemlibet, quem
 exercebat, semper erat duplo ditior
 quam prius, cogita, quantæ fuerint
 eius opes sub ultimos vitæ dies.
 Quodli deinde huic gratia ita auctæ
 per modum præmij respondentis me-
 mero, addas illam, quam Christus illi
 liberaliter contulerit per modum do-
 ni honorarij varijs occasionebus extra-
 ordinariæ solennitatis, ut Carnis as-
 sumptæ, Nativitatis, Resurrectionis,
 Ascensionis, & similibus, quis explicet
 abyssum talis incrementi? Nullo A-
 rithmeticæ calculo definiri potest.
 Bene proinde Virgini aptatur famosa
 benedictio, quam Jacob dedit suo fi-
 lio Josepho ob magna ejus incremen-

ta: *Filius accrescens Joseph, filius ac-
 crescens. Gen. 49. v. 22. Omnipotens*
*dicebat illi, Omnipotens benedicat ti-
 bi benedictionibus Cæli desuper, beno-
 dictionibus abyssi jacentis deorsum, be-
 nedictionibus uberum & vulvæ. Gen.*
49. v. 26. ô quantò melius id verum
*ostenditur in Virgine! Ecce illam be-
 nedictam benedictionibus Cæli desuper,*
quæ est plenitudo sufficientia in ejus
sinu effusa ab illo puncto temporis,
*quo Sanctitatem ipsi contulit in ute-
 ro materno. Ecce benedictam beno-*
dictionibus Abyssi, quæ est plenitudo
Excellentiæ, & in comparatione cum
beatis Spiritibus illam reddidit simi-
limam abyssu, & abyssu profundæ,
jacetis deorsum, adeò illa in te cõineat
majores opes, quam omnia illorum æ-
raria simul juncta. portò hæ duæ ple-
nitudines unde venerunt? ab eo, quod
Patriarcha sapienter ultimo loco po-
suit ad servandum ordinem dignitatis,
non temporis. benedictionibus uberum,
& vulvæ. ab eo, quòd esset DEI Ma-
ter, quòd utero gestaverit, pepererit,
lactaverit, educaverit, & demum ut
Mater illud in ipsum dominium exer-
cuerit, quod nobis aperit nomen Au-
gustissimum MARIE, quia signifi-
cat ut talem fuisse Dominam Maris:
& cujus maris? an Alti? non: sed
Altissimi: illius inquam, Maris, unde
derivantur flumina, quæ
nos dicant.

*
*
*

XVIII.

Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus. Pl. 40. v. 1.

1. **C**onsidera ex sensu accuratiorum Interpretum *Egenum* hic vocari, qui nihil habet, adeoque in extrema necessitate versatur, *Pauperem*, qui parum habet, & sic ipse quoque in necessitate versatur, sed communi. Utrumque verum ostenditur in Christo Domino nostro, quem videmus & parum habuisse & nihil: parum in vita, nihil in morte: parum in vita, quia vitam egit laboriosam in officina fabri: nihil in morte, quia demum nudus in patibulo expiravit. ut adeo nihil exaggeraret, cum diceret: *Ego vero egenus & pauper sum. Pl. 69. v. 6.* quia utrumque fuit diverso tempore. Jam igitur, ut ad propositum veniamus: ecce quis juxta Psalterem sit primo loco, *qui intelligit super egenum & pauperem*. Is est, qui dum videt Christum Dominum nostrum in vita pauperem, in morte nudum, in eo aspectu non sistit, sed ultra progreditur ad intelligendum hunc esse DEUM. Qui sic agit, non sensibus sed fide ducitur, & ideo Beatus dicitur: *Beati, qui non viderunt, & crediderunt. Jo. 20. v. 27.* Sed o quam pauci sunt, qui sic agunt! ut proinde idem plane voluerit hisce verbis suis exprimere David: *Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem*, quod deinde suis Christus

expressit. *Beatus, qui non fuerit scandalizatus in me. Luc. 7. v. 31.* Scilicet erubescunt sequi Christum in profunda sui abiectione, scandalizant in eo, unde hoc accidit? quia nihil cognoscunt ultra id, quod vident non intelligunt super egenum & pauperem. non penetrant sub illa abiectione vere condi omnia bona sua. Id intelligere satage, quantum potest, quia in morte demum cognoscet profuturum sit, an non audis, quod dicit Psaltes? *Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus. Dies malus dies mortis, quis neget? Cor. 1. in die mala? Pl. 48. v. 6.* In hac, quae absolute mala dicitur, quia est plerisque hominum, ecce qui specialiter sit protegendus à Domino, qui fidelis illi extiterit ad pedes Crucis, quia nemo majorem desiderium ostendit. Beatum te, cum super manum Crucifixi dicere cum venisset poteris, te non erubuisse illum deperire etiam in tali statu.

2. Considera Christum canentem Paupertatem, ut, cum eam in propria persona amplius profiteri non posset, postquam gloriosus in Coelum ascendit, eam saltem profiteri voluerit in aliena: & ideo liberè contestatus sit.

quoque Paupere, qui occur-
 re, esse absconditum. *Quod uni ex
 minimis meis fecistis, mihi fecistis.* hinc
 est, quod, cum in terra existens non
 est, in se solo mendicaret, nunc in Cœ-
 lum erectus in omnibus mendicet.
 Quis igitur secundo loco is est, qui
 intelligat super egenum & pauperem?
 qui vult quoque Paupere, qui vel
 ad extremam, vel ad communem ne-
 cessitatem redactus sit, bene intelligit
 accersit centonibus illius miseri Chri-
 stum regi, atque hinc movetur ad suc-
 curendum, si possit, si non possit, ad
 miserendum, consolandum, respon-
 dendum benignè, ut Christo faceret.
 Quis hoc modo facit, dicitur Beatus,
 qui verum habet meritum illius vir-
 tatis singularis, quæ respicit paupe-
 res. Et quid magni meriti consequen-
 tis, si his bene facias solo instinctu
 commiserationis naturalis? actus is
 est, ad quem pertingere etiam possunt
 idololatrae. Tunc enim verò maxi-
 mum consequeris meritum, cum illis
 bene facis ex impulsu fidei jam dicto
 in ipso honorandi JESUM: quia ac-
 tus, qui non foret nisi naturalis,
 transit ad ordinem haud paulò supe-
 riorem, quam Cœlum terram superat,
 & fit supernaturalis. quæ causa est, ut
 misericordiam erga pauperes modo tam
 etiam præstita promittatur præmium
 adeo præclarum, quale est liberatio ab
 omnibus malis, quæ aliàs in morte nos
 manent. *Beatus, qui intelligit su-
 per egenum & pauperem: in die malæ li-
 berabit enim Dominus.* non quod ista
 commiseratio se solâ sufficiat ad salu-

tem: sed quia ista mala vel sunt cul-
 pa, vel poena. si sunt poena, ejusmo-
 di commiseratio delere illa potest per
 satisfactionem. *Peccata tua eleemo-
 synis redime.* Dan. 4. v. 24. Si sunt
 culpa, arcere illa potest ab homine per
 meritum, uti innocentibus accidit,
 quibus saepe gratiam conservat: *E-
 lemosina gratiam viri, quasi pupillam,
 conservabit.* Eccl. 17. v. 18. vel etiam
 illa propulsare per viam dispositionis
 congruæ, uti Poenitentibus contingit,
 quibus saepe obtinet veram in morte
 poenitentiam, verumque propositum,
 quod aliàs meriti non essent: *Pœni-
 tentibus autem dedit viam Justitiæ.*
 Eccl. 17. v. 20. Neque dicas fructus
 istos fuisse communes miserationi
 pauperum, etiam quando nemo in il-
 lis Christum agnoscebat. nam respon-
 deo fuisse quidem communes sed non
 eo gradu, quo nunc sunt.

3. Considera, quod tertio loco ille
 intelligat super egenum & pauperem,
 cui opus non est ab his miseris neces-
 sitates suas exponi, sed ipse de his co-
 gitat, ipse prævenit, adeo illi sunt cor-
 di. & qui sic facit, pariter Beatus di-
 citur. Vel enim nomine Pauperis hoc
 loco Christum intelligis in propria per-
 sona, prout puncto primo declaravi-
 mus: & tunc certum est te non habere
 grande meritum, cum expectas, do-
 nec Christus expressè petat opus ali-
 quod suæ gloriæ, aut gratum sibi,
 qualecunque sit, sed cum illud ipse di-
 vinas: *Mens justimeditabitur Sapien-
 tiam.* Prov. 15. v. 28. nam eò exten-
 dendus est amor, quem erga Christum
 geris,

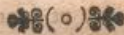
geris, ut ejus petitionem præcipias, si fieri potest, atque prævertas. sic ipse pro te fecit, quando vel in Crucis patibulo mori pro te voluit, quin ab eo quidquam postulares. *Desiderium pauperum exaudivit Dominus.* Pl. 10. v. 17. Vel nomine Pauperis Christum intelligis in persona pauperis; & tunc quoque certissimum est non in eo tuum meritum consistere, quod expectes, dum pauper suis te clamoribus fatiget. oportet tam perspicacis esse ingenij, ut ipse notare possis ejus miseras, & sublevaris: præsertim si ille fuerit tam verrecundus, ut, etsi fileat, velit intelligi. *Si negavi, quod volebant, pauperibus, non, quod petebant, sed quod volebant: & oculos vidua expectare feci.* Job. 31. v. 16. an non credis, qui in hunc modum agit, habiturum in morte mercedem merito respondentem? *In die mala liberabit eum Dominus.* de quo malo? non est, cur illud exprimere laboremus. DEUS hoc intelligit, & ideo si tu conjectare nōris, quod Christus à te pro se, tuum pro pauperibus desiderat, antequam postulet, ne dubites ipsum quoque sub vitæ exitum facili conjecturâ assecuturum, quid ab ipso desideres, etsi taceas.

4. Considera illum dici denique intelligere super egenum & pauperem, qui illorum præest necessitatibus, uti eorum Protector, Procurator, Advocatus, atque ita illorum causam sustinet non secus ac propriam: *Pater eram pauperum &c. conterebam malas inimici, & de dentibus illius aufereram præ-*

dam. Job. 29. v. 16. quific agit, sine dubio beatus est dicendus, & beatus alio: quia hoc modo non solum pauperibus bene facit per seipsum, sed etiam sese opponit malo, quod illi aliunde accideret. *Auris audienti iustificabat me, eo quod liberasset pauperem vociferantem, & pupillum, cui non erat adiutor.* Job. 29. v. 11. Ecce optur Dominum tuum, uti scriptum invenimus, in se pauperem, & pauperem in suis. Si velis esse beatus, scilicet quod facere oporteat, nempe cordi habere ejus emolumenta in quocunque statu, *liberare pauperem vociferantem.* An non vides, quot injurias accipit quotidie in propria persona ab improbis, qui dedignantur humilitatem quam ipse professus est: & quot persona Mendicorum, qui illam representant? Tuarum ergo partium est descendere in arenam, ut cum pro viribus contra quoscunque defendas, certus ita te quoque ejus gratiam laboraturum, imò defensione reciproca propugnandum. *Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.* & quid aliud est dicere, in die mala liberabit, nisi contra hostes infernales pro te in certamen descendet, ne audaces illi desperare te possint? *Liberasti me secundum multitudinem Misericordiarum tuarum, & rugientibus preparatis ad obsecram.* Ezech. 31. v. 4. & ad obsecrandum Liberatorem tam potentem necesse non est, ut in ejus gratiam omnem sensum, omnem Spiritum contendas.

Considera, quomodo non dicat
 Beatus, qui intelligit super pau-
 perem & egenum, sed qui intelligit su-
 per egenum & pauperem. nec id my-
 stico carere puta. Videri merito pos-
 se dicendum fuisse priore modo ad
 servandam gradationem. quippe si per
 egenum intelligatur, qui in extrema
 necessitate versatur, uti initio observa-
 tum est, & per Pauperem, qui in com-
 muni, haud dubie prius accidet, ut
 parum habeat, atque adeo sit pauper,
 & tam progrediatur ulterius, ut nihil
 habeat, & sic etiam sit egenus. sed ad-
 vertere hic debes, eum, qui in extre-
 ma necessitate versatur, facilius inve-
 nire aliquem, qui succurrat, quam qui
 solum in communi versatur. & ideo
 collatitribuit nomen Beati, qui intel-
 lit non solum super egenum, sed su-
 per pauperem, bene percipiens obliga-
 tionem, quam habet, superflua ero-
 gandi pauperibus, non in eorum neces-
 sitate duntaxat extrema sed etiam com-
 muni. & hinc forsitan est, quod DEUS
 in alijs scriptura locis eodem modo
 voluerit conjungere hos voces: Pra-

cipio tibi, ut aperias manum fratri tuo
 egeno & pauperi. Deut. 15. v. 11. Ecco
 hac fuit iniquitas Sodome sororis tuae
 &c. manum egeno & pauperi non porri-
 gebat. Ezech. 16. v. 49. Egenum &
 pauperem contristantem. Ezech. 18. v.
 12. Egenum & pauperem affligebant.
 Ezech. 22. v. 9. Calumniam fecistis
 egenis, & confringitis pauperes. Amos.
 4. v. 1. & sic pluribus alijs, ut intelli-
 gas à DEO commendari non illos mi-
 seros duntaxat, qui redacti ad incitas
 nihil omnino habent, quo se susten-
 tent, Egeni, sed etiam, qui parum ha-
 bent, pauperes. quodsi ita est, quo-
 modo salutem illi consequentur, qui
 redditus suos malunt in canes & equos
 dissipare, quam dare pauperibus, nisi
 viderint eos fame emori? Ah non est
 hoc intelligere super egenum & paupe-
 rem, sed solum super egenum. & tamen
 Christus sub utroque later: unde hoc
 quoque sensu exclamat, ne quis
 ignoret: Ego verò egenus
 & pauper sum.

XIX.

Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Rom. 12. v. 21.

Considera illum vinci ab alio,
 quem alter ad se trahit. unde
 dicitur à magnete vinci ferrum, & non
 ferrum à magnete, quia ferrum se tra-
 hi patitur à magnete, & non vice ver-
 sa. quo posito en primum sensum ver-

borum Apostoli: *Noli vinci à malo,
 sed vince in bono malum.* Sensus est,
 non esse permittendum, ut inimicus
 te trahat ad patrandum, quod non
 convenit, sed ut trahas inimicum ad
 id faciendum; quod oportet. sic eum
 vincis.

vincis. certe quantumvis offensus non debes excandescere, non agi in furias, nec sumere unquam vindictam in DEI injuriam, sed eam illi soli tanquam Principi tuo reservare. *Mibi vindicta, ego retribuam, dicit Dominus.* Rom. 12. v. 19. Quod si ergo trahi te finas ab inimico ad id agendum, quod non oportet, ecce jam inimicus te vincit. At si non perturbaberis, ut ille desiderat, non irascaris, non commovearis, imò notabili præstito beneficio eum obstringas ad ponendam similitatem, & agnoscendum errorem, quem te offendendo commisit, seque humiliandum, ecce tu vincis ipsum, quia ad id agendum trahis, quod illum agere oportebat. Ecce igitur magis esse victus quam victor, cum hoc aliàs sit proprium Adversario curare semper, quoad potest, ut vincat alterum? *Noli vinci à malo, sed vince in bono malo.* non in malo malum, quia hæc est victoria etiam brutis animalibus communis, sed in bono malum, quia hæc est digna homine. Ista est victoria tam nobilis, ut si inter eas, quas Christus in terra reportavit, quoad perfectionem statui differentia potest, hæc facile omnium fuerit maxima, quia jam moriturus in Cruce cogitavit, quomodo illos ipsos ad se traheret, qui ipsum Cruci suffixerunt. Unde pro eo, ut illos flammis absumeret, quod facile poterat, aut hiatu terra absorberet, tantam gratiæ suæ copiam superfudit, ut multi descenderent de monte compuncti & confusi, & velut publicam agentes penitentiam tunfio-

ne pectoris proderent dolorem. *vertebantur percussus pectora* ulciscens! & hinc vides tam inanis cris quam profanis historijs, quam sint gloriosiores, qui hoc modo suos vicerunt, quam sint illi, qui ipsi se vinci passi sunt, hoc est, ad bruta & barbara disignando, & abusum malum pro malo reddendo. tamen omnibus beneficijs præstitis nunquam ita pervincere, ut lum possis, ut eum trahas ad id agendum, quod oportet; non ideo erit gloriosa victoria tua, quia quantum satis erat ad illum vincendo viceris, uti ferrum vincit magnete, vices tamen uti aurum vincit plumbeum, margarita vincit gam, Purpura penulam castoreo, drus sorbum, hoc est infinite superdo quoad precium, qui est communior vincendi modus. offendendo actum exercuit curia litia, tu in condonandis offensis reddendis beneficijs exeres actum roicum virtutis Christianæ. *numquam hoc est eum vincere abunde?*
2. Considera secundum horum verborum, qui est, ne vincis à demone, nec ab illis hominibus ei fœderatis, qui ad malum trahere te volunt: sed potius de illis nobis victoriam reportes. Dicitur sapius in Scriptura per antonomastum malus dicitur: *Veni Malus, et quod seminat in corde tuo.* Mal. 2. v. 19. quippe qui primus in Malo

dem introduxit malum, nec eo con-
 tentus semper pergit illud procurare,
 sed etiam movere etiam per suos asseclas,
 quoad instat illius saepe & ipsi vocan-
 tur mali: *In diem perditionis serva-
 tur malus.* Job. 21. v. 30. Verum e-
 quidem est, si daemones spectes, nun-
 quam illum vinci à te posse trahendo
 ad bonum, cum in malo suo sit adeo
 obduratus, ut etiam sit inflexibilis. sed
 hoc saltem potes, ut te non patiaris
 vinci ab ipso, cum vult te pertrahere
 ad malum, praeterea vincere illum po-
 test faciendo majus bonum, quam sit
 malum, ad quod ille te instigat. Po-
 tes imprimis non permittere, ut te vin-
 cat, quia licet in terra non sit invenire
 potentiam parem illi: *Non est super
 terram potestas, qua comparatur ei.* Job.
 41. v. 24. nihilominus non potest il-
 le debui hac potentia ad cogendum li-
 berum tuum arbitrium, sed solum ad
 seducendum, nisi caveas: *Mit-
 te te deorsum.* Ut adeo in manu tuâ
 sit, nolle vinci, sufficit negare consen-
 sum, unde non ait Apostolus: *Ne
 vocaris à malo, sed noli vinci.* Potes
 secundo etiam illum vincere faciendo
 majus bonum, quam sit ipsum malum,
 ad quod instigat. quia ob hoc ipsum,
 quod daemones e.g. te tentet vanâ glo-
 riâ, tu facere potes actum demissionis
 contrarium: quia tentat invidiâ, face-
 re potes actum charitatis: quia tentat
 fugere nimio, facere potes actum be-
 nignitatis: quia tentat gulâ; facere
 potes actum abstinentiæ etiam severæ,
 & sic de ceteris. Istud non est dun-
 taxat non vinci ab ipso, hoc est, trahi
 R.P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

ad malum, sed potius est ipsum vince-
 re: est enim facere bonum superius
 malo, quod petebat. Ita Job fecit,
 qui tot impetibus insultibus, ut pro-
 rumperet in verba injuriosa DEO, non
 solum ab illo se vinci non est passus,
 sed ipsum vicit, quia è contrario in
 verba prorupit, quam maxime poruit.
 DEO honorifica, dicendo: *Dominus
 dedit, Dominus abstulit: sit nomen Do-
 mini benedictum.* Job. 1. v. 21. Quo-
 ad homines deinde, quibus daemones
 utitur quasi ministris, hoc satis esse nõ
 debet, sed cum illi te volunt pervertete
 trahendo ad malum, ut ad solatia pro-
 fana, omni conatu allaborandum est,
 ut eos ipse convertas, trahendo ad bo-
 num, ad Tempia, ad monasteria, ad
 oratoria Penitentium secreta. Hæc
 est victoria omnium gloriosissima, &
 ad hanc aspirare debes. Exemplum
 desideras? en, quid circa fratres suos
 S. Bernardus fecerit. Volebant isti
 eum à Religiosæ vitæ instituto abstra-
 here, & reducere ad seculum; ipse verò
 eos à seculo abstraxit, persuasitque, ut
 eos à seculo abstraxit, persuasitque, ut
 secū, quorquor erant, Religiosæ vitæ in-
 stitutū amplecterentur. Idem propo-
 sitione servatâ facit socijs, si quando incitât
 ad malū. *Convertentur ipsi ad te, & tu nõ
 converteris ad eos.* Jer. 15. v. 19. Non vincit
 omnino ignis Salicum & Sarmenorum
 fascies, qui ipsum opprimere & suffo-
 care parabant, cum se non patitur ex-
 tingui; tunc vincit, cum eos vertit in
 ignem.

3. Considera *Malum* aliquando in
 sacris paginis etiam significare appeti-
 tum inordinatum nobis inhaerentem:

R r r

Quo-

Quoriam mihi malum adhaeret. Rom. 7. v. 21. non quod ipse per se malus existat, quod dici nequit, sed quia inclinatur ad malum, quæ causa est, ut aliquando etiam Peccatum appelleretur. *Si autem quod nolo, illud facio, jam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum.* Rom. 7. v. 20. quo posito ecce tertium sensum horum verborum. *Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.* Sensus est, ne vinci te patiaris ab isto tuo bruto appetitu, sed ut vincas, stude: quia quantumvis verum sit illi plurimum in te posse, si tamen velis, tu illi dominaberis, propter auxilia sufficientia, quæ tibi DEUS in hunc finem concedit. Numquid igitur probum est, quod cum vincere illum possis, ferè semper ab illo te vinci patiaris? *Subter te erit appetitus tuus.* Gen. 4. v. 7. hic est ordo pulcherri-

mus acceptus à DEO, scilicet quem agere te oportet, tunc est appetitus *subter te*, quando non vincas à malo. tunc etiam dominaberis illi quando non solum ab illo non vinceris, sed vincis in bono malum dum facis, ut paulatim ipse quæ assuescat delectationibus, quæ non sunt propriae sensus, sed Spiritus, ut illi id quosdam Sanctorum conferentia se, ut gauderent inter probra, existerent inter infirmitates, atque in ipsorum poenitentia suas haberent delicta. *Superabundo gaudio in omni tribulatione mea.* 2. Cor. 6. v. 4. & quomodo sunt consecuti? non alia ratione, quam efficiendo, ut assuesceret appetitum mare verum bonum. & hoc est tunc eum vincendi. *Hac est vita, qua vincit mundum, fides nostra.* Jo. 5. v. 4.

XX.

Si secundum carnem vixeritis, moriemini si autem Spiritu fallacis mortificaveritis, vivetis. Rom. 8. v. 13.

1. **C**onsidera, quàm horrenda sit poena, quam DEUS omnibus minatur, qui voluerint vivere non in carne (cum fieri aliter non possit in terra) sed secundum carnem, à quo non solum possumus abstinere, sed etiam debemus. mortem minatur: *Si secundum carnem vixeritis, moriemini.* Contra verò quàm insigne premium promittat omnibus, qui voluerint hanc ipsam carnem non equidem mor-

ti tradere, quod nec penitur, nec conceditur, attamen mortificare. *Si autem Spiritu fallacis mortificaveritis, vivetis.* Tunc igitur est eligere, quod velis. *Facite vobis coram vobis viam vite, et communitis.* Jer. 21. v. 8. in tuo proterio tuo est inire viam, quæ placuerit illam, quæ ducit ad vitam, vel vitam, quæ ducit ad mortem. *sed non quam in eas, bene considera: non*

nam tam facile semper est redire de medio viae, quam eam primò non intrare.

2. Considera, qualis sit mors illi interrata, qui in omnibus carni vixerit, hoc est, in omnibus illi obsecudans, illi Mandians, illi prestans quotidie, quidquid concupiscit. Mors est, quaecunque animo possit concipi. Mors culpa, mors naturæ, mors damnationis æternæ. Talis est mors, quam DEUS his miseris intrenat, dum dicit: *Si secundam carnem vixeritis, moriemini.* Prima mors est culpæ, hæc enim ordine prima est, quam vitæ suæ contrahunt. Altera est naturæ, quæ uti primò nata est ex morte culpæ, ita ab eadem nutritur, & acceleratur in ijs maxime, qui sunt dediti delicijs, recreationibus, voluptatibus, & sic alijs citius putrefcunt. Tertia est damnationis, quæ remore mortem culpæ, proximè mortem naturæ consequitur, & nunquam finitur. *Qui se jungit fornicarijs, qualis est, qui incipit secundum carnem vivere, seu more luxuriantium, erit nequam, ecce primam mortem culpæ, quam expectet; putredo & vermes habitabunt illum; ecce alteram naturæ: & tolletur de numero animæ ejus: ecce tertiam damnationis.* Eccl. 19. 7. 8. Omnes hæc mortes ijs paulatim accidunt, qui nimium propriæ carni obsecudant. imò quoties simul omnes uni accidunt! Eodem momento temporis peccat, expirat, & ad inferos precipitatur. an operæ pretium esse putas talem eligere vitam, quæ ducat ad mortem adeò horrendam?

3. Considera è contrario, qualis sit vita, illi promissa, qui *Spiritu facta carnis mortificat.* & ipsa triplex est, uti mors erat, de qua modò loquebamur. Vita naturæ, quæ ordine prima est inter vitas, uti mors culpæ prima est ordine inter morres. vita gratiæ, quæ est altera, & vita gloriæ, quæ tertium locum obtinet. Quisquis ergo carnem suam mortificare novit, primò lucratur vitam naturæ, quia annos prorogat: *qui abstinens est, adjiciet vitam.* Eccl. 37. v. 4. Lucratur vitam gratiæ, quia mortificatio illam obtinet, & conservat: lucratur denique vitam gloriæ, quia mortificatio illam auget in mundo altero, & in isto eam anticipat gustu consolationum Cœlestium, quæ in terra non nisi sese mortificantibus conceduntur. Enigiture, quàm beata fors sit mortificare se ipsum: hoc enim revera est amare se ipsum. Mundus insipiens putat, eum, qui carni mortificandæ studet, illi male velle. prorsus contrarium est. nemo magis illam amat, quia nemo magis querit verum ipsius bonum. Quis dicat parùm amare carnem suam illum agrum, qui eam exponit ferro & igni sævientis Chirurgi? imò longè magis amat, quàm qui timiditate quadam exponere non audet. & quare magis amat? quia qui non exponit, illi mortis est causa, qui exponit, vitam tribuit. Idem est in casu nostro. & si ita est, quid vereris assuescere mortificandæ carni tuæ? nò mortifices, mortem affers non temporalem duntaxat, sed æternam. Si mortificas,

RIT 1. 2 vitam

vitam tribuis. *Si secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem Spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* & tu potius eliges illorum esse de numero, qui mortem ipsi afferunt? o quam stultus hic est amor, quem illi exhibes!

4. Considera, quemadmodum dicit Apostolus: *Si secundum carnem vixeritis, moriemini*, ita videri, ut esset legitima oppositio, dicendum fuisse: *Si secundum Spiritum vixeritis, vivetis.* Attamen non sic dixit, sed: *Si Spiritu facta carnis mortificaveritis*, quare? quia innumeris in hoc mundo contingit omnino vivere secundum carnem, nulli vero omnino vivere secundum Spiritum. Vita purè spiritualis, qualis ista foret, non invenitur in terra: illa nobis in cœlum servatur, ubi nullâ in re caro ab eo dissentiet, quod vult Spiritus. At si modò vivere non possumus omnino secundum Spiritum, uti nunc diximus, possumus saltem Spiritu rerundere & refrenare insuleus carnis, quæ nimîa vivacitate semper repugnare molitur illi, cui debet esse subjecta non in Cœlo tantum, sed etiam in terra, nempe eidem Spiritui. unde Apostolus solùm dixit: *Si Spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* non dixit: *si carnem mortificaveritis*, quia non omnes eodem modo mortificare carnem possunt, eam

macerare, affligere, flagris caedere, quantumvis id aliâs plurimum cupiat ad ejus subjectionem: ac eodem modo mortificare eas facta sunt, id est motus ejus rebelles, & cupiditates, affectus, stimulos inanimò debent. Tres vivendi modos habere tibi in terra potes. Unus est illorum, qui omnino vivunt secundum Spiritum, & hæc speranda non est foret vita Angeli. Alter est eorum, qui omnino vivunt secundum carnem, & hæc totis viribus est fugienda, quæ est vita brutorum. Tertius est eorum, qui Spiritu facta carnis mortificata que hæc præcipitur hoc loco, quæ est vita hominis, qui inter bruta animalia & Angelos medius est. Quæ ista mortificatio communem modum non supergreditur, solùm est hinc sequentis ductum rationis, qualem tique quivis Christianus prædare debet; si gradum attingit eximium est hominis Spiritualis: atque ad hanc aspirare debes, si nondum es contentus. *Semper mortificationem in corpore nostro circumferentia, in Jesu, quæ est vita Spiritualium manifestetur in corporibus nostris.* Cor. 4. v. 10. non debet apparatus tractatione corporis vita alicuius ceteri, Senecæ, Xenocratis, vel alterius gentilis Philosophi, sed *Vita Jesu.*

XXI.

S. Matthæus Apostolus.

Spiritus ubi vult, spirat, & vocem ejus audis, sed nescis, unde veniat, aut quo vadat, sic est omnis, qui natus est ex Spiritu.
Jo. 3. v. 8.

Considera quemadmodum, qui per generationem naturalem de carne nascitur, illi similis est, qui cum genuit secundum carnem, quamvis per perfectionem non statim allequa- tur, sed tunc primum, cum adoleverit: *Quod natum est ex carne, caro est.* ita quoque per regenerationem supernatura- lem renascitur Spiritu, etiam ipse est illi similis, qui cum secundum Spi- ritum regeneravit, hoc est, Spiritui Do- mini, quamvis eum non æquet, sed magno distet intervallo, maxime do- nec perfectam in Cælo attingat æta- tem. *Quod natum est ex Spiritu, Spi- ritus est.* Hinc est, quod operationes hominis verè spiritualis ut tales nescio quid habeant Divini, quod Christus eâ sententiâ exprimeret voluit, quam hoc loco expendendam sumpsisti. quippe sicut Spiritus Domini in suis inspira- tionibus tres habet proprietates pro- prias singulares, quæ nobis aptè in ven- to adumbrantur, qui spirat, ubicun- que vult: *Spiritus ubi vult, spirat.* & vocem suam equidem audiri facit: & vocem ejus audis: simul autem vias suas abscondit: *Sed nescis, unde ve- niat, aut quo vadat:* sic homo spiri-

tualis per virtutem, quam accipit, dum dictis inspirationibus obsequitur, acquirit in suis actibus agendi modum huic consentaneum. *Sic est omnis, qui natus est ex Spiritu.* quæ vera est loci hujus expositio. Verùm ut id meliùs ipso facto intelligas, præ om- nibus S. Matthæum Apostolum tibi re- præsentò, qui sicut modo prorsus mi- rabili Divinis inspirationibus respon- dit, ita clarè demonstravit, quid Spi- ritus Domini possit in corde, cui pe- nitus dominatur.

2. Considera primò dici: *Spiritus ubi vult, spirat,* quia in inspira- tionibus, quas nobis immittere dignatur, summam habet libertatem ope- randi; nulli subditur legi, nullo vin- culo ligatur, nullâ necessitate stringi- tur. *Dividit singulis, prout vult.* 1. Cor. 12. hinc est, quod Matthæum quæsierit, contra quàm quisquam crederet, quando iste nec expectabat, nec petebat, nec curabat, nec mere- batur vocari; imò potiùs magna obji- ciebat impedimenta contentus telonio suo, & sordidis intentus usuris. *Vidit hominem sedentem in telonio, & ait illi: sequere me.* Mat. 9. Sed ecce, quàm simili

R r r r ;

simili

similis libertas operandi subito transfusa sit in Mathæum, quamprimum se possideri passus est à Spiritu memorato. quia sine mora posthabitis lucris suis statuit sequi Dominum, qui eum ad se vocabat: nec ibat vi aliquâ compulsus, instar mancipij, nec præmio illectus, nec penâ territus, sed volens ibat: nec in mutatione tam insolitâ vel minimum curavit, sermones hominû, sed libertate stupendâ apparuit coram tot socijs incredulis, qui eandem incolebant viciniâ, ut se monstraret sectatorem Christi: *Et surgens secutus est eum.* Talis est operatio omnis hominis verè spiritualis: *sic est omnis, qui natus est ex Spiritu.* nempe operatio liberi non servi. *Ubi Spiritus Domini, ibi libertas.* 2. Cor. 3. v. 17. Sufficit illi Divinam nôsse voluntatem, illico eam exequitur superatis penitus quibuscunque respectibus humanis, qui sese objiciunt. An in hoc statu versari tibi videris, an potius mille implicari impedimentis, quò minus liberè procedas, ut oporteret, in rebus ad Divinum obsequium pertinentibus? Bene nota Spiritum Domini nihil odisse magis quàm coactum agendi modum. *Spiritus ubi vult, spirat.*

3. Considera secundo dici, hunc Spiritum ita ad cor loqui, ut non possis non audire. *Et vocem ejus audis.* Potes equidem ejus vocem non cognoscere persuadendo tibi non esse Deum, qui loquitur, sed Spiritum potius penitus diversum, potes resistere, potes repugnare, verbo potes non acceptare ejus inspiraciones, prout faciebant tot

contumaces Hebraei, cum inter illos maximè fervebat prædicatio Christi. Sed non ita obrutare aures potes, ut non audias. Ideo non dicitur *non ejus agnosces*, dicitur *audis*. Ita est, cum ipse vult, etiam Spiritus Domini se insinuat modo tam suavi, etiam efficaci, tam penetrante, ut eo minus facere non possis, quàm ut te permutas etiam libens, quippe in vox omnis notis suis distinguitur, qui habet usum, discriminare non possit à quavis aliâ, ita contritijs Divina, quamvis solus animæ sensus discernat. Sed qualescunque fuerint, certum est ex ijs tam clarè intelligi, quis loquatur, ut dubitari non possit. Id quod sancto Mathæo Apostolus incidit, cui Spiritus Domini in hoc est, ut non solum ejus vocem audiret, sed & cognosceret: unde stultitiam fuit, qui Apostolum imprudenter agnoscit, quòd Christum secutus sit, hominem ignotum. Tu verò rusticus conserva, quomodo Apostolus jam suam vocanti etiam ipse fecerit vi mandati audiri vocem suam. quia quicquid in Christo relicto telonio adhererent, Christo, facile notavit jam perterritum in virum alium, jam non cupidum, non avarum, non studiosum rerum terrenarum, sed eorum generis contemptorem. & sic dicitur in omnem partem aliè vocem ejus sonuisse, dum exemplo admovebat aptissimo ipsi incredulitatem suam exprobravit, quòd post tot prædicaciones adhuc cunctarentur sequi Dominum quem ipse vel ad nutum licet

ti & turbis implicitus sequebatur. *Idem esse pura de omni veritate spiritali. Sic est omnis, qui natus est ex Spiritu. Agnoscitur. Satis est illum vel aspicere: & à maturitate incedens, à serenitate, verecundiâ, humilitate, obedientiâ, morum invariabilitate, obsequio, à sereno illico ceu muto idiomate te invitari ad bonum. Vocem ejus audis: ita ut possis quidem non imitari, sed non possis non audire. an tu quoque ejusmodi habes vocem, quæ quibus loquatur? si quis tibi obijerit, te agere quidem more spiritualis, sed non esse, imò esse hypocritam, & proprijs intentum commodis, ne id te offingat. Satis tibi sit, quòd loquaris. Ceterum interpretetur, quisquis voluit, te loqui ex humano Spiritu non Divino, nihil sanè refert: saltem vox audire: Vocem ejus audis.*

4. Considera tertio loco dici, quantumvis bene audiat vox, quæ Spiritum Domini loquitur, sciri tamen non posse, unde veniat, aut quò vadat. *Sed nescis, unde veniat, aut quò vadat. Sciri non potest, unde veniat, quia inspiratio Divina venit aliquando à conspectu cadaveris, quòd in templo expiatur, aliàs à concione auditâ, ab occursum personæ, à curiosa libri sacri lectione, & sic difficile est definire, quæ via tendat. Quis hominum poterit scire consilium DEI? Sap. 9. v. 13. Nesci sciri potest, quò vadat. nam quis est, qui determinatè prospiciat, quid de nobis propositum DEO sit, cum ad vitam meliorem nos vocat? unum*

facere cogitat martyrem, alium Anachoretam, hunc Apostolum, illum inter mille arumnas admirandum patientiæ exemplar, & sic nemo potest altissimos ejus fines prævidere. *Quis poterit cogitare, quid velit DEVS? Sap. 9. v. 14. Quis unquam credidisset, cum Dominus vocare ad se posset Publicanum tot locis & modis alijs, id facturum in transitu viae publicæ, & cum iste assideret telonio numerandis pecunijs, negotiationi suæ, & rei numulariæ intentus, hoc est, cum videretur major esse difficultas audiendi vocantem, & illi respondendi? quis porro credidisset facturum ex Publicano tam celebrem suæ legis Evangelistam? & tamen ita factum est, ut in hoc quoque verum esse ostendatur, quòd *Incomprehensibilia sint judicia ejus, quoad judicandum, quò vadat, & investigabiles viae ejus, quoad judicandum, unde veniat. Rom. 11. v. 33. Sed ecce, quàm similem capit tenere modum Matthæus, quamprimum se permisit immixta sibi inspirationi Divinæ, securus est Christum, & quamvis celare non posset, aut etiam veller sequelam, nulli tamen hominum manifestavit intentiones illas mentis suæ rectissimas in sequendo. imò sentire quævis pro arbitrio sinebat, ut is quidè crederet relictam esse negotiationem ob deo octam pecuniam, alius putaret ob instabilitatem, vel imperitiam id factum: satis illi fuit DEUM habere testem ejus finis, propter quem Mundum calcasset. Sic est omnis, qui natus est ex Spiritu, non est ipsi curæ, ut**

pro

pro tali vulgò habeatur, quamvis in actionibus suis non dissimulet, ideòque omnibus abscondit vias, quas tenet, illo solo excepto, quem DEI loco in terris elegerit. *Gloria nostra hac*

est, testimonium conscientia nostra. Cor. 21. v. 12. Viderisne tibi in tua rationibus vero Spiritu agi, an ulli hominum vanitate ductus aperias?

XXII.

Servire me fecisti in peccatis tuis: prabuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis. Il. 43. v. 24.

Considera, qui sint illi, de quibus hoc loco DEUS queritur: *Servire me fecisti &c.* Generatim sunt omnes illi, qui ut peccent, abutuntur donis tam liberaliter acceptis à DEO ut authore naturæ. Abutuntur libertate, abutuntur ingenio, abutuntur scientiâ, facultatibus, sanitate, dominatu, specie, uno verbo, abutuntur viribus, quas illis præbet ad operandum malè, si velint, statûs sui dignitas, in quo DEUS ipsos conservat. Particulariùs loquendo, etiam sunt hi, qui, ut peccent, abutuntur donis, quæ acceperunt à DEO ut Autore gratiæ. Tales sunt illi Ecclesiastici, qui oprant, ut immunitas habitûs sui sacrosancti fiat ipsis impunitas. Tales illi, qui tollunt panem suum pauperibus, ut dent consanguineis, quos habent, ut in equos & canes dissipent. Tales illi, qui quæstum faciunt de Beneficijs, quorum ipsis aliquando collatio convenit, qui Sacramenta nundinantur, ut sic loquar, quia ad illa dispensanda non nisi lucro suo trahuntur, qui ex ambitione quærunt Ecclesias, per ava-

ritiam curias, opulentas Cathedralium ad faciendum animarum lucrum innummorum. Si probabiliter natus numero istorum, quàm facile cogit te unum esse de prioribus? proinde, an sit æquum, ut DEUS tanto studio serviendum eras, quanto suo probro, si ita loqui fas est, beat servire tibi. & tamen certum siquidem ore suo ipse profiteatur, continuo in peccatis tuis tibi servare non sponte suâ, unde non dicit: *Servi tibi*: sed contra voluntatem de dicit: *Servire me fecisti.* Erunt ad hanc servitutem redactus es, cum copiosa dona largiatur, ut ad gloriam tibi serviant, tu vice versa uteris ad eum offendendum, compumque adhibeas, ut prava reus gloria felicem exitura sortiantur. *Confortavi brachia eorum, & ipsi cogitaverunt malitiam.* Ol. 7. numquid ergo Dominus cavillatur querendi sensu tam tenero obliuisti tibi ignominiam? *Servire me fecisti in peccatis tuis.*

2. Considera, si omnes peccatores
 colligunt DEUM obligando, ut sic di-
 cam, ad serviendum in peccatis suis,
 peccatores obstinatos etiam ulterius
 progredi, ut illum laboribus fa-
 tegant: non quod ille laborare in re
 illa possit, unde non dicit *laborare me*
fecisti, sicut ante dixerat *servire*, sed
 quia, si per se capax foret, laboraret.
 Sed obstinati ex parte sua non desunt,
 quin copiosam illi materiam submini-
 strent: hinc ait: *prabuisti mihi labo-*
res. Quod si nosse velis, in quo con-
 sistat hic labor: ex Sanctorum sensu
 tribus consistit. I. In patientia,
 qua DEUS sustinet, quidquid est in-
 iuratum, quæ quod sunt magis assidua,
 & contumaces, tantò etiam fiunt ma-
 gis intolerabiles. *Laboravi sustinens.*
 Eccl. v. 42. II. In Longanimitate, quæ
 rogantes injuriam expectat ad pœni-
 tentiam, neque expectat tantum, sed
 præterea invitatur, animatur, hortatur, sti-
 mulatur. *Laboravi rogans.* Jer. 15. v.
 6. III. In bonitate, quæ interim et-
 iam eos tuetur contra demones, qui
 eorum animas, uti par esset, abducere
 cupiunt ad infernum. quare hæc ipsa
 verba, quæ perpendimus: *Prabuisti*
mihi laborem in iniquitatibus tuis, se-
 ptuaginta interpretes ita vertunt: *In*
iniquitatibus tuis defendi te. Itaque
 sermo intra te ipsum te collige, & vide
 præsumper, an non fortè tu quoque sis
 ex istis, qui Domino suo tantum præbent
 laborem: & si fueris, quomodo fieri
 poterit, ut nec advertas quidem? *La-*
borare fecisti Dominum. ita Malachias
 dicebat Hebraeis suis obstinatis, & illi
 R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

non dubitabant audacter respondere:
in quo eum fecimus laborare? Malac.
 2. v. 17. eò cæcitate denique perve-
 niunt peccatores, si respicere cun-
 ctentur.

3. Considera, si verba ista, quæ me-
 ditaris, unquam probè fuerunt intel-
 lecta, multò magis nunc intelligi, quan-
 do DEUS vestitus carne humanâ tan-
 tum pati voluit pro salute hominis.
 Itaque ante oculos tuos JESUM sta-
 tue pro te Crucifixum, & attentè con-
 sidera in eo statu nuditatis, doloris,
 ignominie, derelictionis. Tunc e-
 nim verò integrè intelliges, quid sibi
 velint hæc verba: *Servire me fecisti in*
peccatis tuis, prabuisti mihi laborem in in-
iquitatibus tuis. an non ille nimium
 quantum servivit tibi in peccatis tuis,
 cum non dubitavit, ut ab illis te liber-
 raret, assumere formam servi, & servi
 tam vilis? *Exinanivit semetipsum for-*
mam servi accipiens. Phil. 2. v. 7. an
 non labores etiam exantlavit gravissi-
 mos, quando pro amore tui humilis
 instar servuli, in officina fabrilis sudore
 vultus sui sustentare se voluit? *Pau-*
per sum ego, & in laboribus à juventute
mea. Pl. 87. v. 16. & tamen hoc to-
 tum quid est, si illis comparetur, quæ
 deinde pro te fecit, quando opposuit
 se ipsum instar scuti, ut te protegeret
 à sagittis, quæ tam justè ab Ira Divina
 tibi imminabant: *& proferens servi-*
tutis sua scutum, prout in hujus rei
 typum scribitur. Sap. 18. v. 21. *restitit*
ira, non solis precibus, ut Aaron quon-
dam, sed sustinendo à capite ad plantas:
se flagris cædi, perforari, configi, truci-
cidari.

cidari: unde, ubi Latina versio septuaginta interpretum supra allegata solum dixit, *in iniquitatibus tuis defendi te*, quidam Sanctorum Patrum majori emphasi verterunt: *In iniquitatibus tuis scutum opposui pro te*: adeoque locum istum in sensu, quem adduximus, qui vel maximè litteralis est, de JESU intellexerunt, qui pro te factus est scopus, ad quem collimaret ita Divina. Quod si ita est, qui fieri potest, ut ad talem conspectum non erubescas? certum est, ut saltem aliquà ex parte respondeas Domino tam bono, non solum abstinendum à noxis, quibus illum in hanc usque horam offendisti, sed maximà, quæ inveniri in mundo possit, fidelitate serviendum, & serviendum quidem non in eo duntaxat, quod nullius est laboris, sed quod tibi laboriosissimum videri possit. ô quàm facilè pigritia tua te

retardare potest, ne pro ejus amorem haberes! hanc excutere si velis, quibus ges? frequenter hac verba cogitabis, quæ DEUS ore proprio tibi dicit: *Servire me fecisti in peccatis tuis, pro buisti mihi laborem in iniquitatibus tuis*, & si necesse sit, etiam scripta sermone ad pedem Crucifixi, ut semper vel in prehensione serviant vel memoria. Dominus tuus, uti diximus, certum tibi servire in peccatis tuis, quæ deum aliud non sunt, quàm cupiditate inordinata; nõne æquum est, ut illi servire adimplendo voluntatem ejus Divinam ad eam Sanctam? & si le tantum laboravit pro te in iniquitatibus, hoc est, in peccatis tuis, quibus solum, sed habitudine sine ne æquum est te continuo laborare pro ipso in ejus gloria propaganda?

XXIII.

Si quis putat se Religiosum esse, non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum, hujus vana est Religio. Jac. 1. v. 26.

Considera Religiosos esse, latius usurpando hanc vocem, omnes, qui peculiari quodam modo sunt addicti obsequio Divino: quia isti ceteris communibus obligationibus, quibus aliàs inveniuntur obstricti DEO, alias junxerunt propriarum constitutionum vel consuetudinum. At strictius loquendo Religiosi dicuntur, qui Divino servitio consecrati sunt nuncu-

patis votis solemnibus Castitatis, Propertatis, & Obedientia, quæ illis alligati DEO iteratis, usque stricte, quæ inveniri in mundo possunt, vinculis, dum præceptis addiderunt consilia, nec ad tempus tantum sed stabiliter, hoc est, in omnem vitam suam ligati sunt. Jam ergo indubitanter est, omnibus, quicumque speciali quodam modo DEO servire satagunt, co-

cessarium esse, ut frenare linguam possint; at si inter hos ipsos quibusdam magis quam alijs necessarium est, omnium maxime illis convenit, qui præ alijs hoc nomen Religiosi tam acceptum sibi Religiosi sibi vendicant. Ita isti Religiosi soli se impendunt vitæ, ut vocantur, contemplativæ, vel solitativæ, vel utriusque simul, docti à DEO, & alios docentes, quod est ordine suo generis vitæ perfectissimum. Si soli contemplativæ, facile agnoscis, quanti momenti sit frenare linguam; quia silentium est id, quod animam disponit ad obtinendum contemplationis donum. *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus.* Os. 2. v. 14. & quod jam obtentum conservat: *Sedens solitarius, & tacet, quia levavit se super se.* Th. 3. v. 28. Si soli activæ, iterum vides, quantopere linguæ refrenatio cordi esse debeat: quia cum alijs necessitas incumbat multum conversandi cum proximo, non equidem tacendum est ipsis, uti qui vitam præferunt contrariam, sed loquendam absque scandalo & offensâ, quod forte etiam difficilius est ipso silentio: *In multiloquio non deerit peccatum.* Prov. 10. v. 19. Si denique utriusque impendant felice illorum sorte, ad quos videtur allusisse David, cum dixit: *Memoriam abundantia suavitatis vana eructabunt.* Pl. 144. v. 7. oportet utrumque nosse, & tacere ad acquirendam hanc suavitatem, & loqui in tempore ad eandem alijs impertientiam: *Tempus tacendi & tempus loquendi.* Eccl. 3. v. 7. Id quod non

est, nisi hominum oppidò sapientum: *qui moderatur labia sua, prudentissimus est.* Prov. 10. v. 19. quale tu hæcenus in gradu tuo consecutus es dominium linguæ? si nondum consecutus es, audi, quid ore suo tibi dicat Apostolus Domini: dicit te nequicquam gloriari nomine Religiosi, quia Religio tua vana est, hoc est, vacua, & ejus expertus utilitatis, quam naturâ suâ tibi alijsque afferre deberet: *Si quis putat &c. hujus vana est Religio.*

2. Considera linguam esse equum adeo indomitum, ut illum edomare nemo perfecte possit, nisi sit major homine. *Linguam autem nullus hominum domare potest.* Jac. 3. v. 8. non vulgari opus est gratia ad obtinendum, ne illa ulpiam exorbitet. *Quis est enim, qui non deliquerit in lingua sua?* Eccl. 19. v. 16. Unde hic non dicit Apostolus. *Si quis putat se religiosum esse non domans linguam suam, hujus vana est religio.* Sed solum dicit: *non refrenans.* Quia si ita edomari non possit, quin potestati suæ permissa cesset aliquando vel per inconsiderationem, vel per imprudentiam; saltem freno coerceri potest. Frenum istud est rationis imperium, quæ sicut ceteris præsidet membris corporis, ut illas in obsequio contineat, ita præsidere pariter linguæ debet, imò linguæ magis quam ceteris, quia præ alijs difficilius gubernatur. Ratio est, quia cetera membra ut plurimum exorbitant in uno genere peccati, gustus in intemperantia, oculi in delectatione, aures in curiositate, tactus in impudicitia.

citia, & sic de ceteris: at lingua in quovis genere delinquit, unde etiam vocatur *Unversitas iniquitatis*. Jac. 3. v. 6. Imò non est contenta ijs peccatis, quæ sunt linguæ propria, uti sunt jaçantia ambitiosa, mendacia, murmuraciones, imprecationes, perjuria, susurri, & alia ejusmodi mala, sed ad ea etiam concurret, quæ non sunt propria, uti sunt homicidia, furta, fraudes, obscenitates, cum indubitatum sit hanc esse, quæ sæpe non vereatur docere hæc mala, antequam committantur, suadere, præcipere, & cum commissa fuerint, etiam defendere. ut adeò pro servanda linguæ custodia non sufficiat hanc solam frenare, sed necesse sit habere affectus omnes verè subjectos, superbiam, iram, avaritiam, invidiam, impuritatem, quæ nos stimulant ad dicendum, quæ non oportet. *Dixi: custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.* Pl. 38. v. 1. Atque hæc est altera ratio communissima, quare gloriari nequeat nomine Religiosi, qui linguam non refrenat: *Si quis putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam, hujus vana est Religio.* quia hoc manifestum signum est, eum cupiditates suas nondum habere subjectas, vis linguam frenum pati? vide, ut simul eas affectiones superes, quæ maximè illam stimulant ad recalcitrandum. *Cum defecerint ligna, extinguetur ignis.* Prov. 26. v. 20.

3. Considera diversis modis linguam exorbitare eos, qui vitam dissolutam, & qui vitam ducunt virtutis studio-

sam. Priores agnoscunt se mali cupere, dum eo modo loquuntur, uti magnopere curant, imò datâ opera cuunt sese, & vires ingenij intendunt, ut prompta sit lingua ad dicendum, quæ illis ira, livor, ambitio, & non ratio dicit. Posterioribus liberè loquuntur, prius quærentibus modo decipiant seipfos persuadendo sibi, tunc temporis ita decere, prout ipsi loquuntur, unde videtur loco dicere Apostolum: *Si quis putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum, vana est religio.* Hoc enim proprium est Religiosorum, ne obligentur frenandam linguam, seducere se in argumentis frivolis potius quam in dè subsistentibus. Si rumpere viderent plus quàm fas sit, silentium adhibere collectioni necessarium, tunc dicunt sibi arcum diu tensum, denique, & remissum sapientia debita majore vi posse attrahi. Si verò velint dicere laudis propriæ, in coram persuadere sibi nituntur, id alio modo non facere quàm autoritatem consiliandi, quæ deinde majore cum fructu operentur. Si velint condempnare se ipsos dicendo sibi, non esse adhibendum more tot aliorum, & sic religio suis murmuracionibus prætendunt magnanimum amorem veritatis, qui semper flagraverint, vel Zelum correctionis, charitatis, honoris. Tu igitur pro certo habe, si vitam professus religiosam linguæ tuae te seduxisse cor tuum. & ideo hanc

primam oportet adhibere curam. In-
 quo ordinare opiniones perverfas,
 que in illo nidulantur, & persuasum
 habe non esse nisi pretextus regendis
 cupiditatibus inventos. Saltem pec-
 catorum cura illos examina, nec ut primò
 appareant, crede, hoc enim propriè est
 inducere se ipsum: est pulverem pro-
 pter impingere oculis, blandiri sibi,

connivere, & facile approbare ratio-
 nes, quas suggerit affectus, sed non
 discutere. *Nolite seduci.* Ecce
 quia quocumque modo colorentur
 sermones minus recti, semper nocent.

*Corrumpunt mores bonos colloquia
 prava. 1. Cor. 15. v. 33.*

* * *

XXIV.

*Dico vobis, gaudium erit coram Angelis DEI super uno peccatore pen-
 nitentiam agente, quam super nonaginta novem justis, qui
 non indigent penitentia. Luc. 15.*

Considera juxta phrasim Hebræ-
 am hunc positivum gaudium e-
 re, vim habere perfecti Comparativi,
 prout illis alijs locis: *Bonum est con-
 sultare in Domino, quam considerare in ho-
 mine.* Pl. 117. 8. *Bonum est sperare
 in Domino, quam sperare in Principi-
 bus.* Pl. 117. v. 9. & sic idem est di-
 cere: *gaudium erit, quod majus gau-
 dium.* Verum est, si rite observes,
 non hic dici, majus esse pretium in
 Cælo unius peccatoris conversi, quam
 nonaginta novem Justorum, solum di-
 cere majus esse gaudium, quia tunc
 majus esset pretium, quando peccator
 ille conversus se DEO traderet tanto
 Spiritus fervore, ut magis illum ama-
 ret omnibus ijs innocentibus, de qui-
 bus sermo est, etiam simul junctis.
 At iste satis rarus est casus, qualis for-
 te fuit in conversione Magdalena: hic
 autem Dominus non vult loqui de eo,

quod in aliqua conversione quasi casu
 accidit, sed de eo, quod in omnibus
 contingit, si secundum se spectentur.
 unde comparationem instituit inter
 simplicem penitentem: *super uno
 peccatore penitentiam agente, & nona-
 ginta novem Innocentes, qui non in-
 digent penitentia.* non instituit inter
 Penitentem valde fervidum, & nona-
 ginta novem innocentes tepidos. De-
 mus ergo innocentes istos ita simul
 junctos ordinariè apud DEUM majo-
 ris esse pretij, quam sit unus penitens,
 iste tamen majoris est gaudij, quia
 gaudium non tam spectat pretium, &
 æstimationem rei, quam adeptionem,
 maxime si ista vel desperata fuit, vel
 ardua. Hinc Pater ille festiva læti-
 tia, quâ celebravit reditum filij sui
 prodigi, aliam rationem non dedit,
 quam quod post tot annos eum recu-
 peraverit, perinde quasi de morte re-
 divivum

Sss s 3

divivum

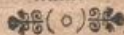
divivum. *Epulari autem & gaudere oportebat, quia frater eius hic mortuus erat, & revixit: perierat, & inventus est.* Luc. 15. v. 32. Tu verò quomodo non ob id ipsum sumo amore exardescis erga Dominum? quippe quæ illi foret causa tantopere latandi, quòd te recuperaverit, nisi maxima aestimatio, quam de te habet non dico in comparatione tot iustorum meliorum te, sed absolutè saltem? numquid perinde esset beatus sine te? perinde magnus? perinde gloriosus? quæ igitur illi causa adeo gaudendi, quòd à peccato ad gratiam sis reversus, nisi quia revera cordi ipsi es? Tantum hoc est, ut planè credi non posset, nisi DEUS ipse juramento testaretur, quòd hoc loco facere illum vides. *Dico vobis &c. ò nos beatos, quorum causà DEUS jurat.* Ter. de pœn.

2. Considera, unde sit, quòd non DEUS tantùm, sed omnes Angeli latentur in conversione peccatoris: *Gaudium erit coram Angelis DEI*, quasi nunquam foret in Cælo privata lætitia, sed semper publica. Id tribus ex causis accidit, triplici scilicet ex respectu, quem habent Angeli, ad DEUM, ad homines, & ad se ipsos. quoad DEUM, vident Angeli, quantum ille gloriæ referat, licet accidentaliter tantùm, ex conversione hominum ad penitentiam, & ideo non possunt non ipsi quoque summè gaudere ob ardentissimum, quo in eam feruntur, amorem. Quoad homines, certum est Angelos nullà tangi invidià, imò aliud non desiderare, quàm ut multos habeant ejus-

dèmi felicitatis participes: unde summè gaudent, cum vident, eos ipsi gratià simul & jure illius exciderunt id denuò recuperasse. Quod lætitiæ verò causa, quam habent, gaudendi iridem manifesta est: quippe cum de gelorum munus sit conferre oportet ad salutem hominum juxta illud. *Omnes sunt Administratores Spirituum ministerium missi propter eos, qui dicitur capient saltem.* Heb. 1. v. 14. ni maximo gaudio affici se sentiant, vident se munus suum cum fructu implere? *Quæ est nostra coram domino nonne vos ante Dominum? Christus? ajebat quondam Angelus Thessalonicensibus suis, quod lucratum fuerat.* 1. Thess. 2. v. 16. sic angelos quoque loqui fas est non inveneris in terra Divini præconem tam zelosum, qui multas animas eruens de peccato tanta lætitià, quantà quilibet Angelorum eoque magis, quòd demones tantùm satagant intervertere præconem opimam. unde illi infinità cupiditate voluptate perfunduntur, cum vident se contra hostes suos antiquos in gravi certamine triumphare. *Propterea est draco ille magnus, qui sedet super universum orbem &c. propterea dicitur mini Cæli, & qui habitatus in eis.* Apoc. 12. v. 9. 12. Ut ut sit, en quàm lætitiâ possis tot beatis Spiritibus maxime afferre gaudium, non substantiam hoc idem semper est, sed accidentem deferendo scilicet statum, qui tantum tetno foret exitio.

1. Considera, quomodo Angeli, qui
 solent dici Angeli hominum, An-
 geli enim semper vident faciem Patris
 eius, qui in Caelis est. Mat. 18. v. 10.
 hoc loco è contrario dicantur Angeli
 DEI: Gaudium erit coram Angelis
 DEI. At si bene consideres, ista opti-
 me consentiunt: id enim factum est
 in designandas integrè officij sui par-
 tes, quæ sunt duæ, assistendi scilicet
 DEO, & tanquam ministros DEI ho-
 minibus serviendi. DEO Angeli tri-
 bus modis assistunt, contemplando
 eum, amando ardentè, & continuò
 sanctis viribus laudando: Omnes An-
 geli stabant in circuitu throni &c. &
 adoraverunt DEUM dicentes Amen.
 Apoc. 7. v. 11. Hominibus deinde
 sermunt totidem modis alijs, eos pur-
 gando, illuminando, perficiendo, pur-
 gando à defectibus: atque hoc est
 ministerium, quod præcipuè præstant
 incipientibus in via Domini. Et vo-
 luit ad me unus de Seraphim &c. &
 nunciavit mihi, & dixit: Ecce, au-
 feretur iniquitas tua, & peccatum tuum
 mandabitur. Il. 6. v. 6. Illuminando
 doctrinis: atque hoc est ministerium,
 quod præcipuè præstant Proficienti-
 bus: Veni, ut docerem te, qua ventura
 sint populo tuo in novissimis diebus.
 Dan. 12. v. 14. Et perficiendo forti-
 bus gratiæ auxilijs: atque hoc est mi-

nisterium, quod præstant denique Per-
 fectis: Et ecce Angelus Domini tetigit
 eum, & dixit illi: surge, comede:
 grandis enim tibi restat via. 3. Reg. 19.
 v. 5. Gemina hæ partes muneris An-
 gelici, DEO scilicet assistendi, & mi-
 nistrandi hominibus, mirificè jam o-
 lim fuerunt adumbratæ, uti notum est,
 in illa celebri scalâ, in qua Jacob An-
 gelos non nisi Ascendentes & descenden-
 tes vidit. Gen. 28. v. 12. hoc enim to-
 tum est, quod ipsorum est proprium.
 Videbitis Cælum apertum, & Angelos
 DEI ascendentes, & descendentes supra
 Filium hominis. Jo. 1. v. 51. Quod
 si ergo non solum recreare velis Ange-
 los conversione tuâ, quod parum est,
 sed eosde n amulari, uti par est, in
 munere suo; ecce quid agere te oport-
 eat, ascendere, & descendere. ascen-
 dere per exercitium contemplationis
 DEUM admirando, amando, laudan-
 do; & descendere per conatus vitæ ac-
 tivæ in auxilium proximi, cum pur-
 gando, illuminando, perficiendo pro
 varia conditione statûs. Sive mente
 excedimus, DEO: sive sobrius sumus,
 vobis. 2. Cor. 5. v. 13. Sic eris si non
 Angelus, saltem Angelicus, hoc
 est, totus DEI simul,
 & totus homi-
 num.

Vir obediens loquetur victoriam. PROV. 21. V. 28.

1. **C**onsidera pulcherrimum actum, qui in hoc mundo fieri possit ab homine, cum esse, quem quidam minimi faciunt omnium, nempe Vincere se ipsum. hic enim est, qui illum maximè facit operari talem, qualis est, nimirum ut hominem. Tigrides considera, Pardos, Panteras, Leones, & alias similes feroces bestias, videbis illas exercere actus maximarum virtutum in vincendis alijs animalibus etiam majoris roboris, at non videbis eas hoc assequi aliquando, ut vincant se ipsas. Id semper faciunt, ad quod eas vi trahit impetus appetitus cupidi, vel iracundi, impuri, vel crudelis, qui prædominatur. Magnus hic actus vincendi seipsum in terra homini servatur. Atque hoc est, quod ante omnes alias virtutes Obedientia efficit, videlicet ut vincas te ipsum ijs in rebus, in quibus minùs velles secundum appetitum inferiorem, & sic facit, ut verè opereris modo humano, hoc est, instar hominis ratione præditi, & non bruti. Unde non amplius mirari debes Divinè profusus scribi, soli obedienti concessum esse suâ gloriari victoriâ: *Vir obediens loquetur victoriâ.* quippe quæcumq; victoria, quâ homo solum referat ut fortis, prosternens alios, est victoria communis etiam bestijs, atque idcirco in nullarum debet homo suam reponere gloriam, sed in ea tantum, quam refert

ut obediens vincendo se ipsum. enim victoria non solum fortis obdit instar ferarum, sed & liberum quilibet dici non potest, qui ut suis obditur cupiditatibus, adduci nequeat, agat juxta id, quod illi DEUS per prophetas denunciat. Jam videri quæso, si aliud non haberes in certamine promptè & alacriter obedientem, numquid vel hoc solum sufficiens, quòd scias, actum à te exercere tantum, qualis hic est, quem tuas unde vides verè obedientem, hoc qui non uno solo actu superioris sed quasi per consuetudinem, sed dicit desiderio præmij, quia hæc est est: nec obedit metu panæ, quia est vilitas abjecti animi, sed quia oportet obedire, virtutem præferri: *Vir obediens.* quia vir sicut sed plusquam vulgaris, vir est, quod omnibus meretur in signe hoc non viri.

2. Considera, quomodo omnia certoria, quotquot reportantur in virtutis studiosâ, quasi compendiosa ducantur ad hanc unam principalem quam homo, ut faciat impetrare de se ipso. Ideo sapiens juxta quam nam lectionem Vulgata non *Vir obediens loquetur victoriâ.* præ plures Doctores legunt, sed expressè dicere voluit *victoriam* in numero singulari non plurali. quia quilibet

lancem suam, ut oportet, voluntati
superioris subijcit, quæ est propria vi-
dentis obedientis, alios hostes non ha-
bet, quos timeat. omnes vicit vincen-
do se ipsum. *Possidebit* (hoc erat pul-
cherrimum præmium, quod DEUS in
Abrahamo donavit omnibus obedien-
tibus illius veris imitatoribus) *Posside-
bit semina tuam portas inimicorum suo-
rum.* Gen. 22. v. 17. Tres inimici a-
lii potentis hominis, uti constat, sunt
Carnis, Mandus, Dæmon. Quoad pri-
mum, qui Carnem non vicit, quæ est
pars hominis vilissima, nunquam eò
pertinget, ut vineat voluntatem, quæ
est præcipua. Unde si videatur verus
obediens, audenter dici potest esse ca-
lus, quia qui id præstitit, quod est
magis, etiam minus fecisse credendus
est, præterquam quod ista sit remune-
ratio singularis, quam, ut ajunt San-
cti, ejusmodi homini DEUS dare con-
suevit, subiectio Carnis. *Qui sibi subij-
cit carnem, quod inferius est, se subijciat
Superiori suo.* S. Aug. in pl. 143. ita
videmus pro argumento veritatis,
quoad primi Parentes nõ sunt trans-
gressi legem in Paradiso terrestri, quæ
illis prohibebat gustare fructum de ar-
boris scientiæ, nullum sensisse stimu-
lum Carnis rebellis. sensisse autem,
quam primum violârunt mandatum,
unde pariter dicunt Sancti, DEUM
vixit verè dare inobedientibus stin-
gulam Carnis, qui eos deducat ad lapsus
involuntarios, ut eâ ratione, qui honestè
obedire decretat suo Domino, qualis
est, qui apud ipsum DEI locum in ter-
ra obtinet, videat probrosè obsequium.

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

sibi debitum à servo negari. *Qui non
obtemperas Domino, torqueris à servo.*
S. Aug. ibid. Quoad Mundum deinde,
qui est alter hostis, non est, quod
sibi timeat verus obediens, quia illum
pedibus subiectum habet. Ecquid
demum illud est, quod maximi Mun-
dus facit? est gloria eminenti. jam
verò ista est gloria, quam non curat
Obediens. ut idcirco non solum subij-
ciat seipsum hominibus, qui ipsum na-
turæ dotibus, titulis, officio superant,
prout etiam fieri ab illis solet, qui
Mundum sequuntur, sed etiam infe-
rioribus in quocunque genere, quod
equidem nemo faceret in Mundo nisi
fortè ob quæstum aliquando. unde S.
Petrus ajebat: *Subiecti estote omni hu-
mane creature propter DEUM.* 1. Pet.
2. v. 13. quæ est causa movens, ob
quam solum id facit verus Obediens,
is verò, qui ex ista causa non facit, ob-
ediens dici nequit, sed proprii amans
commodi, & sic non vicit Mundum.
Quoad dæmonem denique, solus Ob-
ediens dici potest certus esse, quod vi-
cerit. Ceteri sperare quidem possunt,
at certi esse non possunt. quia quisquis
in opere suo proprio ducitur iudicio,
mille est obnoxius illusionibus diabo-
licis, mille fraudibus. ille solus his li-
ber est, qui non iudicium propriam
sed Superioris sequitur. *Verbum Pa-
tris custodiens filius extra perditionem
erit.* Prov. 29. v. 7. & ecce, quomo-
do per tui victoriam omnes vincis. ideo
in certamine, in quod descendis, cum
vitæ studes religiosa, non est, cur la-
boriosè designes quenquam triumphi
inimico.

Ttt r

mico.

micorum, quos diximus. pro scopo, quem ferias, designa voluntatem tuam, quæ dominatur. *Non pugnabis contra minorem, & majorem quempiam nisi contra Regem solum.* 3. Reg. 32. v. 31. huc oculos defige, huc sagittas exonerata, quia sic uno hoste superato plenam consecutus eris victoriam.

3. Considera, quid hinc concludendum, cum dicitur: *Vir obediens loquetur victoriam.* fortè quòd sumptu tuba larè sit decantanda gloriosa victoria, quam reportavit vincendo se ipsum, & unâ secum omnes suos ferocissimos inimicos? Nequaquam: quia satis constat omnem victoriam adscribendam esse DEO: *DEO gratias, qui dedit nobis victoriam.* 1. Cor. 15. v. 57. Concludendum igitur Obedientem de victoria sua loqui posse cum DEO, illi gratias agendo, eum laudando, & celebrando, loqui posse cum Sanctis eos obtestando, ut & ipsi veniant in consortium laudis DEO debitæ; demum loqui, si velit etiam cum hominibus, ut ad similem victoriam illos instruat, eos soleretur, & confortet, aut aliud ejusmodi præster: id enim facere poterit, quia sciet. Sunt nonnulli, qui pulcherrima dare volunt præcepta vincendi se ipsum, solam quia illa in libris legerunt, etsi nullum vel quasi nullum eorum usum ipsi habeant. ne

isti melius tacent omnes, quia nec dicitur: *Vir doctus loquetur victoriam, nec vir eloquens, nec vir eruditus, nec vir obediens.* Ut cum fundamenter loquar de rebus Spiritus, pariter per scientia speculativa ex libris haurit, praxis juvat: alias perinde erit, ac cæcus de coloribus disputet. *Qui vident mare, enarrant pericula eius, et audientes auribus nostris admirantur.* Eccl. 37. v. 26. at si audiamus eum in tempestatibus loquentem, qui litora suum nunquam vel uno passu recessit à litore, non mirabimur, sed timeamus. Hic igitur alter est & loquimus sensus præsentis sententia: *Vir obediens loquetur victoriam.* nam quisquis volet agere de modo, qui servare oportet in vincendo se ipsum, agat sanè, solus ille, qui usum ipsi habuerit, exercitio scilicet perfectæ obedientia, hanc praxin ante omnes utiliter docebit. ô quàm facillè presumis de te ipso in rebus Spirituum discernentibus, etsi nondum experiri superficiei tenus in ijs exercere non sum. *Qui non est experiri, pariter non cognoscit.* Quia nescit in alio cognoscere, quæ non prius cognovit in se ipso. Eccl.

54. v. 10.

* *

bitu *in viâ populi*, quæ est via ducens ad perditionem. ô si nosces, quantum tibi DEUS beneficium præster, cum insigni aliquâ tribulatione te castigat! jam non capis, sed spero fore aliquando, ut clarè perspicias, nisi fuisset illa infirmitas, illud probum, illa calamitas, illa adversitas, quæ addeò intolerabilis tibi visa est, te certò fuisse periturum. an non putas stultum fore gregem in alpihus dispersum, si queratur de virga, quam promittit Pastor, ut eum in obsequio contineat? imò tunc maximè gratias illi debet, quia tunc maximè ostendit voluntatem à præcipitio servandi. Sic DEUS facit, cum tribulatione nos affligit.

Qui misericordiam habet, erudit quasi Pastor gregem suum. Eccl. 18. v. 13.

3. Considera fieri omnino posse, ut DEUS te non destituat (ut ut magna sit repugnantia, quâ obniteris in adversis ejus amabilissimæ voluntati) sed fieri quoque posse, ut te destituat, an non hoc solum maximâ sollicitudine te suspensum teneat? unde dicit: *Erudire Jerusalem, ne fortè recedat anima mea à te.* ait: *fortè*. hoc verò quantum momenti habet? omne periculum, quantumvis leve, maximum in eutere errorem debet, cum de retantâ agitur, quia agitur de jactura salutis. Scisne, quid velit, cum dicit: *ne fortè recedat anima mea à te?* vult dicere: ne subtraham tibi protectionem illam singularem, illum affectum, & amorem: id quod hoc loco intelligit per Animam suam. *Complacuit sibi in illo anima mea.* Il. 43. v. 1. Veril-

simum quippe est, ob contumaciam tuam nunquam ita à te recessuram etiam gratiam neget sufficientem, quæ est necessaria ad salutem: at neque efficacem, quam nullâ lege dari non tenetur, negabit curam specialem, ne gabit auxilia extraordinaria, quæ sunt donum ex benevolò cordis amicitie profectum. ideo dicit: *ne recedat anima mea à te.* potè quæ terribilis hæc est comminatio, non solum percellat tyronem in Domini, qualem hic descripsi, sed etiam sanctum. & tamen opprobriolitaris, ne illâ te involvas, à parum Divinæ voluntati te accomoditio, de qua loquimur hoc loco, sensu etiam litterali. Quippe si gas, periculum est, ne DEUS te desinat, adeoque tibi subterlabentevolentiam illam singularem, quam demonstrat, dum animæ tuæ pollicetur & erudiendâ se impendit non in proposito, quam ut eam hoc modo recipiendas suas gratias disponat. de hîc dicit S. Hieronymus, cum tribulatione versaris, quæ te admodum affligat, semper habendum in praptu hunc versum, credendumque eum cordi tuo insinuari à DEO: *Erudire Jerusalem, ne fortè recedat anima mea à te.* Si moleste ferantur, tèn non statim simul totus abscedat, verò quid juvat? si paulatim se deducat, donec te deserat. atque hic est sensus vocis hujus:

recedat.

* * *

XXVII.

Nolite conformari huic seculo, sed reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis, quæ sit voluntas DEI bona, & beneplacens, & perfecta. Rom. 12. v. 2.

Considera per voluntatem DEI intelligi hoc loco ea, quæ vult DEUS, sicut etiam oportet intelligi, cum dicit: *Docce me facere voluntatem tuam.* Pl. 142. v. 10. Jam verò notum, quæ vult DEUS à nobis, triplex est ordo. Quædam sunt bona, ut non odisse inimicum, alia meliora, ut non solum non odisse, sed etiam amare: & alia optima, ut non amare deturaxat, sed etiam se præstare benevolentiam. Prima sunt Incipientium propria, secunda Proficientium, tertia Perfectorum. Quæ spectant ad primum ordinem, idcirco hinc appellantur *Voluntas DEI bona*, quæ sunt secundum ordinem, *Voluntas DEI beneplacens*, quæ tertij, *Voluntas DEI perfecta*. Prima dicuntur *bona*, quia cuncta sunt opera recta coram DEO. Secunda *beneplacens*, quia sunt opera, quæ extraordinariè illi placent. Tertia *perfecta*, quia sunt opera ipsius operibus prorsus consentanea. Id verò, quod hoc loco petit Apostolus, est, ut ex parte tua te disponas ad opera ista omnia ita probanda, ut ad omnium ultimum pertingas aliquando, quod tunc fiet, cum perfectionis studio serio te impenderit. Vide, quàm fortè procul hinc absis, quia vix opera facis

primi ordinis, & frigus tuum deplora.

2. Considera, quàm aptè loquatur Apostolus, cum jubet probare hæc opera: *ut probetis, quæ sit voluntas DEI*: non dicit: ut sciat, sed ut probetis, quia non sufficit res etiam summæ perfectionis inani contemplatione cognoscere, oportet cognoscere etiam practicè, & quâ ratione cognoscuntur? probando. *ut probetis*, quid prodest tibi totam nôsse virtutis æconomiam, nisi ad usum referas? Dæmon tantum scit, ut ideo omnino vocetur dæmon, cum Græcis idem planè sit dicere dæmonem & scientem, nihilominus, ut Augustinus notat *de Civ. DEI lib. 9. c. 19.* nomen demonis sacræ paginæ semper usurpant in malam partem. quid enim juvat dæmonem rerum bonarum tantam possidere notitiam, si deinde non faciat? hoc ipsum planè illum facit deteriorem. *Scienti bonum facere, & non facienti peccatum est illi.* Jac. 4. v. 17. Imò non est hoc loco contentus Apostolus te illa, quæ diximus, agere quocunque modo. vult te agere cum gustu. nam hoc est propriè probare. Si bonum habes palatum Spiritus, illi-co videbis, quantum differat cibus In-

cupientium ab illo Proficientium, & eibus Proficientium ab altero Perfectorum. Tribus vicibus in Evangelio legitur Christus homines pane pavisse. primâ pane hordeaceo: secundâ triticeo: tertiâ Cœlesti, nempe quem illis in Sanctissimo Sacramento præbuit. Jam verò discrimen, quod inter sapes trium istorum panum intercedit, etiam invenitur in sapore operum, quæ sunt propria horum status. tu autem fortè non distinguis, quia hætenus non es de illorum numero, qui gustârunt. *Si tamen gustâstis, quoniam dulcis est Dominus.* 1. Pet. 2. v. 3. adhuc pasceris pane hordeaceo.

6. Considera, quis sit modus adipiscendi palatum, quod bene discernat suavitatem semper majorem, quæ est in opere non solum meliore, sed optimo. Est reformare mentem. ratio est, quia delicia Spiritûs non palato corporis, sed intellectûs gustantur. *Reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis &c. Sensus, uti vides, idem hic est, quod Ratio.* quia ratio nostra est sensus ille internus, qui de rebus spiritualibus judicat, sicut tactus, visus, auditus judicant de rebus sibi subjectis, hoc est, materialibus. *Optavi, & datus est mihi sensus.* Sap. 7. v.

7. Jam negari non potest hanc Rationem primò datam à DEO integerrimam, ut idcirco de primis nostris Progenitoribus loquens dicat sapiens: *Implevit sensu cor illorum.* Eccl. 17. v. 6. at deinde per peccatum illa paulatim ita perversa est, ut denique vetera-

sceret in perperam judicanda. *Reverâsti in terrâ alienâ.* Bar. 3. v. 1. Hinc Apostolus motus est ad dandum: *Reformamini in novitate sensus vestri.* quia reverti oportet ad primam modum judicandi à DEO ordinatum in statu Innocentiæ, id quod consequimur vi gratiæ à Christo in hunc finem concessæ post lapsum. & quæ ille descendit in terram, nisi, ut dicitur, maret dictamina veteris hominis. ea ad primam novitatem reducantur. Unde nisi bene corrigas dictamina mentis tuæ, nihil agis, quia in cordi vis maxima consistit. *Ve, qui dicitis malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum.* Il. 5. v. 20.

4. Considera id omnino esse, quod maximè requiritur ad novam vitam endam formam: Deponere veteritatem. *Expoliantes vos veterem vitam cum actibus suis, & induentes novam.* Coloss. 3. v. 9. Jam verò illa ista seu species veteris hominis non est nisi forma seculi: idcirco primò loco dicit Apostolus: *Nolite conformari huic seculo.* Seculum videlicet homines frangi omni carere obli-vimento, magis autem carere vitiis studiosos, magis Sanctos. *Quis spera est nimum sapientia cordium hominibus!* Eccl. 6. v. 21. & cur non sinistrè judicat? quia seculum illa bona non agnoscit, nisi, quæ sunt objecta sensibus, voluptates, opes, honores, & hæc æstimat. Tu quid ages? omnino depones æstimatorem

horum bonorum, quæ adorantur a Mundo, cognosces esse falsa, esse inuicta, esse inconstantia, iraque dispones ad eam recipiendam formam, quam Christus in terram detulit, ut eam destrueret, quam inuenit, quomodo exclamet contra eos, qui corporis sunt addicti voluptatibus: *Va vobis, qui ridetis nunc.* Luc. 11. v. 25. audi, quomodo contra eos, qui addicti lucris: *Va vobis diuitibus, qui habetis consolationem vestram.* Luc. 6. v. 24. Audi, quomodo conuenit eos, qui gloriam sectantur: *Va, qui benedixerunt vobis homines.* Luc. 11. v. 26. an non triplex illud *Va* vel sollicitudine sufficit ad eximendum illico omnem seculi amorem? & tamen triplex *Va* jam sunt in eius amatores fulminata: *Va, va, va habitantibus in terra,* non solum corpore, sed & anima. Apoc. 8. v. 13.

5. Considera, si verè posses deserere seculum non animo duntaxat sed & corpore, tunc enim verò te fore idoneum ad gustandas delicias ijs proprias, qui omnem Domini voluntatem perfectè adimplent. at quia hoc fieri nequit ab omnibus, nota, quàm cauere hoc loco sit locutus Apostolus, cum dixit: *Nolite conformari huic seculo.* non dixit: *Nolite commorari in hoc seculo;* quia multos ibi commorari necesse est, velint, nolint. neque dixit: *Nolite nisi hoc seculo,* quia multum etiam eorum, qui ibi non commorantur, uti tamen coguntur, ut sibi de se prospiciant, quibus indigent, saltem de vestitu, de victu, & hujusmo-

di rebus sustentationi necessarijs. Dixit: *Nolite conformari huic seculo;* quia id obtineri potest ab omnibus. Itaque si manere velis in seculo, maneat sane, sed audi, quomodo in eo versari debeas, sicut Lot in Sodoma, Job in Huls, Joseph in Agypto, Tobias in Ninive, Daniel in superba Regia Babylonis, & sicut alij ejusmodi, qui se non conformabant ritibus populorum infidelium, quibus convivebant, sed inter eos versati sunt velut pisces inter aquas salvas, quin saluginis aliquid attraherent: *Conversacionem inter gentes habentes bonam.* 1. Pet. 2. v. 12. Dices hoc esse difficile. ita est. ideo melius agit, si quidem possit, qui seculum deserit. at si difficile est, est tamen aspirante gratia Divina possibile etiam multis. nisi foret possibile, nunquam dixisset Apostolus: *Nolite conformari huic seculo.* cum dixit: *Nolite,* signum est in arbitrio tuo esse, ut id facias, vel omittas. Si grave tibi accidat, stude, quoad potes, illud reddere tibi levius, petendo semper à DEO sanctam ejus gratiam, Confessionis & Eucharistia sacra mysteria frequentando, quotidie aliquid è pio libello perlegendo, claustra & Ecclesias crebrius adeundo, artes malas penitus relinquendo. Hisce medijs utere continuo, & sic volente DEO contingeret tibi non conformari huic seculo, cujus adeò stulta sunt dictamina. *Scio, ubi habitas: ubi sedes est Satana: & non negasti fidem meam.* Apoc. 2. v. 13.

XXVIII.

Nemo mittens manum suam ad aratrum. & respiciens retro aptus est regno DEI. Luc. 9. v. 62.

1. **C**onsidera ad perspicendum bene Christi propositum in hac sua terribili sententia, necessarium esse prius intelligere, quo fine protulerit. Protulit ad repudiandum quendam juvenem, qui se sponte ejus sectatorem offerebat perpetuum: *Sequar te Domine.* Sed ante obtinere volebat licentiam conscios faciendi suos, & res componendi domesticas: *Sed permitte mihi primum renunciare his, qui domi sunt.* quod nisi permitteretur, non videbatur institurus proposito, prout indicat particula *sed*, hic valde Adversativa. Huic juveni aliud Christus non reposuit, nisi cruda hæc verba: *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò aptus est regno DEI.* Sive per Regnum DEI intelligatur, quod Christus habet in Cælo, ubi gaudetur: sive per regnum DEI intelligatur, quod Christus habet in terra, ubi laboratur. quem admodum talis homo absque restrictione non est aptus Regno DEI, ita nulli horum est aptus, numquid decisio talis summum incutiat horrorem, nisi eam interpretemur modo, quam fieri potest, lenissimo?

2. Considera, qui manum mittit ad perfectissimam Christi sequelam, qualis erat, quam amplecti statuebat hic

juvenis ad Apostolorum imitationem magno sanè operi applicare manum, quod proinde magnum requirit animum, & magnam applicationem, unde etiam Christus explicavit similitudine admove-
tis manum grandi operi, qui manum mittit ad aratrum, operi se impedit totius agriculturæ laboriosissimæ, quare & animo opus est, & applicatione: animo quidem, quis in vasto vastus est labor, applicatione verò, quia exercere illum non potest alteri intentus, sicut qui fodit, dominat, aut metit, sunt enim sulci, si ad amissim ducendi, quod factum nimè ab eo potest, qui retrò spectat. Id, quod mirificè declaratum, quem Christus hoc loco præcipue spectavit, quia perfecta sequela Christi, qualis est Apostolica, operatur vastum admodum, & est opus, quod totum hominem requirit: idcirco aptus illi non est, nisi, qui manum pollet animo ad suscipiendum, & industriam maximam in executione. Jam verò hic juvenis non erat magis animi, quia non habebat animum deserendi facultates domesticas et generositate, quam demonstrabat in solùm Jacobus aliquis & Joannes, & scribis digressi, sed etiam Martirum

rebus abstractis nec dabit indicium
 eius applicationis, quam habere par-
 est, qui ira sequitur Christum, quia
 simul & eodem quasi momento de eo
 sequendo, & deserendo agebat, quam-
 vis ad tempus tantum ob negotia sua
 domestica. & ideo Christus affirma-
 bat, eam, qui sic ageret, non esse a-
 pteam muneris Apostolico. Muneri,
 inquam, Apostolico; quia continuatio
 metaphora hic requirit, ut dicente
 Domino: *Nemo mittens manum suam
 ad aratrum, & respiciens retro
 quae est Regno DEI*, adjungatur, ex-
 mendo, ad complendam sententiam,
 quam reliquerat imperfectam. Hac
 est interpretatio, quae dari possit, mi-
 nima propositio adducta à Chri-
 sto. Sed vel ex hoc solo concludere,
 quod grave sit malum affici ad bona
 terrena. Hoc solum sufficit ad impe-
 diendum tantum bonum, quantum
 est fieri Apostolum.

3. Considera praeter sequelam
 Christi perfectam aliam adhuc esse
 minus perfectam, qualis est, ad
 quam Christianorum quilibet obliga-
 tur. & ideo videtur noluisse Christus
 usque completere sententiam, ut jux-
 ta varios defectus in memorata se-
 quela commissos debita cum propor-
 tione posset omnibus aptari, uti fa-
 ctione SS. Patres. atque haec est causa
 terroris. id enim, quod Christus vo-
 luit universè concludere, est, quod, quis-
 quis non fortiter conducit ad finem
 bona proposita, quae concepit, sed ea
 interrumpit sive per inconstantiam,
 sive per pusillanimitatem, sive per pi-

gritiam, sive per affectum ad laeta
 terrena, quae illum ad se revocant,
 uti huic misero juveni accidit, quem
 admodum aptus non est ad laboran-
 dum viriliter pro DEO infra in Re-
 gno terreno, ita neque mereri, ut eo
 supra fruatur in Coelo. Tu quid di-
 cere cum veritate de te ipso potes?
 esse tam fortis, quam Dominus re-
 quirat?

4. Considera Christum primò di-
 cere: *Nemo mittens manum suam ad
 aratrum*: non dicit, nec, *qui misit*,
 nec, *qui miserit*, sed dicit *Mittens*, ut
 intelligas non modò aptum non esse
 Regno DEI, qui fortis non est ad
 prosecutionem boni, quod suscipit,
 sed etiam, qui fortis non est ad susci-
 piendum, quod proposuit. Mittens
 manum ad aratrum hic est, qui fir-
 miter operari statuit; nam de ope-
 rante manifestum est. Itaque cum
 speciali instinctu vocatus à DEO age-
 re aliquid statuisti ad ejus servitium
 pertinens, statim aggredere, ne cun-
 cteris, ne differas, ne retrò te vertas
 ad audiendum, quid dicant Mundi ho-
 mines, quid socij, noti, domestici, a-
 lias summum erit periculum omittendi
 executionem propositi ob impedi-
 menta, quae cunctis operibus magnis
 solent obijci. ex alia verò parte quis
 scit, an non ejusmodi vocationi an-
 nexa sit salus tua à DEO in arcana se-
 rie, quam ille tibi statuit, cum placuit
 destinare ad gloriam, Juveni illi infe-
 lici facile accidere potuit, ut idem
 planè esset non servire DEO in mu-
 nere Apostolico, & perire: non quòd

Uuu u.

im

in Apostolatu non seruiuerit, sed quia ad eum modum non seruiens, nec alio seruiuit, sed hæsit in mundi laqueis. & sic isto loco Dominus primò arguere eos voluit, qui inspirationibus Divinis eâ celeritate non respondent, quæ est propria fortium, sed alias interferunt curas non equidem in se malas, uti faciunt, qui in proposito fluctuant. Quæ tibi cura respondendi?

5. Considera Christum secundo dicere: *Respicens retrò* non dicit *Revertens*, non *Recedens*, sed *Respicens*, quia hoc sufficit, ut sis ineptus Regno DEI, unum dare simplicem obitum rebus terrenis, maxime cum is nascitur ex amore, quo ad illas afficere, prout huic iuveni accidit. Dominus ad Orientem te vocat, hoc est ad res æternas, & tu eodem tempore Occidentem spectas, res, in quam, temporales. ô quantum est periculum, ne illis ita finas te inescari, ut sine ipsis vivere non posse tibi videaris. Ideo arumpere potius quam solvere oportet hos laqueos, quia multò difficilior est solvere, quam rumpere. *Fugite de medio Babylonis, & saluet unusquisque animam suam.* Jer. 51. v. 6. non ait: *Exite*, sed *Fugite*. & sic voluit hic Christus secundo loco arguere illos, qui identidè volunt respicere per affectum, quod per intentionem reliquerunt. Quid tot quasi colores utiliter disponendi de tuis? te potius quam tua vult Dominus. Relinque illa, cui lubet: tu ad Christum evo-

la. nimium est in mora periculum. *Qui in agro est, non revertatur tunicam suam.* Matt. 24. v. 13.

6. Considera dicere demum de eo, qui agit in hunc modum: *non est aptus Regno DEI.* non dicit: non obtinebit, sed ad obtinendum *non est aptus.* non, inquam, dicit, non obtinebit, quia fiet per se etiam illorum aliquis, qui respiciendo, postquam manum miserat ad aratrum, salutem consequatur vitæ multitudinem commisi mali: dicit enim non est aptus, quia in se ipso non præditus ijs dotibus, quas petit regnum DEI. Nam istud emigra- mines generosos, stables, firmos, contemptores omnium, quæ in terra fiunt, tales autem istos esse dicit: non sunt apti Regno DEI, in quo laboratur, quia sunt homines frigidi: & sic neque sunt apti Regno, in quo gaudebitur, quia quantum necessario præcedit labor. *Primum frigus piger arare noluit: mox cum ergo aestate, & non dabitur ei.* Matt. 20. v. 4.

7. Considera, si hæc Dominus sententia tam altè fecit omnes, qui sunt pigri in exequendis bonis, præcipuum non ferire tantum sed fulminare eos, qui ab illis audent penitus recedere, nam si respicere duntaxat in directione perditionis in eo, qui manum miserat ad aratrum; quid erit tollere aratrum, ut retrò cedat? neque tantumolum tantum retrocedere, qui recedat quoad personam, passibus cogit-

et operibus mundanis, ut solent A-
peccata, qui sunt *vasa ira apta in in-*
firmam. Rom. 9. v. 22. Retro cedit,
qui eo redit simplici desiderio: hunc
cetero peniter aratro admovisse ma-
nam, & sic coram DEO non differt
ab eo, qui retraxit. Ita semper insti-
ta foriter, etiam animo, in proposi-
tione DEI servitio. *Non recessit retrò*

cor nostrum. Pl. 43. v. 19. hoc enim
est aratrum, à quo manum tollere non
oportet, quidquid accidat. Pluri-
mum hinc pendet, tota pendet aeter-
nitas. *De mane usque nunc fiat in a-*
gro, & ne ad momentum quidem domum
reversa est. Ruth. 2. v. 7. sic agat,
quisquis vult consequi gratiam Do-
mini sui.

XXIX.

S. Michael Archangelus.

*Fuit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui:
deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles.* Luc. 1. v. 51.

Considera, quomodo DEUS
cunctis seculis semper fuerit
persecutus superbiam. at si unquam
fuit, id certe demonstravit in ipsis
eius incanabulis, hoc est, in Cælo
Empyreo. ibi primam sortita est infe-
lix originem suam in mentibus Ange-
lorum DEO rebellium, sed quamprimum
etiam præceps ruit fulminata è
Cælo tam sublimi in tam profundum
barathrum abyssi. Itaque verba, quæ
hodie meditanda propono, non mor-
taliter tantum vel mysticè, sed etiam
literali sensu maxime alludunt ad il-
lam tremendam justitiam, quam Deus
etiam exercuit in Spiritus tam subli-
mes, quando propter superbiam deli-
ctum, non solum è lumini sedibus eos
destruxit, sed velut mancipia vilissi-
ma condemnavit ad catenas, & com-

pedes, imò pro illorum habitatione
infernum condidit, carcerem tam ob-
scuro. Beatum te, si contempla-
tione tam horrenda Catastrorū ve-
rum sumeres horrorem ejus vitij, quod
tot malorum causa extitit? Certè
Christus, cum vidit nonnihil super-
bire discipulos prodigijs, quæ patra-
bant, quamvis in virtute sui nominis:
Reversi sunt cum gaudio dicentes: Do-
mine etiam demonia subjiciuntur nobis
in nomine tuo: aliud non egit ad re-
primendos illorum sensus, & retun-
dendos, quam ut refricaret memo-
riam lapsus gravissimi, quo Lucifer
ob superbiam de Cælo cecidit, lapsus,
inquam, qualis est fulminis, hoc est,
velocis, præcipitis, terribilis, irrevoc-
cabilis: Et ait illis: *Vidi Satanam*
sicut fulgur de Cælo cadentem. Luc.
10. v.

Uuu u 2

10. v.

10. v. 17. Tu ergo disce sapere hoc exemplo. Si enim DEUS Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus Inferni detractos in Tartarum tradidit cruciandos; de te quid fiet vilissimo terræ vermiculo, si factum similem præ te feras? 2. Pet. 2. v. 4.

2. Considera, quomodo Angeli DEO rebelles quasi per antonomasiam hic vocentur superbi. Dispersit superbos &c. quia Spiritus superbi magis nunquam comparuerunt in Mundo. Sufficiat dicere, quod ab iniquo ductore suo Lucifero inducti ad tantam omnes potentiam aspirarent, ut se ipsis fieri vellent similes DEO: Similis ero Altissimo. If. 14. v. 14. se ipsis, inquam, nam ceterum omnes Angeli boni, quamprimum in fidelitatis suæ præmium fuerunt assumpti ad visionem beatam, talem consecuti sunt similitudinem, quæ illam comitatur. at non ambiebant eam per se consequi. Si ambiebant, uti probabile est, cum à DEO ipsis proponeretur in præmium, ambiebant consequi per merum gratiæ donum, non naturæ. Solum angeli mali tam superbi fuerunt, ut eam viribus suis consequi sperarent: Elevatum est cor tuum in robore tuo. Ezech. 28. v. 5. & sic dicuntur voluisse pares esse DEO: Elevasti cor tuum, & dixisti: DEUS ego sum. Ezech. 28. v. 2. Quia eò aspirabant, ut possent, quemadmodum DEUS ex se beare seipso. Jam verò superbos istos dispersit DEUS à cogitationibus corde suo conceptis.

id quod præsentibus experienter vobis: Dispersit superbos mente cordis sui. Tantundem est dicere: Dispersit superbos mente cordis, hoc est, & cogitationibus cordis, & cogitationibus corde suo, quod meditabantur in corde suo. Siquidem mens cordis, si rite percipimus, aliud non est, quam designationes, quas in se ipsa voluntas nominat. Vide igitur, an non verè Dominus eos disperserit à machinationibus ejusmodi. Sperabant autem illic consistere in throno ipsius DEI, æqualibus propè circumfusis splendoribus; & deinde inventi sunt quasi à DEO, eique omnino dissimiles & diffformes torqueri in tenebris profundissimæ abyssi. Dicebat in corde tuo: in Cælum conscendam &c. & runtamen in infernum detractus, in profundum Laci. If. 14. v. 16. Tu verò disce ex hoc loco, in quo consistat grave malum superbiæ. omnino consulte, quod quis aspiraret eum ad sedes altissimas. quæ enim aliorum cogitari possunt eà, ad quam in Paradiso aspiramus? nempe quam sibi Lucifer & suis affectis deprecabatur, ut tandem reddamur DEO, nisi forte nos decipit, qui dixit: Similes ei erimus. quippe sicut ipse se videt in se ipso, quod ei beatitudinis est causa; ita nos speriter ibi eum videbimus, nos, in nunc in terra solemus in imagine beatitudinis. Similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est. 1. Jo. 3. v. 2. hæc verò nos inter & Luciferum de-

serenitas est, quod ille ed perringere
 voluit suis viribus, uti S. Thomas
 dicit i. p. q. 63. a. 3. & alijs locis
 pluribus; nos non nisi ope gratiæ id
 consequi velimus. Huic insitens
 incipio aspira sanè ad celsissimam
 altitatem, quæ superes omnes, ad
 summam puritatem, ad summam
 prosperitatem, summam obedientiam,
 ad etiam ad summam contempla-
 tionis donum: non est ista superbia:
Amalamin charismata meliora. I.
 Cor. 12. v. 31. at semper animo im-
 pectum habe grande illud dictamen,
 ut ex teipso nihil posse. *Non sumus
 sufficientia cogitare aliquid à nobis, sed
 omni sufficientia nostra ex DEO est.*
 1. Cor. 7. Pete à DEO, ut continuo
 daret tibi sanctissimâ gratiâ suâ, ad
 eam recurre, illi te commenda, quo-
 rum momento debilitatem tuam con-
 vertare, & tum aspira, quantum vo-
 les, ad ejus similitudinem cum Luci-
 fero, non ideo superbus eris ut ille,
 sed verè humilis, hoc est, modestus
 simul & magnanimus.

2. Considera, quomodo Angeli
 predesti, qui nitebantur consequi vi-
 cibus nature illud magnitudinis fa-
 stigium, quod nulli rei create per
 naturam convenire potest, quia in eo
 consistit, ut per visionem beatam si-
 non pares, saltem similes reddamur
 DEO in sua gloria, justo supplicio
 non tantùm ab ea magnitudine sint
 exclusi, ad quam non nisi per gratiam
 perveniri potest, sed etiam alterâ pri-
 vati, quam jam possidebant per na-

turam. Proinde postquam dictus est
 Dominus *disperisse superbos mente
 cordis sui*, dum non permisit eos con-
 sequi beatitudinem naturali superio-
 rem, quam sibi stultè promiserant;
 additur præterea: *Deposuit potentes
 de sede*, quia insuper privavit beati-
 tudine naturali, quâ fruebantur. *Po-
 tentes* hoc loco demones vocantur per
 Ironiam, non quòd per naturam non
 habeant potentiam etiam maximam,
 sed quia stultè affectabant multò majore-
 rem, cum crederent se posse suis pen-
 nis evolare in ipsum thronum Divi-
 num. Jam verò isti, ut ut potentes,
 non solum ad talem thronum evecti
 non sunt, sed etiam probrosè depositi
 proprijs, & sic ad inferos relegati, è
 puris sordidi, è bonis mali, è pulchris
 fœdi, è splendidis obscuri. *Quomo-
 do cecidisti de Cælo Lucifer, qui ma-
 nè oriebaris?* Il. 14. v. 12. atque ut
 hoc supplicium fieret illis acerbius,
 quid fecit DEUS? Dedit eorum se-
 des hominibus, qui tantò erant infe-
 riores ipsis, ut ad eum conspectum
 superbi tabescerent invidia. hinc non
 dicitur: *Deposuit sedes potentum*, sed
deposuit potentes de sede, quia sedes
 Angelorum illis servata sunt homi-
 nibus, qui eam DEO subjectionem
 præstarent, quam priores legitimi
 possessores eorum sedium renuebant.
 Tu interim etiam hinc discè, qualis il-
 la sit virtus, quæ maximè te prove-
 her ad Angelorum sedes, nempe Hu-
 militas. *Deposuit potentes de sede, &
 exaltavit humiles*, hoc est, eos spe-
 ciatim,

Uuu u ;

ciatim, qui non arrogant sibi quidquam ex se posse. quippe sicut nomine Potentum intelliguntur hoc loco, qui longè plus suis se viribus posse credebant, quàm revera possent, ita nomine Humilium vice versâ ante omnes intelligi debent, qui coram DEO fatentur se nihil ex se posse. *Ego vir videns paupertatem meam. Th. 3. v. 1.*

4. Considera hanc dispersionem, & depositionem, quam DEUS exercuit in rebelles Angelos, factam esse unicè per magnum suum Angelum S. Michaëlem. Isto præ omnibus aliis usus est DEUS tanquam Archistratego suo ad debellandum exercitum tam copiosum, qualis erat ille Angelorum perverforum; quemadmodum etiam nunc illo utitur ad defendendam Ecclesiam suam contra eosdem jam factos perverfores: & rursus eo pariter utetur in fine Mundi occurturus crudeli bello, quod suscitabit Antichristus, cum nequicquam etiam ipse tentabit in terra, quod in Cælo non successit Luciferi, nempe ut à cunctis habeatur pro DEO: ita, ut in templo DEI sedeat ostendens se, tanquam sit DEVS. 2. Thess. 2. v. 4. Ideo dicitur in illa clade Angelorum contra se insurgentium fecisse potentiam in brachio suo, quia ad eos devincendos usus est brachio suo, usus est S. Michaë-

le. Iste profectò quavis occasione fit is, quo DEUS usus est tanquam ministro suo primario; & ideo quævis eo etiam usum fuisse ut brachio suo. *In brachio virtutis tue dispergiam inimicos tuos. Pl. 88. v. 11.* Scio per brachium DEI in sacris paginis tempore intelligi Christum JESUM, juxta illud *Brachium Domini cui revelatum est Is. 33. v. 1. Jo. 12. v. 38.* Ac Christus JESUS est brachium DEI caritative, quia idem fuit cum Patre, nominatim tantum, uti est cum suo Domino primus Minister, sed nominatim quoque: *Ego & Pater unum sumus Jo. 10. v. 30.* cum è contrario S. Michaël sit brachium DEI solum nominatim, tanquam Minister quoque primarius. Ut ut sit, ad ipsum usum currendum tibi est in omni negotio, maxime verò tempore tentationis, quia S. Michaël singulari quodammodo appellari verè potest brachium DEI ob hanc causam, quod DEUS illo fit usus, & adhuc utitur, ut semper usus sit ad fugandos damnos: *Michaël & Angeli ejus præbantur cum dracone. Apoc. 12. v. 7.* Ita est, omnes Angeli jam inde in otio concurrebant ad prælium tantum, sed primus fuit S. Michaël, idcirco reliqui omnes, si bene obis ves, vocentur *Angeli ejus*, qui ipsi omnes sunt subjeçti.

XXX.

S. Hieronymus.

Solus sedebam, quoniam comminatione replesti me. Jer. 15. v. 17.

Considera, quando sub horrida
 Palaestina specu imaginaberis
 Hieronymum ad solitariam fluminis
 ripam haerentem scopulo, sacro volu-
 nate ante oculos posito, veste lacerâ,
 vultu squalido ostentare pectus ver-
 bebibus lividum, imò eruentatum, nec
 vitam retinere sensum viri præter
 mortem, quo subinde se vertit ad
 audendam sonoram tubam, quâ cite-
 rit ad iudicium, illico manifestum ti-
 bore facie sensum horum verborum: *Solus
 sedebam, quoniam comminatione
 replesti me.* Erant hæc verba Jeremiae
 pronuntiati ob comminationem non sol-
 lam denunciativam, sed definitivam,
 quam hauserat ex ore DEI, cui omni-
 no decretum jam erat excidium Jeru-
 salymæ. porro quid est unius civitatis
 excidium comparatum cum Mundi
 totius excidio? & ideo quanto me-
 litis verba ista proposito nostro con-
 veniunt! Tu cura, ut eorum vim
 bene imprimas menti tuæ: quantum
 enim fores obstrictus DEO, si tu quo-
 que dicere aliquando cum veritate
 posses: *Solus sedebam, quoniam com-
 minatione replesti me?*

2. Considera Prophetam non dice-
 re se repletum quocunque terrore, sed

eo, qui nascitur ex comminatione: quia
 ille est etiam de malo possibili, iste ve-
 rò de malo imminente. & talis erat,
 quem habebat Hieronymus, dicere
 solitus: *Ego peccatorum sordibus in-
 quinatus diebus ac noctibus operior cum
 timore reddere novissimum quadran-
 tem.* Terror in extremo die Judicij
 adeo erit universalis, ut sit futurus
 communis non solum hominibus ju-
 stis, sed & Angelis, sed Archangelis,
 imò ipsis Spiritibus, qui naturâ suâ for-
 tes dicuntur: *Et virtutes Cælorum com-
 vebuntur.* Erit autem iste plurimū diver-
 sus ab illo peccatorū & tamē ille pec-
 catorū is est, qui debet tibi proprius es-
 se timor. Timor, cum est mali gravissi-
 mi, trifariam dividitur nempe in Ti-
 morem Admirationis, Stuporis, & A-
 gonis. Timor admirationis erit ille
 mentium Angelicarum, quæ consi-
 derabunt malum imminente Judicij
 tanquam malum, quod nec ab ipsis
 quantumvis sublimibus capi satis pos-
 sit, & eâ cogitatione sicut quæ at-
 tonite, & absorptæ. Timor Stupo-
 ris erit ille hominum justorum, qui
 malum illud considerabunt ut malum,
 quo & ipsos pronissimum erat involvi,
 nisi DEUS abundanti gratiâ prævenis-
 set.

set. Unde vix credentes sibi ipsis, dum se liberatos cernunt, apprehendunt ut malum infinitè majus, quàm in terra sibi persuaserant, quæ cogitatio illos quasi stolidos reddet & stupidos. Timor Agonis erit ille peccatorum, qui non solum malum illud apprehendent ut immensum, atque insolitum, sed ut jam jam sibi imminens, & ea cogitatio deducet ipsos ad statum cum morte luctantis. Timor iste peccatorum meritò debet esse tuus, quando diem cogitas extremum. Vide proinde, quò is deducere te debeat, nempe ad angustias agentis animam; quia timor est mali, cui momento succedere necesse est, nisi studeas evitare, mortem æternam. Ut ut sit, dicebat Propheta suo timore se plenum, imò repletum esse: *Solus sedebam, quoniam comminatione replèsti me.* ita ut instar vasis jam exundantis etiam in eos transfunderet, cum quibus agebat. Talis erat timor S. Hieronymi. Habebat timore judicij plenas aures, plenum caput, plenum cor, plenam linguam, unde quasi ferre impotens æmum eâ plenitudine cuncta sua volumina replevit. ô quàm facilè te quoque impleat hic timor, si studiosè expenderes grande malum, quod eo die involvere te poterit! *non Phasur vocavit Dominus nomen tuum, sed pavorem undique.* Jer. 20. v. 5.

3. Considera, quis fuerit effectus, quem in Propheta hic ejus timor peperit. A consortio hominum recessit: *Solus sedebam, quoniam comminatione*

replèsti me. at hoc etiam in S. Hieronymo suus timor effecit; quæ ratio fuit, qui ipsum in solitudinem compulit. Propheta recessit ex merito timore, Sanctus iste partim timore, partim securitatis causâ, quia putabat se procul ab hominibus remotum facere eas culpas declinaturum, de comminationem daturus erat illo humiliter. Si tu, ut par est, timeres extremum iudicium, credisne tam libenter a hominibus acturum? Dic, quid est minimum commercio trahis multas infirmitates, contagia etiam leuissima. *Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine.* Pl. 54. v. 8. Cur gratia utilitatis exemplum non committitur profectum adhibes? Tandem in solitudinem concedis, *fugiens*, sed deinde non mansi in agrè diem dimidium ibi etiam jam lassatus es. non ita faciebat Propheta, qui proin dixit: *Solus sedebam* modo non ita faciebat Hieronymus. iste *sedet* in solitudine non quòd in ea versaretur otiosus, potius usque ad ætatem decem annorum tentus erat speculando, scribendo, psallendo, & dando responsa ad petitione plena omnibus, quæ ex Christiano ad ipsum tanquam commune oraculum confuebant; sed in solitudine sedem fixit stabilem, habitis in vitationibus, quas quædam dignitatis personæ etiam ex ipso faciebant. hoc quippe solum negotium cordi erat, expectatio

Judicis.